

OFFISERSBLADET

Tidsskrift for Befalets Fellesorganisasjon

6
2017

Litt av hvert
Kjekt å ha!
Hva skjer?

BFO om

- Forsvarsbudsjettet
- Landmaktproposisjonen
- Utdanningsreformen

Kristin Lund

- Første kvinnelige sjef UNTSO

Marinemesterskapet 2017

i Bodø

Nye stridsvogner

til Hæren nå!

VÅRE TRE FØRSTE F-35 PÅ ØRLAND!

God Jul &
Godt Nytt År!

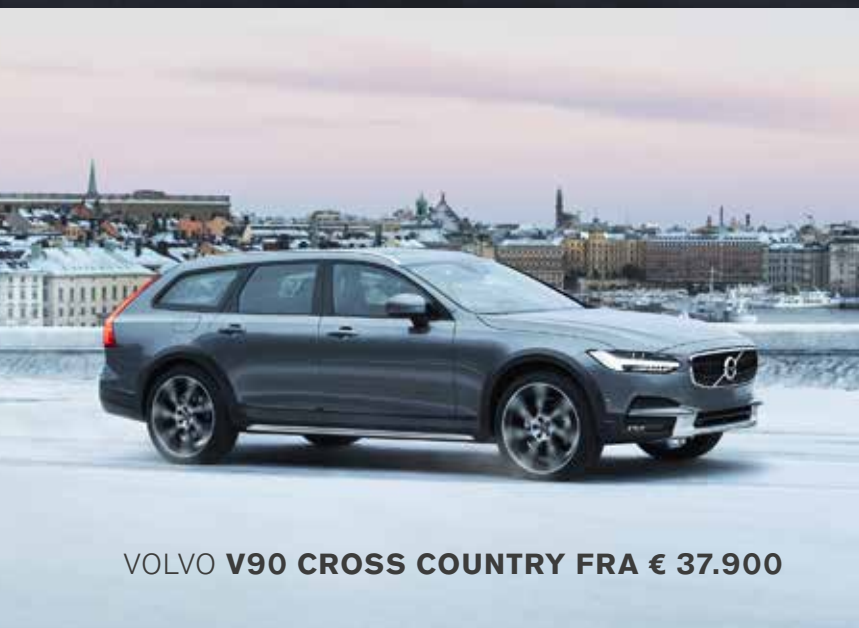

STORE FORDELER FOR DEG SOM TJENESTEGJØR I UTLANDET

KJØP NY VOLVO PÅ DIPLOMATBETINGELSER.
BESTILL BIL FØR 20. DESEMBER 2017
OG FÅ EKSTRA € 1.000 I RABATT.

VOLVO XC60 FRA € 32.900

KONTAKT **BILIA ØKERN** I DAG

VOLVO **V90 CROSS COUNTRY** FRA € 37.900

VOLVO **XC90** FRA € 43.480

**FLERE AV VÅRE MODELLER HAR GODE KAMPANJER I DISSE DAGER.
FOR MER INFORMASJON, TA KONTAKT MED SIV FJELLMO GRØNDAHL:
SFG@BILIA.NO | 530 25 039**

Illustrasjonsfoto. Forbehold om trykkfeil.

Alt som gjelder Volvo. Og litt til.
Ring oss på telefon 915 08555, chat med oss på
bilia.no og følg oss på facebook.com/bilianorgevolvo

Bilia Økern: Økernveien 115

bilia.no/volvo

Utvidet utgave!

På slutten av året skjer det alltid mye. Jeg har blant annet satt av mye plass til BFOs grundige kommentarer til Forsvarsbudsjettet, Utdanningsreformen og Landmaktsproposisjonen, som i tolvte time før trykk, måtte skrives litt om etter et forlik på Stortinget. Et forlik som for så vidt var positivt for fortsatt helikopter på Bardufoss og fortgang i prosessen med å få nye stridsvogner til Hæren. Men det fulgte ikke med lovnad om mer penger i dette forliket, så da er vi vel bare et lite skritt i riktig retning.

Det er for øvrig satt av god plass til sak rundt mottaket av våre tre første F-35 fly til Ørland, og den kritisk dårlige tilstanden til våre Leopard 2 A4 stridsvogner. Aktuelle temaer, som da også er meget debattert i det siste. Som dere kan se, har BFO og Offisersbladet vært til stede på de fleste steder der aktiviteten foregår, noe som også gjenspeiles i denne utvidede utgaven. Håper det er lesestoff for enhver smak. Legg også merke til alle småsakene på «Litt av Hvert» sidene, det oppsummerende «Omstillingsbrevet» på Gule Sider, og de svært opplysende «Pensjons-sidene».

Stridsvogner til Hæren nå! Jeg har tidligere lagt ut sak om dette på BFOs Facebook-side, en sak som skapte stort engasjement, den nådde over 24.000 personer, hadde 50 delinger og haugevis med «likes» og kommentarer. Saken ble også lagt ut på www.bfo.no. Nå kan du lese hele saken i denne utgaven. Her snakker vi om et prekært operativt behov for Hæren, der alt ligger til rette for en løsning, uten unødvendig byråkrati og politisk tåkeprat. Jeg har snakket med sjef Hæren, generalmajor Odin Johannessen og hans stab, og Hærens ønskeliste og klare prioritering er 1. Personelloppbemanning 2. Nye stridsvogner 3. Nytt artilleri 4. Økt helikopterstøtte.

Robert Mood's bok «Ansvar» er ute på markedet, er lest og omtalt i denne utgaven. Dette er en bok jeg anbefaler alle å lese. Robert er frittalende og jeg kunne kommet med 50 gode sitater fra boken.

I neste utgave kan dere lese Offisersbladets «løsning» på helikopter-utfordringene til både Hæren, Fregattvåpenet og Kystvakten. Jeg besøker Andøya og følger kanskje med på et tokt med P-3 Orion, og vi tar praten med sjef Cyberforsvaret, generalmajor Inge Kampenes.

Da ønsker jeg alle en vel fortjent og avslappende juleferie. God Jul & Godt Nytt År!

Einar Holst Clausen

Redaktør Offisersbladet

6
desember
2017

OFFISERSBLADET

ORGAN FOR BEFALETS FELLESGRUPP

BFO:

Postboks 501 Sentrum, 0105 Oslo
Telefon 23 10 02 20
E-post: post@bfo.no
Internett: www.bfo.no

OFFISERSBLADETS TILSYNSKOMITÉ:

Ris og ros, og eventuelle tips om utgavene kan sendes til tilsynskomiteen@bfo.no

ANSVARLIG UTGIVER:

Jens Jahren, leder BFO

REDAKTØR:

Einar Holst Clausen

REDAKSJON OG ABONNEMENTSAVDELING:

Se adresse for BFO
E-post: Offisersbladet@bfo.no
Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 43
E-post: mona.eriksen@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes
Sentralforbund-Stat

ANNONSEANSVARLIG:

Kontakt redaktøren.
Mobil: 928 14 251

Signerte artikler representerer ikke nødvendigvis BFOs mening. Forfattere er selv ansvarlig for innholdet og de meninger som fremholdes. Usignert innhold er redaksjonelt.

GRAFISK PRODUKSJON:

Design: punkt&prikke punktprikke@me.com
Trykk: UnitedPress Poligrafija

BILDER: Hvis ikke annet er oppgitt, er bildene tatt av Forsvaret.

FORSIDE:

Norsk F35 klar for turen over til Norge og Ørland Hovedflystasjon.
Foto: Lockheed Martin.

REDAKSJONEN AVSLUTTET: 1. desember 2017
(Bekreftet opplag 1. halvår 2017 - 10.200)

UTGIVELSESPLAN 2018:

NUMMER	MATR.FRIST	UTGIVELSE
Nr 1 februar	19. januar	2. februar
Nr 2 april	23. mars	13. april
Nr 3 juni	8. juni	22. juni
Nr 4 august	10. august	24. august
Nr 5 oktober	28. september	12. oktober
Nr 6 desember	23. november	7. desember

Offisersbladet drives etter redaktørplakaten.

FØLG BFO PÅ:

[facebook.com/bfo.no](https://www.facebook.com/bfo.no)
twitter.com/bfo12
[instagram.com/bfo12](https://www.instagram.com/bfo12)

**Arcteryx Leaf
Assault Pack 45L**
Hel-polstret lett og
slitesterk sekk
4607,-

Condor Combat Shirt
Ermene er designet for
økt bevegelse og
mobilitet.
~~Før: 799,-~~
599,-

Adidas GSG 9.2
Tåler de tøffeste forhold.
~~Før: 1699,-~~
1299,-

Suunto Traverse Alpha Stealth
Kombinerer robusthet med et
komplett sett av utendørs
funksjoner.
3499,-

Proton Spark 13000mAh
Powerbank med LED- lykt,
SOS og strobe funksjon.
~~Før: 499,-~~
199,-

EKSKLUSIVT JULETILBUD:

Få 15% avslag på alt av merket Condor

- gjelder uansett om produktet allerede er på tilbud eller ikke!

Condor fokuserer på taktisk utstyr med funksjoner som er tilpasset
blant annet militær, politi og jegere

BRUK KODE: BFOJUL

For å benytte deg av tilbudet skriver du inn koden **BFOJUL** i feltet
for kupongkode i handlekurven. Tilbudet gjelder ut 2017

GÅ INN PÅ BFO.MILRAB.NO FOR FLERE TILBUD OG NYHETER

FASTE SAKER:

Redaktøren: Utvidet utgave!	3
Litt av hvert	13, 42, 43, 47, 66, 72
BFO leder:	26
Giv akt! Lean Manning gir anorektiske avdelinger	27
Hva skjer?	28
KAFO&BESO	41
Pensjon – spørsmål og svar	44
Leserinlegg	58
Tilbakeblikk	60
Kjekt å ha!	65
Filmanmeldelse	68
Internasjonale nyheter	74

ARTIKLER:

Forsvarsbudsjettet – hva var det vi forutså?	6
Landmaktproposisjonen – for lite og for sent!	8
Utdanningsreformen blir til oppdrag	10
Kristin Lund – ble historisk igjen	14
Army Summit på høyeste nivå	18
Marinemesterskapet 2017	20
Stridsvogner - operasjoner for fremtiden, eller utgått på dato?	22
Bold Quest	48
Endelig hjemme – F35 til Ørland	50
Nasjonal veterankonferanse i Sandefjord i år	54
Det viktigste er forsvarslinjen	62
Sjøkrigsskolens 200-års markering i Bergen	70

Forsvarsbudsjettet

– hva var det vi forutså?

TEKST: JON VESTLI/KOMPETANSEUTVIKLER, BFO

I forrige utgave av Offisersbladet gjorde vi en analyse av det politiske landskapet og hva dette betyr for forsvarspolitikken. Alle vet at politikken innhold bestemmes av budsjettene – alt annet er retorikk. Budsjettet for 2018 har en reell økning i kroner og øre. Men man må se på hvordan pengene er tenkt brukt. Derfor er det opplysende og skuffende å se resultatet av budsjettforhandlingene for 2018 – for KrF og Venstre sikret Regjeringen flertall for helheten. Kostnaden for dette bør være en porsjon politisk troverdighet.

BFO KONSTATERER

at flertallspartiernes valgløfter angående Forsvaret ikke er gjenspeilet i budsjettet. Vi forutså egentlig «Business as Usual» og at det verken blir omkamper eller noe spesielt mer til Landmakten – og vi fikk rett. Det vi ikke forutså var en ytterligere svekkelse av forsvarets mulighet til å trene, øve og vedlikeholde sin operative evne. Imidlertid er dét fasiten etter forhandlingene – kravet til avbyråkratisering og effektivisering (AB&E) ble skjerpert fra 0,5 til 0,7 prosent. Konsekvensene skal vi komme tilbake til.

BFO har gitt både skriftlige innspill, deltatt på høringen i regi av Utenriks- og Forsvarskomiteen samt hatt andre møter for å skape forståelse for hvilken vanskelig situasjon Forsvaret blir satt i med innretningen og fordelingen av budsjettmidlene. For det ser tilsynelatende veldig bra ut om man ser

på økningen i totalbudsjettet, Regjeringen leverer helt i henhold til Langtidsplanen fra 2016. Problemene oppstår først når man ser på de ulike kapitlene og hvordan midlene er tenkt brukt. Samtidig med alt for store krav om effektivisering, er det en planlagt bruk av penger som BFO mener er uheldig dersom man ønsker å ha operative kapasiteter i dag – i tillegg til å investere i nytt materiell for fremtiden. Dette budsjettet legger for mye vekt på det siste.

FORDELINGEN AV BUDSJETTET

mellom investering og drift er alt for mye fokusert på investeringen. Nå er man oppe i en prosentvis fordeling som nærmer seg 30-70 – og det er langt over hva NATO har definert som et mål (20-80). Problemet som oppstår i Norge er at vi overinvesterer på bekostning av de daglige driftsmidlene – penger som sørger for trening, øving, utdanning og muligheter til å ha nok ansatte. Dette er fire helt sentrale deler for å skape operative avdelinger.

Dette bildet er gyldig for hele budsjettet, og for de store operative delene; Hæren, Sjøforsvaret, Luftforsvaret og Heimevernet, er det faktisk en reell nedgang i driftsmidlene for 2018. Den marginale økningen som er vedtatt korrigerer ikke en gang for vanlig prisvekst – derfor er dette veldig dårlig nytt for sjefene på nivå 2.

INTERNEFFEKTIVISERING

har blitt et kjent ord i Forsvaret. Dette har tydeligvis også blitt en populær aktivitet for politikerne og byråkratene i Finansdeparte-

mentet. Fordi nå har de økt de generelle effektiviseringskravene for offentlig sektor fra 0,5 til 0,7 prosent. «men det er da ikke mye!»

De midlene som Forsvaret alene skal levere inn til Staten Norge – MNOK 245,8, er det samme Hæren har behov for til å fortsatt ha 2Bn fullt oppsatt på dagens nivå!

Så det kravet FSJ skal innfri er det samme som en hel operativ bataljon. Dette må vel sies å «være en del»...

BFO er særdeles kritiske til realismen i de effektiviseringskravene som politikerne vedtar basert på anbefalinger fra Forsvarsdepartementet. Man skulle nesten tro at enkelte i FD er mer opptatt av å fremstå som faglige eksperter i økonomistyring heller enn å fremstå som de beste på forsvarsspørsmål. Kravene som FSJ er satt til å innfri har nå direkte konsekvenser for Forsvarets kvalitative utvikling.

I 2018 skal det frigjøres ca. MNOK 460, hvorav nær halvparten kommer som endringer i utdanningsordningen. Utfordringen blir i tillegg forsterket når interneffektiviseringen er helt vesentlig for Forsvarets videre utvikling – samtidig med at områdene som effektiviseres har direkte innvirkning på leveranseevnen. Dette er en alarmerende utvikling, problemet for FSJ er at pengene er allerede brukt – eller planlagt brukt neste år.

BEREDSKAPSSTATUSEN

er rapportert til å være «mindre god».

Dette har vært tilfelle de siste to årene, og utviklingen har ikke vært positiv. Budsjettet for 2018 vil ikke endre dette når mulighetene til å korrigere retningen (driftsbudsjettet) utvikler seg i feil retning. BFO ser det som vesentlig at alle våre stående enheter kan erklæres kampklare så snart som mulig. Dette burde vært i alles interesse satt sitt preg på budsjettet. I enhver vurdering om Forsvaret utvikling burde det avgjørende punktet være i hvilken grad tiltaket styrker den operative evne. Til tross for at flere flaggoffiserer har tatt til orde for og uttrykt samme bekymring som Sjef Hæren; «Forutsetningen må derfor være hva Forsvaret kan levere «i kveld», er det ingen debatt om hva som må til for å heve den operative evnen til «god» eller helst «meget god» så snart som mulig.

UTDANNING OG KOMPETANSE

er kritisk viktig for Forsvaret. Men dette er et politisk «ikke-tema» fordi det koster penger og de ser ikke sammenhengen mellom dette og operativ evne. Det viktigste for Forsvaret er å kunne ha en personellstruktur som er robust nok, er samtrent og ivaretar mulighet for kontinuitet og utvikling. Igjen fordrer dette økte driftsbudsjetter – stikk i strid med hva regjeringen legger opp til med støtte fra Venstre og KrF. Det er mange avdelinger som nå er på kanten av et kompetansestup – uten mulighet til å rygge unna. Dette blir absolutt ikke bedre når man nå skal ta ut MNOK 205 i 2018 alene – samtidig med at mange utdanninger må fortsette som tidligere frem mot 2020.

BFO er sterkt bekymret for konsekvensene dette vil ha for Forsvarets evne til å løse pålagte oppgaver i fremtiden og innføringen av Ny militær ordning (NMO) – en skjør og umoden endring av stor betydning for fremtiden.

BUDSJETTET FOR 2018

ble vel som forventet. Selv om det var en markant økning fra 2017, er det desverre også slik at det viderefører og til dels forsterker en del av Forsvarets problemer fra foregående år. Effektiviseringskravene er ytterligere skjerpet, all budsjettøkning går til materiell og konsekvensen er at mulighetene til å utvikle kvalitetene i avdelingene er satt på vent – i beste fall.

Landmaktproposisjonen – for lite og for sent!

TEKST: JON VESTLI/KOMPETANSEUTVIKLER, BFO

Når du leser dette, er fremtidens Landmakt så å si ferdig behandlet. Det skal være endelig diskusjon i Stortinget 5. desember, men dette blir mest sannsynlig en politisk «markeringsdiskusjon» i og med at regjeringspartiene med støtte fra Venstre, KrF og Arbeiderpartiet allerede 28. november ble enige om små endringer i proposisjonsforslaget. Fremtidens landmakt er da behandlet og Langtidsplanen fra i fjor ble komplett. Og Stortinget ble tilfredsstillt – eller?

Det er et bredt politisk flertall bak enigheten i Stortinget, men det er nok flere partier som har spist politiske kameler underveis i prosessen – dersom man skal tro på partiprogrammene som ble brukt før valget. Endringene er strengt tatt marginale. Det skal være en delt helikopterløsning uten at man har definert fordelingen, det skal vurderes og beregnes hva det vil koste å ha ett til to kompanier i 2Bn og 40 000 soldater i Heimevernet og det skal sikres «nødvendig vedlikehold og sikring av tilstrekkelig stridsvognkapasitet». Leie eller leasing fra 2019 er visstnok alternativene her.

Men det skal ikke bli brukt mer penger i 2018 – så hva blir da realitetene? BFOs syn på innstillingen fra Regjeringen kan oppsummeres slik; Det skal investeres, men økonomi-rammen er for liten og investeringene kommer for sent. Selv med de endringene som kom gjennom arbeidet i Stortinget, er fortsatt ikke Forsvaret i balanse før tidligst i 2026 – eller der omkring. Dette er problematisk for Norge som nasjon.

NOE ER BRA

BFO har gjennom mange år pekt på en kon-

tinuerlig nedbygging av Forsvaret med bakgrunn i manglende finansiering og tøffe krav til effektivisering. Derfor har vi i dag et svært lite Forsvar med begrenset operativ evne og beredskap. Jeg skal gi berettiget skryt til Regjeringen som både har tatt dette på alvor og også snudd utviklingen på flere områder. Dette er tydelig i langtidsplanen og det har til en viss grad formet Hærens og Heimevernets framtidsutsikter. I følge planen skal Hærens rammer økes med 5 milliarder frem til 2020 og ytterligere 25 milliarder frem til 2024. I et lengre perspektiv skal det investeres ytterligere i materiellparken. I tillegg skal man tilbake til Finnmark. Så dette ser jo rimelig bra ut.

Problemene oppstår når man ser på hvordan midlene skal brukes og når de skal gi effekt. Her er det mye til investeringer og lite til drift – og da blir dette vanskelig.

«DET ER MENNESKER SOM VINNER OG TAPER KRIGER»

NATO definerer en fornuftig prosentvis balanse på 20-80 mellom investeringer og drift. Dette er et av de måltall som ble akseptert av Norge i 2014 – samtidig med at man sa ja til at «Forsvarsbudsjettet skal opp på 2 prosent av BNP innen 2024». Det siste kan nok diskuteres som et mål, men 20-80 er en fordeling som erkjenner at materiellinvesteringer alene ikke skaper operativ effekt – den oppstår når materiellet blir brukt, når avdelingene er trent og når den nye «tingen» blir omsatt til «evne». For det er først når F-35 – en ganske dyr «ting», blir bemannet med en kompetent pilot, omgitt av et Crew som kjenner det ut og inn og styrt av en kommando som kjenner sine muligheter og begren-

inger at man har skapt operativ evne. Det samme gjelder for andre «ting».

Anbefalingen for Landmakten skaper derfor stor risiko for at man nok engang overinvesterer på bekostning av en driftsprofil som gir rom for trening, øving, utdanning og videreutvikling. Dermed uteblir den operative effekten – og evnen blir redusert. Dette er heller ikke god økonomiforvaltning.

HÆREN SKAL VIDEREUTVIKLES

Det er lagt opp til store endringer for Hæren. Men BFO mener at ikke alt er til det bedre. Isolert sett er det bra at verneplikten utnyttes på en best mulig måte for å gi en bedre daglig beredskap i Hærens avdelinger og da spesielt Brigaden. Imidlertid skaper det utfordringer for Heimevernet når Hæren øker lengden på førstegangstjenesten.

Det er også problematisk når Hæren nå skal etablere en ny avdeling i Porsanger på bekostning av at 2Bn delvis skal bli en mobiliseringsavdeling. 2Bn skal samtidig bli en mekanisert avdeling. Men, etableringen på GP og 2Bns endringer må skje innenfor rammen av den materiellparken Hæren allerede har. Endringene vil derfor redusere antall soldater i daglig tjeneste, og det blir det tynt med materiell – totalt sett. Dette problemet ble ikke debattert i Stortinget.

Den skisserte strukturen svarer heller ikke godt nok på utfordringene med utholdenhet og robusthet. Oppfylingsgraden i avdelingene økes ikke, og dagens 2 Bn får lengre reaksjonstid og blir mindre mobil. I sum gir dette en Hær som ikke er i stand til å øke beredskapen hjemme og samtidig delta på oppdrag ute.

BFO mener at oppfylingsgraden må økes

og at 2Bn bevares som en stående avdeling. Samtidig med at man etablerer en dedikert rekruttskole, moderniserer fagutdanningen og etablerer grunnleggende lederskapsutdanning. Kostnaden ved å gjøre dette er ca MNOK 240 pr år – det samme som regjeringen pålegger Forsvaret i «generell effektivisering» hvert år.

Det er nå en åpen sannhet at Hærens stridsvogner og artilleriskyts er i dårlig stand. Teknologien er gammel, det finnes knapt deler på lager og re-anskaffelsene ble besluttet for flere år siden. Nå ble det forhåpentligvis en akselerert erstatning for stridsvognene gjennom en midlertidig løsning som er god, mens artilleri muligens er i ferd med å kontraktstestes. Dermed kan dagens soldater se frem til ny teknologi som skaper økt operativ effekt. Det haster med anskaffelse av både stridsvogner, artilleri og tilstrekkelig med luftvern. Vi vet at dette er mulig og at kostnadene til dette kan forskyves eller fordeles over tid. Les artikkelen fra besøket ved Krauss Maffei Wegmann i dette bladet, så skjønner du muligheten.

Det er tydelig at Stortingspolitikkerne har lyttet til våre innspill i høringen og gjennom møtene på Stortinget. Dersom man handler klokt nå kan man faktisk spare penger på litt lengre sikt.

HEIMEVERNET SKAL UTREDES

Det har vært krangel om HVs størrelse. BFO bruker tallet 40 500, et tall som er bekreftet fra HVST og Landsrådet. Så kan nok SAP gi et mindre tall – men det er fordi det er flere soldater på hvert linjenummer. Vi mener at et Heimevernet struktur på 40 000 KAN være akseptabelt og sikre et landsdekkende HV med lokal tilhørighet. Forutsetningen er imidlertid at de får ressurser nok til å gjennomføre realistisk trening, øving og utdanning. Dagens gjennomsnittlige øvingsdøgn på i overkant av 2,5 er for lite til å vedlikeholde og videreutvikle både soldatenes og avdelingenes kvalitet.

Vår informasjon tilsier at kostnaden ved å sikre et forsvarlig trent og godt utrustet HV på dette nivået er omtrent MNOK 140. Da vil man kunne ha en utrykningsklar styrke over hele landet som kan støtte samfunnet «i alt», med stor lokal kunnskap. Dette er en god investering i operativ evne som kan virke raskt og som er fleksibel.

MORAL OG TRO

Det er flere sider av proposisjonen som fortsatt skaper debatt og som også er problematiske. HV har definitivt behov for bedre personlig utrustning. I dag burde det vært et ikke-tema å kreve at soldatene skal ha godt beskyttelsesutstyr – dessverre er det ikke slik. Tilstrekkelig og tilgjengelig evakuering er et annet tema. Selv om det nå er enighet om en delt helikopterløsning er det fortsatt en viss usikkerhet om hva dette egentlig vil bety i praksis. Det er et moralsk aspekt å sikre tilstrekkelig evakueringskapasitet i fred, krise og krig, og det er politikernes som har det moralske ansvaret. Soldatyrket medfører dessverre mulighet for å bli skadd – lik det eller ikke.

ETVEISKILLE

BFO mener at den konseptuelle innretningen for landmakten er god, men med for lite penger og for dårlig utviklingstakt. For utgangspunktet for utredningen var den økonomien som ligger i langtidsplanen, og da har Landmakten i utgangspunktet «tapt» i konkurransen med de andre investeringene. Forsvarssjefen anbefalte i sitt Fagmilitære råd en balansert struktur i alle domener, basert på en akkumulert økning av forsvarsbudsjettet på omtrent 175 milliarder kroner i tyveårsperioden. LTP'en har en budsjett-ramme på omtrent 180 milliarder når alt er tatt med – en liten økning. Men når Luftforsvaret får sine F-35 og P-8 Poseidon, det brukes milliarder på EBA på Ørland og Evenes med QRA og base for P-8 Poseidon og Sjøforsvaret får sine nye ubåter og Kystvaktartøy – da var det lite igjen til Hær og

Heimevern. Svaret som ble lagt til Stortinget 13. oktober viser at dette også er for lite.

Hærens etterslep handler ikke om vedlikehold og lagerbeholdninger alene – det handler om materiell som ikke virker og mangel på personell. Både HV og Hæren har et stort behov for soldater – det er dette som produserer operativ evne, men nå må de redusere antallet fra dagens utgangspunkt. Alt på grunn av en uvilje til å ta kostnaden med å etablere større grad av troverdighet i vår sikkerhetspolitikk. Dette er foruroligende.

Det var med dette som bakteppe at BFO var tydelige i sine anbefalinger ovenfor Utenriks- og Forsvarskomiteen i høringen på Stortinget 13. november. Leder BFO, HTV-Hæren og HTV-HV deltok alle i denne, og budskapet var tydelig; Stortinget må ta Landmakten situasjon på alvor og øke rammene for å sikre videre utvikling og trygghet. Landmakten må virke i kveld – det er for sent å utsette alle investeringer til 2023-28. BFO ba Komiteen om å ta til orde for en akselerasjon av tidsplanen for investeringer all den tid flere av Hærens kritiske materiellmangler allerede er besluttet erstattet av Stortinget (Stridsvogn, kampluftvern og artilleri). Vi argumenterte også for en økning av driftsbudsjettene slik at man sikrer tilstrekkelig oppfyllingsgrad i strukturene og realistisk trening og øving av både Hæren og Heimevernet. Helikopterstøtte ble også tatt opp som et problemområde.

Det er tilfredsstillende å se at Komiteen har lyttet til våre innspill og at flere av våre ankepunkter har blitt korrigert. Selv om det ikke vil skje noe i 2018 – til det er det ikke avsatt midler, vil første signal på reell endring bli det reviderte budsjettet før sommeren 2018.

Komiteen har tatt flere skritt i riktig retning – nå er det bare resten igjen.

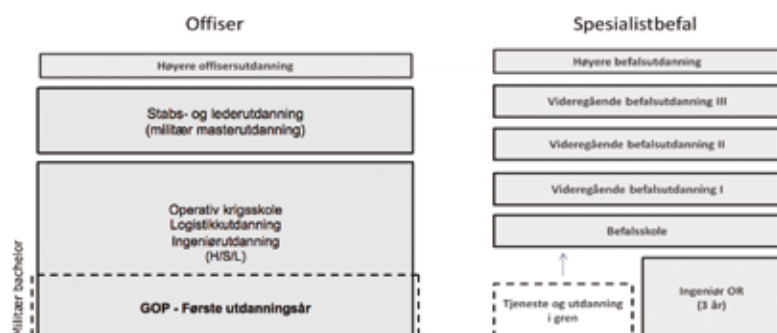
Utdanningsreformen blir til oppdrag

TEKST: JON VESTLI/KOMPETANSEUTVIKLER, BFO

23. november ble utdanningsreformens anbefalinger formalisert gjennom en drøfting av rettelser og tillegg til Forsvarssjefens virksomhetsplan. Dermed har prosjektet – som vi har fulgt tett gjennom heseblesende ti måneder, blitt til realiteter med de konsekvenser dette har for Forsvaret, de ansatte på de ulike skolene og våre fremtidige kadetter og elever. Forsvarssjefen har svart på Forsvarsdepartementets umulige innsparingskrav – 265 årsverk og MNOK 540 i nedtrekk, og samtidig «forbedret forholdet ansattstudent til 1:5». Så endringene er kraftige selv om det ikke ser slik ut. Denne artikkelen skal forsøke å gi et kortfattet bilde av de endringer som kommer.

DET NYE BILDET

på Forsvarets utdanning kan tilsynelatende se kjent ut. På makronivå er det ikke mange store endringer, men når man ser bak de ulike utdanningene er det mye som har skjedd.

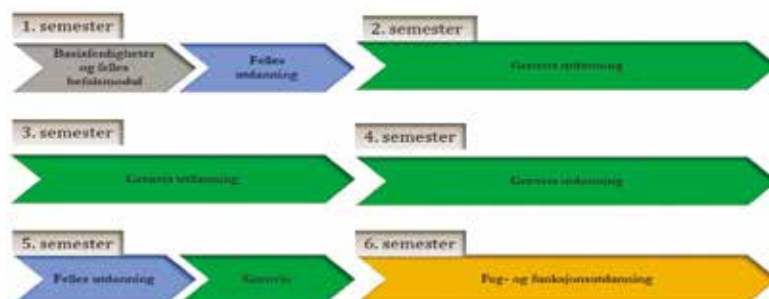
Figur 1 viser de prinsipielle utdanningene for offiseren og spesialisten

OFFISERENS UTDANNINGSLØP

kjenner man igjen fra tidligere. Høyere og videregående officersutdanning vil foregå omtrent som i dag. Den største endringen er at siste del av masterutdannelsen skal nå gjennomføres samtidig med at det offiseren skal være tilbake på jobb. Dette er vi skeptiske til. Erfaringer fra Danmark og fra vår egen deltidutdannelse tilsier at dette skaper utfordringer og dårlig samvittighet når man må prioritere tidsbruk mellom familie, studier og primærjobben.

«GOP – Grunnleggende OffiserPåbygning» er erstatningen for kvalifiseringskurset og utvidet til ett år. Denne utdanningen er et tilbud for de som har en Bachelor fra sivile høyskoler og universiteter. De store endringene er at man nå skal rekruttere rett fra videregående til å starte krigsskoleutdanningen – utdanningen før du blir offiser går fra fem til tre år. På grunn av at man nå ikke skal ha lønn under utdannelsen som før, det i praksis utelukket at ansatte grenaderer og befal vil se officersutdannelsen som et attraktivt alternativ. Dette gjelder all krigsskoleutdanning. Erfaringsnivået, kunnskapen om profesjonen og hva Forsvaret er, blir dermed kraftig endret. Samtidig vil utdanningens innhold bli vesentlig annerledes. Skissen under viser hvordan man har tenkt.

Det er mye felles undervisning som skal gjennomføres, og det kan virke som om at de første fem semestrene er mer fokuserte på teoretisk læring enn tidligere, mens sistesemester skal sørge for å sette dette ut i praksis og i rett kontekst.

INGENIØRUTDANNELSEN

blir relativt kraftig endret. Kanskje ikke for de som går en utdanning i regi av krigsskolene, men utdanningen på Jørstadmoen vil nå ikke lenger utdanne befal – de skal bli grenaderer etter endt utdannelse.

FIH er også anbefalt å bli underlagt Krigsskolen på Linderud. Dette er BFO svært skeptiske til all den tid behovet ute er befal med ingeniørkompetanse, og FIH som skole er en beslutning fattet av Stortinget. Når behovet er spesifisert, og løsninger som kan ivareta dette er innenfor ressursrammene, mener vi at den vedtatte løsningen er lite klok. Det er også et ubesvart spørsmål når det gjelder ivaretagelsen av behovet for sertifiseringen i Sjøforsvaret.

Dette er kommunisert tydelig overfor Forsvarsstaben.

SPESIALISTENE

har et livslangt utdanningsløp. Her er det et logisk og godt oppbygd tilbud som gir mulighet for kunnskap når man beveger seg fra grad til grad – funksjon til funksjon. BFO er også veldig tilfreds med at spesialistene selv skal være tettere på utviklingen av egen utdanning enn tidligere – nå skal Forsvarets Sjefserssjant ha flere ord med i laget når detaljene kommer. For mye må fortsatt falle på plass.

BFO har gjennom hele prosjektet vært skeptisk til utdanningslengdene på de ulike tilbudene for videregående befalsutdanning. Dette er nå ikke definert, men skal være en del av detaljarbeidet som skal starte nå. Vi har også vært skeptiske til tenkingen rundt befalsutdanningen som vi mener er for kort, og denne står fortsatt ubesvart.

Den største jobben når det gjelder spesialistenes utdanningstilbud må handle om å få et bedre grep om hvilket læringsutbytte – og hvilke funksjoner, elevene skal ha etter endt utdanning. Beslutningene om at styrkesjefene skal ha ansvaret for all utdanning opp til og med OR-4 og at Hæren har endret gradsnivået på sine lagførere fra OR-5 til OR-4, har store konsekvenser for hvordan befalsutdanningen (til OR-5) skal være og hva fremtidens

OR-5 faktisk skal gjøre. På tampen av prosjektarbeidet ble det også anbefalt at man nå skal ha forutgående erfaring fra OR-2-4 for å være kvalifisert søker til befalsutdanning – selv om de selv også sier at man kan bli tatt opp rett fra førstegangstjenesten. BFO mener at det er følgekonssekvenser av beslutningene som ikke har blitt tilstrekkelig ivaretatt. Et eksempel på dette er at *«(Befals)-utdanningen vil bygge videre på tidligere utdanning og erfaring og innrettes mot utøvende ledelse, rolleforståelse, undervisningsplanlegging, forsvars- og profesjonsforståelse, samt grenvise operasjoner»*. Da blir det vanskelig å se for seg at soldater fra førstegangstjenesten er søknadsberettiget.

BFO håper at dette arbeidet blir gjort snarest mulig – spesialistene må få en forutsigbar og tilrettelagt utdanning som både passer med jobben som skal gjøres og egen utvikling som motiverer de til å fortsette i Forsvaret.

FORSVARETS HØYSKOLE

har nå overtatt et svært stort og tungt ansvar – realisere det som

nå er besluttet. Det er veldig mye som enda ikke er tenkt på, koordinert, beskrevet eller analysert. Men alle de store endringene skal – og må, være klare før sommerferien 2018. Første august vil de første kadettene og elevene stå i porten med forventninger om en profesjonell og kvalitetssikret utdanning. Det betyr at organisasjonsutviklingen, Ramme-, Fag- og Studieplaner samt nedbemanningen må være ferdig. Samtidig skal daglig undervisning bli ivaretatt.

Dette blir tøft. Det er derfor et absolutt behov for godt samarbeid og utvist fleksibilitet i hvordan partssamarbeidet skal forvaltes og utnyttes. Dette handler ikke om å bryte lover, avtaler eller reglementer noe som er ulovlig og uakseptabelt, men det handler mer om tillit, involvering, dialog og diskusjon – klokskap i lederutøvelsen.

BFO HAR

allerede startet understøttelse av våre medlemmer ved skolen. De har i økende grad blitt involvert aktivt i arbeidet med å utvikle

Fra en marineøvelse der marinejegere fra en annen nasjon har bordet vår fregatt og her fra debriefingen.

våre innspill til prosjektet, de har blitt involvert i drøftingen av virksomhetsplanen, og det har hatt egne møter støttet fra K12 slik at de kan legge egne planer for å ivareta medlemmene våre best mulig. Denne understøttelsen vil vedvare gjennom hele 2018.

Fordi det er fortsatt stor risiko for at hele reformen skal feile. Vi er oppriktig bekymret for den ambisiøse tidsplanen som er besluttet. Selv om at vi i drøftingen fikk aksept for at omstillingsprosessen ikke måtte være ferdig innen 01. august 2018 slik FST hadde lagt til grunn, er det stor fare for at FHS vil få problemer med å ivareta alle elementene ved de endringer som må skje før kadettene og elevene møter. Dermed vil det oppstå fare for at utdanningene ikke lenger vil tilfredsstille Forsvarets behov for kompetanse. Offiserenes og spesialistenes skikkethet til å fylle de ulike funksjoner rett etter endt utdanning må være meget god. Dette innebærer at kadettene/elevenes læring i svært stor grad må tilfredsstille de krav og forventninger som ligger i de ulike stillinger som er forutsatt besatt – på fregatt, i kontrollrommet eller som troppssjef. Forsvaret har ikke årsverk nok til å ha «Trainee-funksjoner», og i dagens forsvar er det både forventet og krevd at avdelingene skal være «Klar» til enhver tid – eller på svært kort varsel. Offiserene skal ha en mestringstro og -evne på taktisk og til dels stridsteknisk nivå rett etter endt utdanning og også i fremtiden, noe som må gjenspeiles i den utdanning de gjennomfører. Vi må sikre at man ikke taper styrkene i en praksisnær utdanning.

Vi mener fortsatt at Styrkesjefenes ansvar for fag- og funksjonsutdanning er underfinansiert. Selv om noen årsverk er tilbakeført, er det fortsatt behov for økonomi til å ivareta forsvarlig utdanning av alle kategorier, men særlig er OR-2-4 og sistesemesteret av offisersutdanningen spesielt viktige. Dersom man feiler her er det få muligheter til å rette opp konsekvensene senere. Det blir derfor viktig å følge med på ressursutviklingen de neste årene.

MEDLEMMENE

våre skal bli ivaretatt! BFO har mange kompetente tillitsvalgte ved Forsvarets Høgskole. De medlemmene som nå opplever usikkerhet, mangelfull informasjon og ikke helt vet hva som skal skje, vil bli tett fulgt opp gjennom det neste året. Det er fortsatt mange ubesvarte spørsmål, men alle skal være trygge på hvilke rettigheter de har og hva mulighetsrommet vil være. Dette skal vi sørge for sammen.

BFO

er fornøyd med at dialogen med Forsvarsstaben har vært god og konstruktiv gjennom hele prosjektet – med takhøyde nok til å diskutere vanskelige sider ved prosjektet. Dette har vært et prosjekt hvor vi ikke kunne kreve involvering basert på Hovedavtalen – dette trådte først i kraft ved drøftingen 23. november, noe BFO har vært bevisst på gjennom arbeidet. Derfor var det heller aldri noe tema å trekke seg ut – da hadde vi ikke hatt mulighet til å påvirke eller deltatt i diskusjonene før beslutningene ble tatt.

Nå håper vi at dette konstruktive samarbeidet skal fortsette ved Forsvarets Høgskole. BFO er opptatt av å skape løsninger for fremtiden hvor behovet for korrigeringer og merarbeid i etterkant reduseres til et minimum. Det beste midlet for å unngå dette er samarbeid og involvering – samt erkjenne at man faktisk må bruke tid for å omstille organisasjonen til den nye hverdagen. BFO sentralt håper derfor at partssamarbeidet lokalt etableres snarest mulig og at man ser nytten av å gi de tillitsvalgte mulighet å balansere jobb, tillitsvalgtfunksjonen og et familieliv i den krevende prosessen som starter nå.

Kadetter på Krigsskolen.

BELL 412 FRA 339 SKVADRON BLE SITTENDE FAST I MYRA

Et Bell 412 helikopter fra 339-skvadronen var på treningstur i nærheten av Bardufoss flystasjon søndag 29. november og øvde på landing i myrterreng. Men denne gang gikk det ikke bra, for maskinen gikk gjennom isen, og ble sittende fast i myra. Piloten «shutta» umiddelbart ned motoren og meldte ifra til skvadronledelsen. Ikke før på tirsdag fikk man tak i noen med tungt nok utstyr til å få heist opp helikoptret, nemlig Frost Kraftentreprenør AS, som var på en annen jobb i kommunen. De stilte opp med en beltedrevet kran (Prinoth GT3000) og fikk løftet Bell'en opp av myra. Nå blir det nok mye jobbing for eventuelt å få denne Bell'en i lufta igjen. Piloten får nok en humoristisk «påminnelse» på veggen i skvadronens lokaler, og må vel også ut med en «tabbeksasse» i baren tenker jeg.

Einar Holst Clausen
Foto: Frost Kraftentreprenør AS

FORLENGER ROTASJONSORDNINGEN FOR TRANSPORTFLY TIL FN-OPERASJONEN I MALI

– Det er med stor glede at jeg kan informere om at Belgia, Danmark, Portugal og Norge den 3. november signerte en ny intensjonsavtale om å forlenge rotasjonsordningen for transportfly i FN-operasjonen MINUSMA, fra november 2018 til november 2020, sier forsvarsminister Frank Bakke-Jensen.

Etter initiativ fra Norge, signerte i 2016 fem land - Sverige, Danmark, Norge, Portugal og Belgia - en intensjonsavtale om å tilby transportflykapasitet til FN-operasjonen i Mali, til 2018. Norge og Portugal har fullført sine oppdrag, Sverige tar over etter Danmark i midten av november. Deretter tar Belgia over og flyr frem til 15. november 2018.

– Rotasjonskonseptet var og er en nyvinning i FN-sammenheng, og det har høstet stor interesse. Ordningen har skapt muligheter for synergier og forutsigbarhet både for FN og for de bidragsytende landene. Konseptet har også vært kostnadssparende for FN. Etter at Norge, Portugal og snart Danmark har fullført sine perioder med flyvninger, har man så langt foretatt over 500 flyvninger og transportert over 29 000 personell og over 1 000 tonn cargo over 21 måneder. Dette er imponerende, sier Bakke-Jensen.

Pressemelding FD (noe forkortet)

FORSVARSSJEFENS LIKESTILLINGSKONFERANSE 2017

Årets Likestillingskonferanse i Forsvaret er godt i gang. FLO er arrangementsansvarlig og sjef FLO Petter Jansen ønsket velkommen. Forsvarsminister Frank Bakke-Jensen holdt åpningstalen, og benyttet anledningen til å spøke med uttalelsen sin på Ørland (F-35 mottaket) der han sa at denne dagen var en fin guttedag.

Årets likestillingspris ble delt ut av stabssjef i Forsvarsstaben generalløytnant Gustavsson. Prisen gikk til sjefen for Felles Opptak og Seleksjon (FOS), oberstløytnant Stein Garang! Dette blant annet for hans arbeid med et likeverdig opptakssystem, og således bidrag til også å øke rekruttering av kvinner til Forsvaret, og derved også kvinneandelen i Forsvaret.

Juryens begrunnelse: Garang sørger for at rekruttering og seleksjon gjennomføres på en slik måte at likestilling ivaretas, og at det jobbes aktivt for å selektene dyktige kvinner til Forsvaret. I tillegg til å legge forholdene til rette for kandidatene, er Garang tydelig overfor dem som jobber med seleksjon i Forsvaret – på alle nivåer – at det skal jobbes for å selektene bredt både på kjønn, personlige egenskaper og relevante egenskaper. Dette skaper mangfold. Det var i år ti nominerte kandidater, men juryen kom etter grundige diskusjoner enstemmig frem til at det måtte bli Garang som ble årets vinner av Forsvarets likestillingspris. Prisen er et flott diplom, blomster og et selvvalgt maleri (se bilde). BFO gratulerer Stein Garang med Likestillingsprisen 2017!

Einar Holst Clausen

Stabssjef FST generalløytnant Gustavsson og prisvinner Stein Garang.

Fra FMIN Frank Bakke Jensens åpningstale.

Kristin Lund

– ble historisk igjen

Generalmajoren har ikke sittet i sjefsstolen mer enn noen minutter da hun møter Offisersbladet i Jerusalem. I en stilling så mektig at hun rapporter direkte til Generalsekretæren i FN personlig. Likevel tar hun seg tid til en prat om utenlandstjeneste, jobben i Midtøsten, kvinners kamp for like muligheter, de norske OR/OF-utfordringene og utdanningsreformen.

TEKST OG FOTO: LARS-ANDREAS IRGENS OG DORTE ØDEGÅRD

Det gnistrer av øynene til Generalmajoren når hun får komme med råd til de unge. Å snakke kvinners kamp for like rettigheter og muligheter i Forsvaret ligger også hennes hjerte nært. Lund har skrevet historie flere ganger gjennom karrieren, som første kvinne i flere høytstående militære stillinger.

Og det er altså her i Jerusalem, i verdenshistoriens kulturelle og religiøse smeltdigel, hun skal trå sine skritt de kommende årene. Som første kvinnelige sjef for FNs våpenhvileobservatører i Midtøsten. UNTSO er FNs eldste og lengstlevende misjon, som stammer helt fra staten Israels opprettelse i 1948. Norge har deltatt med personell sammenhengende siden 1956. Verdenssamfunnet bestemte etter krigen at jødene skulle få sin egen stat, med utgangspunkt i byen alle de tre store religionene legger sin hevd på.

- Jeg skal ganske snart finne frem de sivile klærne mine, et kart og noen gode sko for å gjøre meg kjent i byen, sier Kristin over middagstallerkenen dagen etter ankomst Jerusalem. Hun kom da rett fra innbrieften hos Generalsekretæren i FN i New York.

Jerusalems gamleby, med sine høye murer, rommer tre store verdensreligioner side om side. Det er her Kong David ligger gravlagt. Det var her Jesus ble påsatt tornekransen og fikk utdelt korset han måtte slepe opp langs Via Delarosa til korsfestelsen ved Golgata. Her finner vi klagemuren, den siste rest av Kong Salomos tempel, som jødene så gjerne vil gjen-

reise på Tempelhøyden. På toppen ligger al-Aqsa moskeen og Klippedomen, under muslimsk kontroll. Er du arkeolog og finner en spennende stein vil alle tre religioner umiddelbart gjøre sin hevd på funnet. Intet annet sted på jord er like mye blod blitt spilt i Guds navn – gjennom 3 000 år. Freden mellom statene, religionene, områdene og ressursene er skjør. Derfor har UNTSO et mandat uten utløpsdato.

- Det er jo litt «overwhelming», sier Kristin Lund mens hun leter etter de norske ordene.

Vi spurte henne hvordan hun tar inn alt – 3000 år med historie, religion, samarbeid med statsledere og religiøse ledere, opprørsstyrker og organisasjoner som flere land har på sine terrorlister. Hun får 153 ubevåpnede observatører, fra 25 nasjoner under seg. I tillegg en solid stab som tar seg av all logistikk, økonomi og tele/data.

- Jeg tror det å ha den erfaringen jeg har fra før av hjelper utrolig mye, hvor jeg kommer fra en annen misjon (Kypros, red.anm.) der jeg hadde 47 nasjoner, inkludert de sivile.

Hun tar med seg arven fra de tre norske forgjengerne sine inn i stillingen, og ringte naturlig nok til siste nordmann i stillingen, Robert Mood (2008-11), før hun begynte intervju- og forberedelsesprosessen.

- Mood var helt «spot on» på de tingene han gav meg. Alt fra kompleksiteten i regionen og den store symbolske betydningen leiren vi nå sitter i har, hvor Israel ønsker å ta dette tilbake fra FN. Dette er den eneste misjonen som rapporterer på de våpenhvileavtaler som Israel har med

nasjonene rundt seg. Det er klart det er viktig. Alt annet er fokus på Palestinere og arabere primært.

Som første kvinne i stillingen er Lund tydelig på at det vil gi muligheter, på tross av det stramme mandatet. Hun er ikke videre med på at menn dominerer maktforholdene i konfliktene som har rast gjennom Midtøsten, og at kvinner ikke spiller en viktig rolle.

- Det er bevist at menn og kvinner opplever konflikt forskjellig, og for å vedlikeholde freden og bidra til en varig løsning må hele befolkningen tas med. Nå har ikke bare FN i Midtøsten en kvinnelig sjef, alle de nordiske landene har kvinnelige ambassadører. Det betyr at omgivelsene må forholde seg til dette.

LUNDS PRIORITERINGER:

Hun har bare sittet noen små timer i sjefsstolen. Likevel er hun helt tydelig på sine prioriteringer:

- Sikkerheten til mine observatører blir viktig. Vi skal ha en god «posture» slik at vi ikke mister den tilliten vi har brukt lang tid på å bygge opp. Personellet mitt skal være godt trent, nettopp fordi vi opererer ubevåpnet i små grupper i de land og områder vi gjør. De skal vite hva de skal gjøre hvis situasjoner oppstår. Og jeg skal etablere god kommunikasjon med de fem vertsnasjonene rundt oss. Klarer jeg dette skal jeg være godt fornøyd.

Lund har opparbeidet seg et omfattende nettverk gjennom utdanning og tjeneste i Norge og utlandet. Et nettverk hun planlegger å bruke for alt det er verdt. Spesielt fremhever hun den utenlandske

“ Møter jeg på kvist vil jeg jo prøve å aktivere nettverket jeg har.

“ Som kvinne i uniform har jeg tilgang til 100% av befolkningen i nasjonene og organisasjonene rundt oss. Menn har ikke nødvendigvis like lett tilgang til å snakke med den kvinnelige delen av befolkningen.

stabsutdanningen, hvor hun studerte sammen med mange militære beslutningstakere som hun treffer igjen i FN, NATO og andre organisasjoner som opererer inn mot samme område.

Lund sier, på det personlige plan, at det er vanskelig å være nøytral og upartisk i konflikter med så mye menneskelig lidelse. Hun er likevel svært bevisst på at hun må balansere på en line. Helt nøytral er nær sagt umulig, men hun må likevel unngå at partene mister tilliten til henne og FN som upartisk organ oppnevnt av verdenssamfunnet gjennom FNs sikkerhetsråd. Hun tvinger seg selv til å gi partene like mye oppmerksomhet. Det gjelder å finne felles elementer, enten mennesker med felles interesser, noen man kjenner og kan bygge relasjoner med. Det blir viktig å finne det nasjonene har til felles og kan jobbe sammen mot, sier hun før hun slår ut med armene.

KOM DEG UT MENS DU ER UNG

- Å komme tidlig ut i internasjonal tjeneste for FN eller NATO er viktig. Jeg er

helt enig med Robert Moods råd om at «vil du ha en grei intops så kan man velge NATO i den forstand at kommando og kontroll er greit, du har like og faste prosedyrer å følge. Ønsker du utfordringer og vil utvikle deg som leder og menneske så velger du FN. For der har du en helt annen sammensetning av nasjoner, hvor du også jobber mye tettere på den sivile befolkningen enn du gjør i NATO.»

- Jeg tenker også litt på forskjellen som ligger i et FN-mandat, der du har hele verden bak deg. I NATO og EU er det liksom ikke hele verden som har gitt deg mandatet. Det gjør at du får bryne deg på veldig mange forskjellige nasjoner, språk og kulturer i FN, det er berikende.

KVINNEKAMP

Å snakke med Kristin Lund uten å nevne kampen for kvinners rett til like muligheter yter ikke rettferdighet til hennes historie. Hun begynte på befalsskolen kun tre år etter at kvinner fikk adgang til å tjenestegjøre i Forsvaret. Hun beskriver det å være i kvinne i Forsvaret i

dag som natt og dag sammenlignet med de første årene. Hun legger vekt på de holdninger som fantes, og som kanskje fortsatt kan finnes hos enkelte mannlige kollegaer - betydningen av fysisk skikkethet.

- Heldigvis har det gått fremover. Når man kommer ut så ser man at det er så mye mer enn det fysiske det kommer an på. Det som er bra at man begynner å forstå at det er et operativt behov for å ha begge kjønn. I mange misjoner og operasjoner har kvinner et fortrinn ved at vi har tilgang til begge kjønn hos partene og i lokalbefolkningen, og dette begynner militære ledere å utnytte godt. Da er det ikke lenger en politisk styring for å «fikse på statistikken», men heller det operative behovet som tilsier at vi også trenger kvinnene.

MILITÆR UTDANNING, NORSK DEMOKRATI OG SUNN FORNUFT

Lund retter seg opp i ryggen når vi spør henne om hvorfor nordmenn har så godt rykte i utenlandsoperasjoner. Hun treng-

“ Det er mennesker, det handler om kjemi og å bygge opp tillit.

- Kom deg ut mens du er ung. Du får en erfaring som beriker deg gjennom resten av karrieren.

Kristin Lund har valgt den erfarne sjefen for Observer Group Lebanon, Oberstløytnant Nils Frode Vindenes, som sin militærassistent. Kombinert med den nylige erfaringen Lund fikk som styrkesjef på Kypros har de to gode forutsetninger for å håndtere overvåkingen av våpenhvileavtalene i Midtøsten.

“ Men jeg tror nok fortsatt at kvinner trenger litt mer push. De må bli motivert av sine foresatte til å velge mer utradisjonelt i systemet. Se på jegertroppen, som eksempel.

er ikke betenkningstid, for dette er et spørsmål hun har reflektert over før.

– Fordi vår militære utdanning er god, og vi kommer fra en nasjon med demokrati og sunn fornuft. Nordmenn er ofte direkte og går ikke rundt grøten, sier hun kontant før hun fortsetter: Vi er lette og åpne og vi har fokusert mye mer på kultur, væremåte og hvordan vi selv oppfattes. Spesielt som observatør må du av natur være utadventt og ha evnen til å kommunisere og bygge tillit. Men hovedårsaken er uansett vår utdanning. Vi har gjort mye riktig der.

Når vi spør hva Generalmajoren tenker om utdanningsreformen og omstruktureringen til et norsk OR/OF-system blir hun straks mer betenkt. I et øyeblikk lyser det ikke lenger i øynene når hun snakker. Etter en kort tenkepause tar hun likevel sats idet hun reflekterer over sin egen karriere.

– Det er jo alltid sånn at man ofte sier at

det var bedre før. Jeg skal ikke si det. Men det jeg kan si er ut fra meg selv og mine erfaringer. Å ha muligheten til å være soldat fra menig og opp via befal til høyere offiser har vært en utrolig fin utdanning. Det har gitt meg en veldig fin ballast ved at jeg har kjent soldatlivet på kroppen på godt og vondt. Jeg tror Norge vil få utfordringer med OR/OF fordi vi er så likestilte som samfunn sammenlignet med veldig mange andre land. Skillet kan bli veldig kunstig for oss, da vi er vant med å jobbe i team. Det er ikke nødvendigvis bare positivt at vi skal få veldig mange færre offiserer.

Lund fremholder igjen utdanningsmodellen det norske forsvaret har fulgt frem til nå. Der bygges vi opp sten på sten gjennom teori og praksis og fyller på med vekslingen mellom tjeneste og utdanningen gjennom hele karrieren. Hun uttrykker stor takknemlighet ved å få de mulighetene hun har fått gjennom dette systemet.

Hvis man sier at det er blitt for dyrt, ja så må vi da selvfølgelig prøve å finne løsninger som gjør slik at vi klarer oppdraget som Forsvaret skal løse. Det må være målet - at vi får så bra personell at de er i stand til å løse oppdraget.

Hun er positiv til at deler av OR-korpset kan utføre oppgaver som til nå kun har vært tillagt offiserer. Samtidig er hun tydelig på det er flere miljøer ute hvor du må være offiser, for å ha nødvendig tyngde opp mot de andre nasjonene vi samarbeider med. Ikke alle er likestilte og klasseløse, som oss.

Vi har jo opplevd flere ganger at man har gått tilbake til ordninger man har hatt tidligere, les befalsskole. Man prøvde en ordning og fant ut at det ikke ga den beste utdanningen. Det håper jeg man også har for øye, hvis man finner ut av at dette ikke gir maksimal uttelling – at det alltid må være en mulighet for å gå tilbake. Selv om det er dumt å gå over bekken etter vann.

Army Summit på høy

Heldagsseminaret med tidsaktuelle foredrag og debatt rundt Forsvarets eldste våpengren, blir stadig bedre, og stadig mer populært. I år måtte man prioritere mellom de alt for mange påmeldte.

Sjef Hæren generalmajor Odin Johannessen fyrer løs.

TEKST & FOTO EINAR HOLST CLAUSEN

Army Summit avholdes i Ridehallen inne på Akershus Festning. Det er engelsk som er seminarspråket. Hæren har de siste årene leid inn et profesjonelt firma som står for all teknikken og det visuelle i lokalet. Og med Siri Lill Mannes som moderator, blir det hele meget profesjonelt. Også i år ble det i kaffepausene diskutert om man ikke burde flyttet arrangementet til større lokaler, men Ridehallen er rimelig å leie, ligger inne på militært område, og meget sentralt i forhold til deltagelse fra politisk og militær ledelse, samt internasjonale foredragsholdere.

Med forsvarsminister, forsvarssjef, norske og utenlandske generaler og admiraler

trygt plassert på første benk, fyrte sjef Hæren generalmajor Odin Johannessen av en kraftsalve med en ærlig beskrivelse av dagens situasjon for Hæren, og hva som skal til for å kunne kalle Hæren operativ og troverdig. Han gikk langt i å beskrive dagens hær som en papirtiger.

Avtroppende Forsvarsminister Ine Eriksen Søreide, holdt sitt innlegg som i hovedsak tok for seg budsjettøkningene, moderniseringen og omstillingen av Forsvaret. Hun var også innom blant annet NATO-avhengigheten, vedlikeholdsløftet, kjøp av artilleri, nye stridsvogner (riktig nok ikke for 2025), luftvern/kampluftvern og prioritering av totalforsvarskonseptet.

Videre var denne dagen spekket med

innlegg fra forsvarstopper i NATO, USA, Storbritannia, Sverige og Norge, i tillegg til FFI og IFS. Blant andre foredro General-løytnant Jan Broeks (NATO) om Øst/Vestutfordringene, NATO's mottiltak i forhold til økt Russisk aggresjon, behovet for økt etterretning, erkjennelsen av økt cybertrussel, og fare for hybrid krigføring. Rolf Tamnes IFS snakket om den vanskelige diplomatiske balansegangen mellom NATO-Norge-Russland i Nordområdene. Han mener «elefanten i rommet» er 2 % målet innen 2024.

Pensjonert brigader Peter Zwack (USA) som jobber ved National University, hadde tanker om Russlands kraftige modernisering av sitt forsvar og økte beredskap mot angrep fra Vesten (øvelse Zapad som

este nivå

“ Vi må være relevante – i dag!

Odin Johannessen sjef Hæren

Tamnes, gen.maj Johannessen, FMIN Søreide, gen.lt Broeks (NL) og programleder Siri Lill Mannes.

LEO bergingsvogn er også interessant for en amerikansk 4-stjernes general.

Generaløytnant Sanders (GBR) og general Perkins (USA) i samtale på scenen.

Det var stor interesse for vår nye og svært moderne bergespanservogn.

et eksempel på dette), deres bruk av propaganda, Russlands bekymring for NATO-utvidelser mot Øst. Zwack var klar på at Russland nok ikke er interessert i å destabilisere et stabilt Europa, et Europa med et stabilt NATO.

Generaløytnant Patrick Sanders (GBR) sjef Hæren, tro til med å snakke norsk, før han av hensyn til utenlandske deltagere gikk tilbake til engelsk. Han understreket viktigheten av å ha tilstrekkelig styrker til å opprettholde det nasjonale forsvar i perioder med stort engasjement i internasjonale operasjoner. Generaløytnanten ser tendensen til økende etablering av spesialiserte avdelinger, samt økt bruk av autonome systemer og robotteknologi.

Utover dagen kontreadmiral og sjef Sjøforsvaret Nils A Stensønes, kontreadmiral og sjef operasjonsstaben FOH Sverre N Engeness, brigader og sjef CAOC Jan Ove Rygg på scenen i Ridehallen med sine innlegg. Spesielt interessant var det å høre på den svenske Armésjefen generalmajor Karl Engelbrektson, som sliter med mange av de samme utfordringene som Odin Johannessen. Han mener hele Skandinavia og Baltikum må ses på som én enhet som må forsvares ved hjelp av et skandinavisk- og NATO samarbeid. Han understreket at Sveriges to brigader er for lite (Norge har som kjent én liten brigade). Han takket med et smil for at Norge ikke kjøpte Archer artilleriet, for han hadde bruk for alle sammen! Armé-

sjefen orienterte også om storøvelsen Aurora og samarbeidet innen NORDEFCON. Han ønsket seg enda mer Nordisk samarbeid!

Skal også nevne general David G Perkins sjef for doktrine- og transformasjonskommandoen i US Army, som fortalte om dagens nettverksbaserte forsvar i USA og multi-domene krigføring. Ikke ulikt det vi planlegger med i det norske forsvar, om ikke på et «noe høyere» nivå. USA legger stadig mer vekt på fellesdoktriner mellom forsvarsgrenene. Perkins nevnte også Russland store interesse for å finne ut av Amerikanske styrkers manøverkonsept og taktikk.

Dette var nok et vellykket «Army Summit» med faglig innhold og foredragsholdere på et meget høyt nivå!

Marinemesterskapet

Marinemesterskapet ble gjennomført for 57. gang, i Bodø fra 16-18. november. Flere av Marinens fartøyer, fregatter, korvetter og mine-ryddere inntok Bodø og Marinemesterskapet markerte starten på Marinens årlige store øvelse, FLOTEX.

Fotballturneringen fikk frem talentet i flere av spillerne.

Dingyrace krever eksplosiv styrke og god balanse.

Tautrekking er en styrkeøvelse hvor taktikk også spiller en rolle.

3000 meter er tøffere enn man tror men innsatsen var upaklagelig.

AV JAN KÅRE NESS GABRIELSEN

Marinemesterskapet har lange og stolte tradisjoner, og er i dag Forsvarets største idrettsmesterskap. Marinemesterskapet ble for første gang arrangert i 1956 i Oslo og Horten, og arrangeres årlig av Marinen i samarbeid med sivil vertsby langs norskekysten, denne gang Bodø.

– Nord-Norge er viktig for Sjøforsvaret – ikke bare som en veldig god arena for øvelser, men også fordi området er strategisk viktig for Norge, sier Sjef Marinen, flaggkommandør Ole-Morten Sandquist.

ØKT FYSISK YTEEVE NE GIR OSS ØKT KAMPKRAFT

Hensikten og målsetningen med mesterskapet er å øke den fysiske kampkraften,

styrke lagånden og knytte faglig viktige relasjoner mellom besetningsmedlemmene, og på tvers av fartøystyper. Marinemesterskapet skal stimulere og motivere til fysisk trening for å gi økt utholdenhet, styrke og prestasjonsevne blant besetningsmedlemmene. Marinemesterskapet setter fokus på fysisk trening i Marinen og bidrar til å styrke avdelingenes strids-evne.

– Regelmessig fysisk aktivitet bidrar til å styrke hver og en av oss slik at vi får økt overskudd til å takle hektiske og krevende oppgaver. Økt fysisk yteevne gir oss økt kampkraft, sier Sandquist.

BREDT SPEKTER AV ØVELSER

Avdelingene og fartøyene skal konkurrere i 13 ulike øvelser. De tradisjonsrike

øvelsene tautrekk, sjømannskap, pistol-skyting, svømming, dingerace/padling og hiveline står for den maritime delen av mesterskapet. Øvelser som fotball, fysisk test og 3000 meter står for den mer tradisjonelle idrettsdelen av mesterskapet. Det er en miks av individuelle øvelser, samt lagøvelser.

Sjef for Sjøforsvarets idretts- og trenings-senter, og prosjektansvarlig for Marinemesterskapet, orlogskaptein André Ringdal, trekker frem at mesterskapet skal motivere til mer trening for de ansatte i Marinen.

– Et marinemesterskap med idrettslige og sosiale aktiviteter skal motivere de ansatte til trening gjennom hele året. Gode prestasjoner er viktig, men enda viktigere er det å bygge lagånd og få fram teamføl-

Svømming bør jo være favorittøvelsen til personelli Sjøforsvaret.

elsen. Marinemesterskapet skal gi inspirasjon og ny giv til videre tjeneste, sier sportslig leder for mesterskapet - Ringdal.

HØY DELTAKELSE OG GOD STEMNING PÅ IDRETTSARENAENE

Totalt deltok det 420 personer og åtte ulike avdelinger og fartøyer på årets Marinemesterskap. Det var stor bredde i deltakelse på årets mesterskap, og så godt som alle avdelinger i Marinen var på plass. Alt fra kystjegere og korvettmannskap, til offiserer som har operative stabsfunksjoner deltar. Fysisk trening er viktig for alle i Marinen. Effekten av marinemesterskapet er økt fysisk kampkraft for Marinens kvinner og menn, avslutter Ringdal.

Prestasjonene på fotballbanen, i

svømmehallen og i 3000 meter løypen var gode og stemningen blant deltakerne uansett arena var tilsvarende god. 1 Korvettskvadron var de som markerte seg mest positivt knyttet til det å heie frem sine egne deltakere og motivere andre til gode prestasjoner og høy innsats. For dette gikk de av med publikumsprisen under årets Marinemesterskap.

Siden 1995 har Idrettstjenesten i Sjøforsvarets kniv blitt delt ut til en enkeltperson i Marinen som har bidratt i flere år til å skape motivasjon til trening for sitt fartøy og for de ulike fartøyene vedkommende har vært om bord på. Idrettstjenesten i Sjøforsvaret er avhengig av ildsjeler i alle fartøystyper og ikke minst trenger hvert fartøy en pådriver om bord. Årets vinner av Idrettstjenesten

i Sjøforsvarets kniv ble LT Jonas Sletten, KNM Helge Ingstad.

SJEF SJØFORSVARETS POKAL

Sjef Sjøforsvarets pokal deles ut til den avdelingen eller det fartøyet som har samlet flest poeng i de ulike øvelsene og har mest poeng i sammendraget. Spenningen knyttet til hvem som skulle gå av med den gjeve sjef Sjøforsvarets pokal varte helt frem til siste øvelse. Til slutt var det kun ett poeng som skilte førsteplass fra andreplass. **KNM Thor Heyerdahl** gikk til slutt av med seieren i Marinemesterskapet 2017, etterfulgt av 1 Korvettskvadron som kom på andre plass. KNM Thor Heyerdahl kunne vise til høy deltakelse på samtlige øvelser og var en verdig vinner av Marinemesterskapet 2017.

Stridsvogner

– operasjoner for fremtiden, eller

Våre Leopard 2A4 stridsvogner har alltid vært beskrevet som Hærens knyttneve. Nå er våre 80-talls stridsvogner, sammenlignet med mer moderne stridsvogner i andre Europeiske NATO-land, og i forhold til en dimensjonerende motstander i Øst, mer å regne som et slapt håndtrykk.

Av EINAR HOLST CLAUSEN

FAGMILITÆRT RÅD

Forsvarssjefen anbefalte i sitt fagmilitære råd (FMR) en balansert struktur i alle domener i 20-års perioden, basert på en akkumulert økning av forsvarsbudsjettet på 175 milliarder kroner. Regjeringen valgte i Proposisjon 151 S, å satse på «strategiske kapasiteter», slik som eksempelvis overvåkingsflyet P-8 «Poseidon». Denne investeringen, sammen med økte kostnader i forbindelse med F-35 anskaffelsen (inkludert betydelig større EBA-kostnader etc på Ørland Hovedflystasjon), får nå landmakten lide for. Det

blir rett og slett ikke penger igjen til nødvendige nyinvesteringer, og hvordan løser Regjeringen denne «kattepinen»? Jo, da setter man ned en landmakts-utredning, og kjøper seg litt tid, og skyver samtidig problemet/utfordringen fremover i tid.

NÅ – ELLERALDRI

Etter fremleggelsen av Landmaktsutredningen høsten 2017, ble det klart at Hærens materiellanskaffelser faktisk blir skjøvet ut i tid. Anskaffelse av nye stridsvogner er eksempelvis skjøvet til etter 2025. Tidligere Forsvarsminister Ine Eriksen Søreide prøvde å bortforklare dette med at vi må vente på ny tekno-

logi. Dette er rent tøy, da 5.generasjons stridsvogner (MGCS – Main Ground Battle System), etter all sannsynlighet ikke vil komme på markedet før 2035-2040.

Dette ble bekreftet under Offisersbladets besøk hos Krauss Maffei Wegmann i München i november, samt av diplomingeniør Armin Dirks styreformann i LEOBEN, og oberstløytnant i den Tyske hærs utviklingssenter for konsept og kapabiliteter, under et heldagsseminar om landmakt arrangert av FSi (Forsvars- og sikkerhetsindustriens forening) den 22. november.

I 2035-2040 er våre Leopard stridsvogner for lengst «gravlagt». Dette i all hovedsak på

Leopard 2 A7v.

utgått på dato?

grunn av sprekkdannelser i skrog, utdaterte sensorer, en rekke tekniske problemer og total mangel på reservedeler. Offisersbladet har fått dette bekreftet fra flere kilder i både Tyskland og Norge. Det er nå vi trenger nye stridsvogner (ev. fornyelse), med tilstrekkelig pansring, med digitalisering og moderne siktemidler, sensorer og kommando/kontrollsystemer, slik at de kan samvirke med våre topp moderne CV-90 stormpanservogner, i et nettverksbasert forsvar, etter intensjonen!

PÅ OPPDRAG MED UTDATERTE GAMLE STRIDSVOGNER

Norge er for tiden i Litauen/Baltikum på

NATOs Enhanced Forward Presence, med blant annet stridsvogner og stormpanservogner fra Telemark Bataljon (personell også fra Brig N). De inngår i en Tysk/Nederlandsk brigade, og opererer sammen med disse to landenes betydelig mer moderne stridsvogner. Dette er utfordrende for interoperabiliteten, og dermed utførelsen av oppdraget. Dessuten sliter de ifølge Offisersbladets kilder, også der med mangel på reservedeler. Tyskland skal visst nok ha flydd inn noen reservedeler de fant på lager, for å avhjelpe Norge.

I tillegg til daglig tjeneste og beredskap i Norge, skal Hæren (TMBN) i 2018-2020

delta i NATOs reaksjonsstyrke, med støtte fra SB-bataljonen, Art-bataljonen, MP-bataljonen, E-bataljonen, Ing-bataljonen, San-bataljonen og Stridstrenbataljonen. De samme utfordringene vil man kunne oppleve også her, i forhold til mangel på reservedeler (dårlig mobilitet) og dårlig interoperabilitet med andre moderne vogner.

ALT LIGGER TIL RETTE FOR EN MODERNISERING – NÅ!

Den Tyske stat har ifølge Offisersbladets kilder, nå tilbudt Norge å låne betydelig mer moderne stridsvogner av typen

KMW Leopard 2A7 DE e.

KMW Leopard 2A7 DE f.

Leopard 2 A7 utstilt på en våpenmesse i utlandet.

Ny KMW Leopard 2 A7 klar for transport til Danmark.

Leopard 2 A6 under deltagelsen i NATOs reaksjonsstyrke (2018-2020), hvis Norge skulle klare å bestemme seg nå for en fornyelse av våre Leopard 2 A4 stridsvogner, til topp moderne Leopard 2 A7v, med oppstart 2018. I løpet av drøye to år, ville vi da hatt Leopard 2 A7v stridsvogner på plass i Panserbataljonen og Telemark Bataljon. Dette er mulig fordi den Tyske hæren har sagt ja til at våre gamle stridsvogner, kan få innpass i en allerede overfylt produksjonslinje. Prislappen

på en slik topp moderne fornyelse skal være på ca 3,5 milliarder kroner, betydelige billigere enn å kjøpe nye stridsvogner.

Dessuten vil et slikt oppgraderingsprosjekt være en forlengelse av det strategiske samarbeidet Norge har innledet med Tyskland, i forbindelse med kjøpet av ubåter fra Thüßen Krupp Marine Systems. Norske KDA og eventuelle underleverandører vil ifølge stridsvognsprodusenten Krauss Maffei Wegmann,

kunne delta i denne stridsvognsfornyelsen med kommando/kontroll-systemene og eventuelt sine fjernstyrte våpenstasjoner.

Nå kan vi håpe at politisk nivå i Forsvarsdepartementet, sammen med Forsvarsmateriell, vil gjøre hva de kan for å få til dette. For denne investeringen vil gi oss en slagkraftig og topp moderne stridsvogn, som kan kommunisere og operere fullt ut med våre moderne CV-90 stormpanservogner. Det vil gjøre Hæren betydelig mer operativ, så vel hjemme

Norsk Leopard 2 A4 under vinterøvelsen Rein.

som ute på NATO-opppdrag. Det skal også nevnes at de fleste land i Europa i dag opererer Leopard stridsvogner i sin hær (storbruks-fordel) - Norge har de eldste.

Danmark, Nederland, og Tyskland trår nå til, og har en pågående modernisering av sine stridsvogner, en leveranse på til sammen 140 Leopard 2 A7v vogner.

Når den Tyske stat og stridsvognsprodusenten KMW ifølge Offisersbladets kilder, i tillegg er villige til å strekke seg

langt hva angår Norges betaling (nedbetaling over tid eller en leasingavtale), ligger mye til rette for en god løsning nå. Det er nå – eller aldri.

KONKURRENTENE

I og med at vi i dag opererer Leopard 2 A4 stridsvogner, og at det synes nærliggende med en oppdatering av disse, har jeg valgt å ikke presentere konkurrenten til Leopard 2 A7v, den Koreanske K-2 Black Panther i denne artikkelen. K-2 er

en meget god kandidat, som vil bli presentert nærmere i neste utgave, sammen med flere detaljer på Leopard 2 A7v, samt et blikk inn i produksjonslokalene til stridsvognsprodusenten Krauss Maffei Wegmann i München. Fabrikken/konsernet har produsert, og produserer Leopard stridsvogner, og moderniserer og bygger nå om eldre versjoner.

Høyt tempo – vi må ha fokus på ivaretagelse!

Mot slutten av året legger vi bak oss noe viktige milepæler. Budsjett i 2018 markerer startpunktet på de nye langtidsplanene, det siste hovedelement i langtidsplanene ble fremmet gjennom landmakts proposisjon og utdanningsreformen ligger nå som et gjennomføringsoppdrag til sjef FHS. Denne listen er ikke uttømmende og i tillegg preges mange avdelinger av beslutningene som ligger i langtidsplanene, dette vil forsterkes når denne skal implementeres, ett arbeid som skyter fart i 2018. Det er liten tvil om at dette vil prege BFO som organisasjon.

Vi må fokusere på å ivareta, sørge for forutsigbarhet og bidra til de gode løsningene innenfor vedtatt politikk. Samtidig må vi jobbe for å påvirke vedtakene som fra vårt ståsted framstår som lite fornuftige, ikke styrker evnen og ikke minst de områdene som ikke understøtter profesjonen og personellet. Sett fra mitt ståsted så er det for mye som gjør at en gambler med den viktigste ressursen. Dette er noe vi møter hver dag i vår rolle og noen eksempler kan være: Det er stor tvil knyttet til incentivprosjektet, utdanningsreformen har både store svakheter og inneholder mye som ikke er klart, det er usikkerhet knyttet til hvordan beredskap skal kompenseres og det varsles om opphopning i arbeidstid og tidbanker.

I sum gir disse forholdene er klart varsel om at ikke alt er slik det skal være og at tempo er for stort. Når en samtidig vet at effektiviseringskravet allerede var høyt i 2018 budsjettet, ble ikke dette enklere med ytterligere ca 70 millioner. Min frykt er at kravene til å endre drift og innretning nå i for stor grad blir til frustrasjon og oppgitthet. Resultatet blir raskt at effekten som oppstår blir det motsatte da energien går til andre forhold enn det å skape operativevne, med andre ord det motsatte av målet. Dette signalet må tas av de som står bak den historiske satsningen for de er i ferd med å presse for hardt på når det gjelder lojalitet og oppofrelse, resultat bør bekymre mer enn det som kommer fram.

Samtidig som vi strever med effektene av budsjettet for 2018 og manglende rammer for Hær og HV, ruller implementeringen av ny militær ordning videre. Med den manglende måloppnåelsen fra avdelingsbefalsordningen er det nå avgjørende å lykkes. Mange er positive, men det er fortsatt stor skepsis, det må tas på alvor. Det må synliggjøres hva dette betyr både for den enkelte og for avdelingene. Det viktigste i tiden som kommer er å fokusere på den enkelte og gi god forutsigbarhet..

Dessverre mener jeg at timingen på utdanningsreformen er ødeleggende for innføringen. Ambisjonene for et solid utdanningskonsept for OR personell er på mange måter forlatt, ambisjonene er senket og det kun kort tid etter innføringen og rammene er usikre. Som et eksempel, slik gjennomføringsplanene viser, skal de som er OR 7 ha omtrent 26 uker profesjonsutdanning. Det mener jeg er for lite sett i forhold til den kompleksiteten de møter. I den tiden som kommer nå er det helt avgjørende å underbygge innføringen på alle områder, usikkerhet knyttet til vilkår, rettigheter og framtiden i Forsvaret må minimeres. Den største risikoen er å ikke skape positivitet gjennom faktiske handlinger. For BFO blir de helt avgjørende å se NMO i sammenheng med andre tiltak som ikke støtter oppunder innføringen.

Etter noen veldig gode måneder på skolebenken ved FHS er det godt å være tilbake til en organisasjon med driv, pågangsmot og troverdighet. Det å se BFO litt fra utsiden er godt. Det har gjort meg enda tryggere på den retningen Kongressen satte før sommeren. Det har vist at vi har dyktige, stolte og voksne tillitsvalgte, det gir trygghet for våre medlemmer. De resultatene vi oppnår kommer ikke av seg selv. Det langsiktige arbeidet med å fokusere på BFO som organisasjon viser en positiv medlemsutvikling, vi ivaretar vårt partsnivå godt på alle nivå og vi blir lyttet til av arbeidsgiver. Satsningen på å bygge kompetanse for våre medlemmer vil fortsette sammen med utviklingen av BFO som et godt produkt. Det å være medlem skal gi trygghet.

Ønsker alle en god jul og ett godt nytt år, ta vare på det de nærmeste og dere selv. En særlig hilsen til alle de som går på vakt hjemme og ute for vår trygghet.

Med varm hilsen

Jens Jahren

Leder BFO

LEAN MANNING GIR ANOREKTISKE AVDELINGER

Gjennom valget og i forbindelse med behandlingen av Forsvarsbudsjettet har Regjeringen brukt store ord om hvor effektive Forsvaret har blitt de siste fire årene – og hvor bra det er at det seiles og flys mer. Medaljen har en bakside.

«Lean Manning» er i utgangspunktet et bemanningskonsept som kan passe i en produksjonsbedrift eller kanskje i offentlig tjenesteyting. Forsvaret har tatt det inn som et konsept i flere avdelinger, og resultatene er vel blandet. Hva er det som skjer?

Først og fremst er det et betimelig spørsmål om konseptet er brukelig i en beredskapsorganisasjon som Forsvaret. I sin natur skal Forsvaret ha ressurser til å reagere og for å ha utholdenhet, mens Lean Manning handler om å redusere ressursløsning. Allerede her er det åpenbare motsetninger. Samtidig handler Lean om å være mest mulig produktiv – hele organisasjonen skal kunne levere kvalitet til en minst mulig kost. Det skal ikke sløses. Dette krever en balansert organisasjon hvor hvert enkelt element både bidrar i produksjonen og at summen av delene skaper det best mulige produkt. Her har Forsvaret flere åpenbare problemer. Forsvaret produserer operativ evne. Dette skjer gjennom utdanning, trening, øving og læring. Dette krever en balanse mellom de som mottar trente ansatte og de som tilrettelegger for læring. Og nå opplever jeg at denne balansen har blitt ødelagt – delvis av «Lean Manning» som innebærer for få trenere som igjen skaper for få kvalifiserte ansatte. Dette skaper avdelinger hvor den operative effekten er i stor fare for «å gå i svart».

Har jeg belegg for å hevde dette? Dessverre er svaret på det «høyst sannsynlig».

Det er et stort etterslep på utdanning av neste generasjoner offiserer og befal; Luftforsvaret har omkring 150 offiserer med mangelfull krigsskoleutdannelse – dette er flybesetninger og piloter.

Det er over 1000 befal som har behov for – og forventninger til, videre utdanning slik at de skal mestre sine funksjoner. Det er teknikere som må vente med utsjekker fordi instruktørene må løse skarpe oppdrag – for det finnes ikke andre som er tilgjengelige.

På operativ side er det stadig færre til å løse oppgavene. Dette skaper rovdrift på de som kan, helt til de ikke vil lenger. Det er også andre – men det kan jeg ikke skrive om her.

Forsvaret blir målt på to ting; operative leveranser og effektivisering av støttestrukturen. Styrkeproduksjonen er en del av sistnevnte – fordi dette ikke er en del av leveransene. Og igjen blir to helt kritiske deler av Forsvaret stilt opp mot hverandre. Mer operativ evne vil kreve en økt styrkeproduksjon med flere ansatte instruktører og trenere – noe som ikke stemmer med kravene om effektiviseringen. Dette er veldig tydelig i reformeringen av utdannings-systemet hvor man ikke erkjenner at nedbemanning og tidsbesparelser i utdanningen VIL gi negativt utslag på de operative avdelingenes evne til å levere kvalitet. Og de grunnleggende behovene for MER utdanning vil ikke bli møtt – etterslepet vil bli historie og «gå over». Pendelen er sparket for langt til venstre.

Er avdelingene våre anorektiske – det er vel drøyt?

Anoreksi er en sykdom som til slutt fører til systemkollaps. Før det skjer er det mange ulike forstyrrelser av psykisk og fysisk art. Rundt i Norge sitter det akkurat nå militære sjefer som er oppriktig bekymret for hvordan de skal få hjulene til å gå rundt. Det er flere steder hvor man har vakanser. Det er et faktum at man er «One man Deep» på helt kritiske funksjoner og fagfelt. Og dette er ansatte som er eller snart vil bli pensjonister. Det finnes ikke en ny generasjon som kan ta over.

Samtidig er nok også noen sjefer som lever i lykkelig uvitenhet om hvor nære de er at deres egen skjerm vil bli svart. Dette er de som er avhengige av at andre leverer. Og det er dette som er problemet; systemet forsvaret er i sterk ubalanse og det er kort vei til kollaps.

Det er nok av symptomer for den som vil se – og nå må de snart bli adressert.

Jon Vestli

Kompetanseutvikler BFO

BFO MARKERTE SEG KRAFTIG UNDER ØVELSE FLOTEX OG MARINEMESTERSKAPET!

BFO ved nestleder Rune Rudberg, forhandlingsleder Grethe Bergersen og BFOs ATV-Marinen John Strømseng, møtte sjef Marinen på Haakonssvern, Ole Morten Sandquist allerede på mandag den 13. november, før fartøyene satte kursen Nordover og på øvelse FLOTEX. Det ble et meget godt møte der BFO-delegasjonen fikk snakket om de forhold som er bra i Sjøforsvaret generelt, samt de forhold som er mere krevende.

Tirsdags morgen var det klart for ombordstigning for uniformskledde oblt. Rudberg og oblt. Bergersen. Noen kikket forundret på to grønnkledde hæroffiserer med underlige distinksjoner. Om bord fikk de en grundig sikkerhets-brief av orlogsmester og skipssersjant Paul Erik U Bjerke. De neste tre døgnene på vei til Bodø var utrolig interessante og lærerike for BFO. Vi ble invitert på skipssjefens lugar, til orienteringsmøte sammen med hans ledergruppe. Skipssjef Kvalvåg redegjorde meget godt for oppdrag, forhold om bord og mannskap-situasjonen generelt.

BFO fikk rikelig anledning til å informere alle de ansatte om «ting i tiden» der det også ble diskutert forhold som opptar de som tjenestegjør på havet. Informasjonen ble satt pris på, og det var «stinn brakke» under møtet. Det er mye mer å fortelle om denne reisen, men Rune Rudberg sier avslutningsvis; *-De ansatte ombord på KNM Roald Amundsen jobber på lik linje med mange ansatte i Forsvaret langt ut over hva man kan forvente. På tross av dette opplevde BFO at det var en meget god stemning om bord, og de ansatte viser en iver etter å løse oppgavene som er beundringsverdig! Dette handler om lojalitet og yrkesstolthet!*

Under hele Marinemesterskapet den påfølgende helgen stilte BFO med et stort mannskap for å informere og prate med mannskapene. Delegasjonen besto av nestleder Rune Rudberg, BFOs HTV Sjøforsvaret Tor Erik Eide, BFOs ATV Marinen John Strømseng, forhandlingsleder Grete Bergersen og BFOs HTV FOH Hans Petter Myrseth. Tilstedeværelsen, informasjonsmøtene og de gode medlemssamtalene ble lagt merke til, og ble satt stor pris på.

Rune Rudberg og Grethe Bergersen på plass i idrettshallen med BFO-stand.

Fregatter på tur under øvelse FLOTEX 2017.

WilNor Governmental Services AS (WGS) leverer et bredt spekter av logistikk-tjenester til norske og allierte styrker under øvelser og operasjoner. WGS er et datterselskap av Wilh. Wilhelmsen Holding ASA. Wilhelmsen gruppen har en global kapasitet og erfaring i å støtte militære operasjoner.

Har du lyst til å lede vår logistikkstøtte til militære operasjoner ute og hjemme?

WilNor Governmental Services har spennende utfordringer!

Gjennom vår Koordineringscelle (KC) planlegger og leder vi logistikk-operasjoner for Forsvaret. Stillingen som Chief Operating Officer (COO) og leder for KC vil innen utgangen av 2018 bli ledig. Vi ønsker å få på plass en erstatter som kan overlappe i stillingen frem mot og under Øvelse Trident Juncture 2018. KC er samlokalisert med Nasjonal Logistikk Kommando (NLK).

Arbeidsstedet er primært i NLK som i dag ligger på Kjeller (men skal re-lokaliseres til Sessvollmoen). Noe reisevirksomhet nasjonalt og internasjonalt må påregnes. Arbeidsmiljøet er hektisk, travelt og preges av rytmen i en travel taktisk kommando. Stillingen er et viktig bindeledd mellom Forsvaret og Wilhelmsen gruppen. Du må ha faglig tyngde, personlig integritet og lederegenskaper som gir respekt i begge miljøer.

Du bør ha følgende bakgrunn:

- Høyere militær utdanning og solid ledererfaring fra operasjoner ute og hjemme
- Ekspertise innen logistikk i operasjoner
- Solid erfaring fra stabsarbeid og strategisk ledelse

Du bør ha følgende egenskaper:

- Analytiske ferdigheter i kombinasjon med pragmatisk løsningsevne
- Gode samarbeidsevner på tvers av organisasjonsmessige grenser
- Evne til å håndtere perioder med høy arbeidsbelastning

Du må kunne sikkerhetsklarerer.

Vi tilbyr deg spennende og varierte arbeidsoppgaver, konkurransedyktige betingelser og et meget godt arbeidsmiljø.

For mer informasjon om stillingen, kontakt: John Einar Hynaas (COO, mobil: 90659394) eller Vidar Hole (CEO, mobil: 97564498).

Søknad med CV og tjenesteuttalelser/attester sendes snarest til: vidar.hole@wilhelmsen.com
Alle søknader behandles konfidensielt.

WilNor
Governmental Services

KONTAKTINFO BFO

FUNKSJON	NAVN	OMRÅDE	MOBIL	KONTOR	E-POST
Leder	Jens B Jahren		930 05 202		jens.jahren@bfo.no
Nestleder	Rune Rudberg		934 20 377		rune.rudberg@bfo.no
Forhandlingsleder	Tom Skyrud	Medbest	473 87 648		tom.skyrud@bfo.no
Forhandlingsleder	Ragnar Dahl	Medbest	934 98 520		ragnar.dahl@bfo.no
Forhandlingsleder	Grethe Bergersen	Tariff	990 96 521		grethe.bergersen@bfo.no
Forhandlingsleder	Lars Omberg	Tariff	920 91 238		lars.omberg@bfo.no
Kompetanseutvikler	Jon Vestli	BFO-skolen	953 65 907		jon.vestli@bfo.no
Sekretariatsleder	Even Mølmschaug		990 94 678		even.molmschaug@bfo.no
IT Drift- og arkiv ansvarlig	Kyrre Felde		970 99 880		kyrre.felde@bfo.no
Konsulent medlemsreg./forsikr.	Mona Eriksen Rudberg		924 28 698		mona.rudberg@bfo.no
Økonomileder	Mona Skansen Audne		957 50 165		mona.audne@bfo.no
Leder kommunikasjonsavd.	Viggo Holm		400 36 653		viggo.holm@bfo.no
Markedsansvarlig	Lars Kristian Danielsen	Kom.avd	905 85 355		lars.danielsen@bfo.no
Rekruttering- og webansvarlig	Lars-Andreas Irgens	Kom.avd	988 82 958		lars.irgens@bfo.no
Rekrutteringsmedarbeider	Dorte Storihle Ødegård		984 88 211		dorte.odegard@bfo.no
Rekrutteringsmedarbeider	Gunnar Lie Eide		400 29 791		gunnar.lie.eide@bfo.no
Redaktør Offisersbladet	Einar Holst Clausen	Offisersbladet	928 14 251		offisersbladet@bfo.no
	Sentralbord siv		23 10 02 20	23 10 02 20	
	Sentralbord mil		0510 5694	0510 5694	
	Telefaks siv		23 10 02 25	23 10 02 25	
	Telefaks mil		0510 5655	0510 5655	

FRIKJØPTE TILLITSVALGTE

TELEFONER

OMRÅDE	NAVN	MIL	SIV	MOB	FAKS	E-POST
Nord-Norge	Tore K. Halvorsen			489 43 315		
Midt-Norge	Hans Petter Myrseth	0565-7394	75 53 73 94	909 98 298	75 53 73 95	hans.myrseth@bfo.no
Ørland	Jan Tore Garseg			482 21 110		jan.garseg@bfo.no
Sør-Norge	Kerstin I. Varpe Ramsjø			456 38 647		kerstin.ramsjo@bfo.no
Vest	John L Strømseng	0540-3486	55 50 34 86	926 24 550	55 50 34 87	john.stromseng@bfo.no
Indre Østland	Håvard Støle	0502-2077	64 40 20 77	404 71 718		havard.stole@bfo.no
Viken	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no
Utland	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no
HTV Luft	Lars Erik Jamtli	0565-7047	75537047	922 27 058		htv-luft@bfo.no
HTV Hær	Rune Isvik			400 29 792		htv-haer@bfo.no
HTV Sjø	Tor Erik Eide			922 10 930		htv-sjo@bfo.no

AVSLUTNING FOR SJEFSKURSET PÅ FORSVARETS HØGSKOLE

Offisiell avslutningsseremoni for det fire måneders lange sjefskurset ved Forsvarets Høgskole i Fanehallen den 3. november. Dette var sjefskurs nummer 19. Leder BFO Jens Jahren har vært en av de utvalgte på dette høyt ansette kurset. Jorunn Berland leder YS, har vært en av foreleserne under kurset. Sjefen for dette sjefskurset har vært oberst Bente Sleppen.

Kontreadmiral Dedichen åpnet seremonien med å rose årets deltagere for dyktighet, genuin nysgjerrighet og evne/vilje til å lære og sette seg inn i kompleksiteten i dagens totalforsvar, samt nasjonale og internasjonale politiske prosesser. Stabsmusikken sto for de musikalske innslagene, og etter et foredrag om internasjonal politikk og mangt om mye, holdt også en av elevene en tale hvor de fire månedene ble oppsummert på en humoristisk måte, før alle fikk overrakt sine diplomer av stabssjef FST generalmajor Gustavsson og skolesjef FHS kontreadmiral Dedichen.

Oberst Bente Sleppen

Sjef Forsvarets Høgskole, kontreadmiral Dedichen har svart følgende på Offisersbladets spørsmål:

1. Hvor ofte gjennomføres sjefskurset og hva er uttakskriteriene?

- Kurset gjennomføres to ganger i året, vinter og høst. Varigheten er på omtrent tre måneder.

2. Kan du si noe om kompleksitet og innhold i sjefskurset?

- Sjefskursene skal gi sivile og militære kursdeltakere bred innsikt i Forsvaret og viktige aspekter ved norsk og internasjonal utenriks-, sikkerhets-, og forsvarspolitik. Kursene skal også vektlegge samarbeidet mellom sivil og militær sektor, krisehåndtering og tverrdepartementalt samarbeid.

3. Hvem er den typiske eleven på sjefskurset?

- Den typiske kursdeltaker er en leder eller kommende leder på høyt nivå i sine virksomheter, som er i stand til å ta ansvar for egen og andres læring. Vi har normalt 29 kursdeltakere. 10 militære og 19 sivile. De sivile kommer både fra og utenfra forsvarssektoren.

4. Hva kreves av Forsvarets høgskole for å gjennomføre et kurs på dette høye nivået?

- Vi må til enhver tid kjenne de ulike samfunnssektorenes status og utviklingsplaner. Derfor har vi tre hovedlærere fra henholdsvis Utenriks-, Forsvars- og Justis- og beredskaps-departementet, samt to fra Forsvaret, som er fast tilknyttet som hovedlærere.

Einar Holst Clausen

BFOS NYE FRITV I NORD!

Oberstløytnant Tore Halvorsen er BFOs nye heltids-tillitsvalgte i Nord-Norge. Tore er født på Lillehammer, gift med Anne Margrethe og sammen har de ett barn. Tore er historieinteressert, liker organisasjon og ledelse, fysisk trening, og selvfølgelig samvær med familien.

Kortversjonen av militær utdanning er BSHSB 1988-89, Krigsskolen 1991-93, Stabsskole I 2002-04 og Stabsskole II 2005-06. Sivil utdanning er eksamen fra videregående i 1988, Exphil i 1995. Tore har en svært bred erfaring og deltagelse i internasjonale operasjoner, blant annet fra Balkan, Afghanistan og Irak.

Vi ønsker Tore velkommen på «The winning Team» altså BFO, og ønsker han lykke til!

Einar Holst Clausen

FORSVARETS MINNEDAG

Søndag 5. november, hedret Hans Kongelige Høyhet Kronprins Haakon, forsvarssjefen og pårørende dem som har gitt sitt liv for Norge. Tradisjonen tro brukte Forsvaret første søndag i november til å ære dem som har mistet livet i tjeneste for Norge. Pårørende, familie og venner var samlet under markeringen på Akershus festning i Oslo. Fredag hadde en rekke av Forsvarets leire og baser markert minnedagen rundt om i Norge og utlandet. Dagen skal være en markering overfor pårørende og en utstrakt hånd til alle som bærer arr på kropp og sinn som et resultat av tjeneste i Forsvaret.

Forsvaret

Foto: FMS Torbjørn Kjosvold

Oppstilling på Luftforsvarets skolesenter Kjevik i anledning Forsvarets minnedag 2017. Sjef LSK, Oberst Harald Minde legger ned en krans ved minnesmerke. Foto: Erica Støylen.

Feltprost Alf Petter Hagesæther ledet Minnegudstjenesten i Fanehallen på Akershus festning under Forsvarets minnedag 2017. Foto: Torbjørn Kjosvold

Agder og Rogaland heimevernsdistrikt 08 i Vatneleiren. Oberst Bjørn Arild Siljebråten og sjefssersjant Terje Framnes legger ned krans ved minnesmerket. Foto: Tore Ellingsen

Forsvarets minnedag 2017 for norske personell tjenestegjørende i Belgia ble markert ved minnesmerke i byen Grimbergen i Belgia hvor den norske sjefen for MMB, Visedmiral Ketil Olsen la ned krans på minnesmerke. Foto: Hanne Olafsen

Fra markeringen av Forsvarets minnedag 2017 om bord på fregatten KNM Otto Sverdrup er som flaggskip for Standing NATO Maritim Group 1, i Middelhavet. Skipssjefen Frode Røte taler til mannskapene og visekonstabel Carl Fredrik Lilliedahl Jenzer Bålsrød spiller på saxofon. Foto: Rune Haarstad

Forsvarsminister Frank Bakke-Jensen, Kronprins Haakon og Forsvarssjef Admiral Haakon Bruun-Hanssen ankommer Museumsgården på Akershus festning i anledning Forsvarets minnedag 2017. Foto: Torbjørn Kjosvold.

NYTT LANDSSTYRE I KAFO OG BESO

KAFO Landsstyre 2017-2018 fra venstre: Eirik Østby (SKSK), Espen Stensland (KS), Vebjørn Randal (SKSK), Richard Brix Martinsen (KS), Eirik Engum (LKSK), Stine-Mari Gabrielsen (LKSK), Markus Stiansen (LKSK). Ikke tilstede: Jostein Sirevåg (KS), Tobias Mustaparta (SKSK).

BESO Landsstyre 2017-2018: Fra venstre: Sverre Wiedswang (LBSK), Hallvard Enger Bjørgen (LBSK), Olav Bjørlykke (HBS Kp C), Tova Maalen (FIH), Siri Thøgersen (HBS Kp A), Brage Bolstad-Andreassen (HBS Kp A), Christina Flatberg (HBS Kp A), Kjell Robin Eikrem (BSS), Amanda Jørgensen (LBSK). Ikke tilstede: Carl Hermann Corneliussen (BSS).

HØSTKONFERANSEN 2017

Fra den 27-29. oktober var BESO og KAFO samlet på Kongsberg for årets høstkonferanse. Konferansen ble åpnet fredag ettermiddag, og i tillegg til innledende møter ble kvelden brukt på å bli kjent på tvers av skoler og forsvarsgrener.

På lørdagen besøkte sersjantmajor Jørgen Bull konferansen. Han holdt et foredrag om innføringen av OF/OR, og selv om fokuset lå på Hæren, var dette relevant for samtlige deltakere. Bull åpnet med å spørre deltakerne hva «to be commissioned og non-commissioned officer» betyr. Disse betegnelse definerer OF og OR i blant annet det amerikanske og det britiske militære systemet. Har vi dette i Norge?

Bull belyste med dette en problemstilling KAFO har diskutert gjennom det siste året i forbindelse med utdanningsreformen. Vi har kommet et godt stykke med innføringen av ny militær ordning, men vi mangler fortsatt tydelige svar på hva «commissioned og non-commissioned» innebærer i Forsvaret. Foredraget vekket interesse og nysgjerrighet blant deltakerne, men tiden ble dessverre alt for kort til alle gode spørsmål og diskusjoner som dukket opp.

Internt i BESO og KAFO ble møtetiden brukt på å diskutere aktuelle saker og landsstyrenes vei videre. Styrene må svare for arbeidet som er gjort foregående år, og får mulighet til å diskutere videre arbeid med sine medlemmer. Det gleder oss tillitsvalgte at deltakerne stiller konstruktive spørsmål, er ærlige og engasjerte. Dette bidrar til utvikling og fremgang. Hos begge styrene ble en rekke gode ideer presentert, og mye blir tatt med videre for å gjøre BESO og KAFO enda mer relevant og nyttig på respektive skoler.

Dagen ble avsluttet med en omvisning og bedre middag i Sølvgruvene. For ferske befalelever var denne middagen deres første møte med tradisjonsrike sanger og skåler. En del overraskede og spørrende fjes underveis, men mest latter og god stemning.

På siste konferansedag ble nytt BESO og KAFO landsstyre valgt. Jobben som tillitsvalgt er viktig, men den frivillige innsatsen kommer i tillegg til en travel skolehverdag. Derfor er det svært positivt at begge styrene hadde flere kandidater enn antall plasser til valget! Helgen ble avsluttet med felles lunsj og innledende møte for nye landsstyrrer. Takk til engasjerte kadetter og befalelever for deltakelsen, og lykke til med arbeidet BESO og KAFO!

Anita Eide

"Ungdommen" samlet på Kongsberg.

Valg på nye Landstyrrer i KAFO og BESO.

Sersjantmajor Jørgen Bull snakker om OR og OF-ordningen.

BFOS NYE HELTIDS-TILLITSVALGTE I SØR

Kapteinløytnant Kerstin Ramsjø er nå BFOs nye ansikt i Sør. Kerstin er født i Fredrikstad i 1987, og trakk sine første barneår i Svinndal. Som barn flyttet hun til Rygge, hvor hun var en aktiv håndballspiller i mange år. Hun har de siste ti årene bodd i Bergen og bor nå på Garnes sammen med sin samboer Runar og sønnen Nicolai. Hennes

forsvarskarriere startet i Hæren i 2006, på befalsskolen for militærpolitiet. Etter et pliktår på Bardufoss som MP, begynte hun på Sjøkrigsskolen, operativ linje. Etter SKSK jobbet Kerstin 1. Minerydderskvadronen frem til august 2017. Deretter en liten periode i Marinestaben, i N3, før hun nå kom til BFO. Kerstin er helt klar på at hun gleder seg til en spennende, morsom og interessant jobb i BFO! Velkommen skal du være Kerstin! (Bildet viser Kerstin i en periode som midlertidig orlogskaptein.)

Einar Holst Clausen

Hele Høstkonferansen samlet utenfor Grand hotell i Kongsberg.

Festmiddag i sølvgruvene Kongsberg.

Quiz hører med og skaper god stemning!

ÅRSMØTE BFO LOKALFORENING RYGGE

Tirsdag 21. november avholdt BFO lokalforening Rygge sitt årsmøte i aulaen til HV-01 på Rygge Flystasjon.

I år valgte styret i lokalforeningen å gjøre dette til en BFO happening.

BFO dagen startet kl. 0900 med pensjonsbrief fra BFO sentralt, ved Ragnar Dahl og servering av kaffe og wienerbrød. Dette er tredje året lokalforeningen avholder pensjonsbrief og oppmøtet tyder på at dette er et populært tiltak da det var 50 deltagere.

Etter pensjonsbrief serverte BFO lunsj på sine medlemmer og diskusjon om pensjon og sparing fortsatte og Ragnar fikk mange spørsmål.

Etter lunsj ble årsmøtet gjennomført med servering av kaffe og lefser. Det var ingen kommentarer til årsberetningen og valg av styret var raskt gjennomført.

Det nyvalgte styret består av:

Leder Per Ivar Fjeldahl (139 LV), Gjenvalg

Nestleder Eilev Pettersen (LST), Gjenvalg

Sekretær Staae Granli (LST), Gjenvalg

Styremedlem Kristoffer Grønbeck (139LV), Nytt styremedlem

Styremedlem Jan-Erik Bonsaksen (139 LV), Gjenvalg

Styremedlem Ivar Arne Waagen (LST), Gjenvalg

Styremedlem Dag Refshal (HV-01), Gjenvalg

Varamedlem Vegar Vesterås (139LV), Nytt varamedlem

Valgkomité Styret fikk tillit av årsmøtet til å besette denne stillingen.

Valgkomité Espen Sand Evensen (LOI), Gjenvalg

Leder, Per Ivar Fjeldahl.

Lydhør forsamling.

Styret i lokalforeningen vil jobbe med følgende temaer det kommende året. Omstillingen i Luftforsvaret som påvirker Luftforsvarets ledelse og oppbygging av 134 luftving på Rygge, utviklingen av HV og operasjonaliseringen av LTP. Da styret består av ATV fra mange avdelinger på Rygge har lokalforeningen en god innsikt i hva som skjer, og på denne måten er i stand til å ivareta medlemmenes interesser innenfor HA/TA. Og selvfølgelig alle saker medlemmene ønsker at tillitsvalgte se på.

Etter at årsmøte var avsluttet, informerte Ragnar Dahl om saker og utfordringer BFO arbeider med. BFO-dagen ble avsluttet ca kl 1400 etter en vellykket dag i medlemmenes interesse.

Per Iver Fjelstad

OMSTILLINGS- OG TARIFFBREV 6/2017

Høsten har vært preget av stor aktivitet som gir konsekvenser for den enkelte, grupper av personell og Forsvarets fremtid på kort og lang sikt. De største sakene har nok vært utdanningsreformen, Forsvarsbudsjett og landmaktutredningen, disse er omtalt andre steder i Offisersbladet. På DIF-nivå gjennomføres små og store omstillinger, men også behandlingen av DIFens virksomhetsplan hadde stor prioritet. På tariffsiden har reforhandlingene av forskjellige avtaler startet og lokale lønnsoppgjør har naturlig nok tatt betydelig tid, med positivt utfall for mange av våre medlemmer.

Av forhandlingslederne Lars Omberg og Ragnar Dahl

24/10 NY OMSTILLINGSKOORDINATOR I FORSVARET

Oberstløytnant Eivind Røvde Solberg er disponert som omstillingskoordinator i Forsvaret, foreløpig for en periode på ett år. Solberg er fra Luftforsvaret, var nestleder og leder BFO i mange år før han overtok som Forsvarets Hovedverneombud for noen år siden. Eivind R Solberg markerte seg positivt på første møte og klargjorde sin nye rolle. Etter BFOs skjønn er Solberg som skapt for rollen. Han har inngående kjennskap til lov- og avtaleverk, har lang erfaring i omstilling og de prosesser som skal følges, han har politisk innsikt og har som Forsvarets Hovedverneombud vært i tett dialog med Forsvarssjef, sjef FST HR, de andre verneombudene i Forsvaret og ikke minst de sentrale organisasjonene. BFO ønsker ham lykke til i ny posisjon.

25/10 EVALUERING AV PENSJONS-REFORMEN

BFO deltok på seminar om evaluering av pensjonsreformen. Denne gang la fem arbeidsgrupper frem sine funn, etter at de nå har holdt på i lang tid. Det var Norsk Forskningsråd som har fått i oppdrag å evaluere reformen, men enn så lenge er det ingen overraskende funn. Det eneste som ble antydnet var en samling rundt knekk-

punktet på 7.1 G (du opparbeider ikke pensjon i folketrygden på lønnsinntekt over kr 664 801.-), samtidig har det vært en beskjeden vekst i lønnsutviklingen de siste 3 årene. De 5 rapportene som ble gjennomgått var:

- Vekst i Europeiske tjenestepensjoner. Markeds- eller fagforeningsmakt?
- Pensjonsreformen – økonomisk og sosial bærekraft
- Pensjonsalder og etterspørsel etter arbeidskraft
- Pensjonopptjening som insentiv til arbeid
- Yrkesaktivitet og pensjonsuttak

Med utgangspunkt i at reformen innførte en alleårsopptjening, levealdersjustering og en lovpålagt underregulering av pensjonene, trenger du ikke å være rakettforsker for å konkludere med at staten får mindre utgifter i årene som kommer, like sikkert som fremtidens pensjonister vil få mindre i pensjon. De siste seks gruppene skal fremlegge sine funn på et seminar over 2 dager i mai 2018.

Hvorvidt evalueringen vil føre til endringer i reformen, eksempelvis økning i knekkpunktet på 7.1 G eller andre endringer er uvisst.

26/10 NYTT ELEKTRONISK STYRINGSSYSTEM

Organisasjonene fikk en meget god presentasjon om pågående arbeid med for-

swarets nye elektroniske styringssystem, knyttet opp til Forsvarssjefens målbildet. Systemet muliggjør at disposisjoner kan spores og man kan gi fakta- og øyeblikkstatus bare ved et knappetrykk eller tre. Når dette systemet blir innført vil Forsvarssjefen ha et verktøy hvor han kan presentere status ifh til sitt eget målbilde. Når sant skal sies - det skjer mye hve fortjener Forsvarsstaben honnør.

26/10 HATA-MØTE - VIRKSOMHETSPLAN

HATA-møte omhandlet rettelser og tillegg nr 8 til Forsvarssjefens virksomhetsplan. Denne omhandlet i grovt enkelte organisasjonsendringer i FOH/Hæren og endret status på E-skolen. Andre forhold som kan omtales og som treffer alle DIFene er:

Den enkelte DIF skal angi hvor mange årsverk fra ledelse, støtte og administrasjon (LSA) som er overført for å øke operativ evne i 2016 og 2017.

Alle DIFer er bedt om å rapportere samtlige varslingsaker innen egen DIF.

BFO er bra at Forsvarsstaben sjekker ut hvorvidt alle endringene de siste årene, har ført til en økt operativ evne. Etter vårt skjønn er det viktig at personellet ser effekten og gevinsten med de omstillinger som pågår. At Forsvarssjefen tar tak i varslingsaker er prisverdig og nødvendig.

Det kan fort bli krevende for DIFene - med underlagte avdelinger, å finne ut hva som har vært reelle varslingsaker og hva som har vært personalsaker. BFO har

oppfordret våre tillitsvalgte og medlemmer i Arbeidsutvalg til å etterspørre status i varslingsrutiner, saker, oppfølging og evt iverksatte tiltak. I tillegg nevner vi alt som skjer i kjølevannet av METOO-kampanjen. Sett fokus på tema om trakassering og uønsket seksuell oppmerksomhet.

27/10 MEKLING I FORSVARETS FELLESTJENESTER (FFT)

Organisasjonene gikk til brudd på forhandlinger om ny firkantorganisasjon, fordi arbeidsgiver ønsket å endre organisasjonen, som følge av en tilsettingssak som kunne gi vedvarende habilitetsproblemer. Nestkommanderende FST HR, Flaggkommandør Bjørn Erik Martinsen, var meklingsmann og han evnet å få arbeidsgiver og organisasjonene i FFT inn på et spor alle parter kunne leve med. Sjef FFT Brigader Ole Asbjørn Fauske trakk forhandlings-saken og opprinnelig organisasjon ble gjenopprettet. Evt habilitetsproblemer løses gjennom administrative ordninger. BFO gir honnør til meklingsmannen, sjef FFT og de tillitsvalgte for at de kom frem til en fungerende ordning.

8/11 OU-REFERANSEGRUPPEMØTE

Det har i lengre tid vært noe uenighet mellom Forsvarsstaben og organisasjonene mht bruk av flat overføring i omstillingen. Det kan synes som om Forsvarsstaben bruker en definisjon som ikke er i samsvar med definisjonen i FPH del G. BFO ba om at vi tok dette opp til diskusjon, det vil bli gjort – senest ifm behandlingen av FPH del G. Utover dette tema informerte arbeidsgiver om følgende saker:

- Endringer i pensjonsordning på høring. Arbeidsgiver ønsker å utveksle informasjon, konsekvenser og erfaringer etter hvert som arbeidet tar til for fullt.
- Skipssikkerhetsloven med ny forskrift unntar Sjøforsvaret (Marinen) fra store deler av loven. Ny forskrift er utgitt. Arbeidsgruppe nedsatt av FD for å se på behovet for reguleringer. Organisasjonene vil få mer informasjon om dette i et møte i desember.
- Arbeidsgiver informerte om hvor de gjenværende fire siste stillingene fra FOKUS skulle lokaliseres til i FPVS.

9/11 MØTE I OMSTILLINGSGRUPPE I FORSVARET

Tema for møte var en videreføring av omstillingsavtalen mellom etatene Forsvaret og Forsvarsmateriell (FMA). I utgangspunktet går avtalen ut ved nyttår, men som en konsekvens av at LOS-programmet nedlegges og man overfører avdelingen for

tilrettelegging av data (TAD) til FMA fra 1. januar 2018 var det behov for å prolongere avtalen.

Overføringen av TAD fra Forsvaret til FMA vil bidra til å tydeliggjøre den tette koblingen mellom avdelingen for tilrettelegging av data (TAD) sine oppgaver og Materiellavdelingens leveranser og hovedprosesser. Overføringen sikrer at kritisk kompetanse og ressurser videreføres, og skal skape forutsigbarhet for involvert personell. Overføringen innebærer ingen umiddelbar endring i arbeidsoppgaver for TAD. Prosjektet opprettholder nåværende lokalisering på Langkaia kolokalisert med DVU.

Materiellavdelingen og tilhørende hovedprosesser vil videreutvikles fra 2018 og fremover, noe som på sikt også kan få konsekvenser for TAD. De ansatte og tillitsvalgte medvirkning i videreutviklingen av avdelingen skal sikres jf Hovedavtalen i Staten. Omstillingsavtalen ble prolongert og personellet vil bli ivarettatt av FMA. BFO ba om at de som hadde vært midlertidige over flere år fikk et ordnet tilsettingsforhold. Forhandlinger om prolongeringen av omstillingsavtalen mellom FMA og Forsvaret skjer 19/12-2017.

14/11 HØRING NYE SAMORDNINGSREGLER PENSJON

BFO deltok på infomøte i YS-bygget om forslag til nye samordningsregler i hovedsak for årskullene 1954-1958, men disse vil også få overslag på de neste årskullene. BFO har hatt flere samarbeidsfora (FST, Forsvarets seniorforbund og internt i BFO) og vi ga våre høringsinnspill til YS i uke 48. Den enkelte kan også gi sine innspill ved å gå inn på regjeringen.no – velge Arbeids- og sosialdepartementet og søke etter samordningsregler. Her vil dere finne både høringsbrev, høringsnotat og skjema for innspill til departementet. Fristen for høringsinnspill til departementet er 20. desember 2017.

15/11 DISKUSJON RUNDT SENTRAL OMSTILLINGSAVTALE I FORSVARET

Arbeidsgiver hadde kalt inn partene til å diskutere behovet for en omstillingsavtale for omstillingen. BFO mente at Forsvarets personellhåndbok del G (FPH del G) ivaretok behovet i prosessen rundt ny utdanningsreform, gitt at alle leste FPH del G og fulgte den. Dersom det er behov for tilpassninger for den prosessen kan partene enes om dette når man drøfter R&T til FSJ VP.

FPH del G er det dokumentet som regulerer hvordan omstillingen i Forsvaret skal gjennomføres. Denne ble ferdigdrøftet samtidig som vi implementerte ny HR-

organisasjon. Vi har sett noen svakheter og partene ble enige om å revidere både FPH del G (omstilling) og del F (Fellesbestemmelser) rett over nyåret.

16/11 MØTE MED YRKESORGANISASJONEN OM VARSLING

Regjeringen har nedsatt et varslingsutvalg, bestående av 8-10 personer som skal se på en rekke forhold som kan bidra til et sterkere vern for varslere, ivaretagelse av den det blir varslet på, se på hva som er varslingssaker, behov for definisjoner og rutinebeskrivelser, evt ombud eller bruk av arbeidstilsyn mv. Yrkesorganisasjonene i Staten var samlet i UNIOs lokaler og vi delte erfaringer utfra en agenda fastsatt av medlemmer i varslingsutvalget. På møte deltok UNIO, LO, Akademikerne og YS. BFO var del av YS sin delegasjon og vi har også bidratt inn i varslingsutvalgets arbeid. Vi skal ha et nytt møte 10. januar som antas å være det siste før utvalget skal utarbeide sin rapport til regjeringen. Utvalget kan foreslå endringer i lov og forskrift mv.

21/11 OU-REFERANSEGRUPPEMØTE

I dette møte ble vi informert om omstilling og forhold som kan få innvirkning på virksomheten. Av saker det ble informert om, som ikke er omtalt tidligere ble nevnt:

Informasjon om perspektivplanen for EBA i Forsvaret, samt info om utvikling og effektivisering av vedlikeholds-tjenesten i Forsvaret blir gitt i desember.

FPVS signaliserer at ingen virkemidler skal benyttes ved omstillingen i Forsvaret. Ingenting er absolutt, men det er i utgangspunktet ikke stilt midler til disposisjon foreløpig. BFO er kjent med at det er avsatt økonomiske midler i FD til omstilling i Forsvarssektoren og ba om en klargjøring av bruken.

Det er nødvendig å sette fokus på den totale arbeidsbelastning for 2018 i VP prosessen.

Skipssikkerhetsloven følges opp og tas i et senere møte.

23/11 HATA-MØTE – VIRKSOMHETSPLAN

Dette møte omhandlet rettelse- og tillegg nr 9 til Forsvarssjefens virksomhetsplan. I hovedsak drøftet vi oppdrag knyttet til utdanningsreformen, herunder 10 nye utviklingsoppdrag til sjef Forsvarets høyskole og 7 utviklingsoppdrag til styrkeprodusenter og DIFene.

Av andre utviklingsoppdrag nevnes oppdrag knyttet til forskningsprosjekt, to utredningsoppdrag knyttet til ivaretagelse av kompetanse F-35, 1 utredningsoppdrag knyttet til personell og kompetanse innen

IKT, et nytt utviklingsoppdrag knyttet til videre utredning av FOLAT, materiellberedskap og antall IKT-systemer i Forsvaret.

STATUS PÅ TILPASNINGSAVTALEN

Som de fleste vet er forhandlingene om ny tilpasningsavtale satt på vent i påvente av en avklaring mellom KMD og hovedsammenslutningene ifh til forståelsen av Hovedavtale-teksten relatert til paragraf 14 (partsrettigheter i virksomheten) og paragraf 35 (valgregler og etablering av partsforhold). Da avgjorde staten og hovedsammenslutningene saken til fordel for organisasjonene.

Denne høsten ble organisasjonene og arbeidsgiver på ny uenig om forståelsen av hovedavtaleteksten. Nå dreide saken seg om forståelsen av paragraf 35 (valgregler og etablering av partsrettigheter). Forsvarsstaben ønsket som i 2012 påny en avklaring om paragraf 14 (partsnivå). Nå har KMD tilskrevet Forsvaret og svaret gir oss et godt utgangspunkt for å ferdigstille forhandlingene om ny tilpasningsavtale. Faksimile av skriv fra KMD

Vårt klare standpunkt er at BFO som part, skal bidra til å få en god tilpasningsavtale, dersom partene viser vilje til å inngå avtale. Vi ønsker en fortgang i forhandlingene, slik at vi kan komme oss videre og ta tak i de utfordringene som står foran oss. Hovedavtalen går ut 31. desember 2019 og derved er det sannsynlig at det blir nye tilpasningsavtaleforhandlinger.

NYE LOVER KREVER ENDRINGER I FORSVARETS REGELVERK

Endringer i Arbeidsmiljølov, ny lov for statsansatte (Statsansatteloven) og Forsvarsloven sommeren 2017, fører til endringer, justeringer eller oppretting av henvisninger, det meste av de retningslinjer, bestemmelser, veiledninger og avtaler som gjelder i Forsvaret. Det er naturlig at Forsvaret tar initiativ til å endre det overordnede regelverket så raskt som mulig. Dette kan gjøres

administrativt, der det ikke fører til materielle endringer, det kan gjennomføres som et arbeid i en partssammensatt gruppe, eller vi kan drøfte og forhandle endringer jf HATA §§ 18 og 19. Her er det kanskje klokt å vente til Staten har rettet opp de sentrale førende dokumentene, dette tar tid, men vi vet de er igang.

FORSVARETS PERSONELLHÅNDBOK DEL G – OMSTILLING

FPH del G ble drøftet frem sommeren 2016, samtidig som prosessen rundt et nytt HR-system og organisering i Forsvaret pågikk for fullt. Den største endringen var at dreieboken for omstilling i Forsvaret, ble satt ut av kraft og erstattet med en beskrivelse av de prosesser som er omtalt i metoden for omstilling i Forsvaret (METFOR). Partene sentralt er enige om å gjennomgå (drøfte) FPH del G tidlig neste år (februar).

En forutsetning for FPH del G er at de tillitsvalgte skulle få opplæring i bruk av METFOR, samt medbestemmelse iht etablering av tidslinjalere og arbeidspakker som beskrevet i METFOR. Dette ansvaret tilligger lokale innføringsledere (LOIL) i den enkelte Driftsenhet

FORSVARETS PERSONELLHÅNDBOK DEL F – FELLESBESTEMMELSER

FPH del F har fungert i noen år og partene er enige om å gjennomgå også denne, med planlagt oppstart i februar.

BFO ga sine innspill til arbeidsgiver både for del G og F innenfor fristen 5. desember, men beholdt seg retten til å fremme ytterligere innspill før drøftingene tar til i starten på februar 2018. Våre tillitsvalgte og medlemmer må gjerne sende oss innspill innen 10.januar 2018.

KORT STATUS FRA HTV-HÆREN

Fokus i høst har vært lokale lønnsforhandlinger, utdanningsordning, landmaktutredning og Sjef Hærens virksomhetsplan. I hovedsak kan man vel si at Hæren trenger økte rammer, for å forsere viktige materiellprosjekter og øke bemanningsgradens (BN2), slik at man unngår å bruke deler av Brigade-Nord for å etablere tilstedeværelse i Finnmark.

De tillitsvalgte har blitt informert om kommende OU-prosesser i Hæren, herunder at Hæren skal overta alliert treningssenter fra 1.aug 2018. Her er det uavklarte forhold rundt EBA, som kan gi utilsiktede konsekvenser og økt ressurspådrag. Videre så utreder vi nå mulige effektiviseringspotensialet (jobbe smartere) ifh til ledelse, støtte og administrasjon. BFO er opptatt av at arbeidsmiljøet ikke

skal forringes, for ofte fører slike prosesser til nedbemanning og merbelastning på de som skal gjøre jobben. Det positive er at innsparer ressurser skal styrke andre deler av Hæren.

Prosesen med innføring av OMT pågår og nå er prosessen kommet til etablering av troppssersjanter som del av OR-søyla. Det er i hovedsak NK tropp som er konverteringsgrunnlaget og naturlig nok har det vært en del diskusjon rundt grads-nivået ifh sersjanter i troppsstaben.

Vi er ferdig med innplasseringsløpet i OU-prosess TLK/NLS med alle tre faser. BFOs inntrykk er at det har vært kjørt en ryddig og god prosess – alle blir ivaretatt til slutt.

Nå skal man snart se på BRA-strukturen i Hæren og BFOs skal bidra, men hovedfokus er at medbestemmelsen og medvirkningen skal ivaretas, uansett hva slags organisasjon vi blir enige om. Det kan ikke være slik at man skal organisere seg bort fra de ansattes medbestemmelse og medvirkning.

STATUS FRA TARIFFSIDEN

LOKALE LØNNSFORHANDLINGER

Det lokale lønnsoppgjøret i 2017 er nå i havn. Det har vært omlag 60 millioner kroner å forhandle om. Forhandlingene har vært gjennomført ved den enkelte DIF. Slike forhandlinger tar tid og binder opp mye ressurser, for enkelte tok det opp mot en måned. Tilbakemeldinger fra BFOs hovedtillitsvalgte er at de i hovedsak er godt fornøyd med gjennomføringen og resultatet av årets oppgjør.

Til forhandlingene på lederlønn ble det avsatt i overkant av en million kroner. Dette har blitt forhandlet sentralt. Lederlønnsavtalen ble som resultat av dette endret med økt basis tillegg på Kr 2000.- og individuelt tillegg 1 ble økt med kr 1000.- De som får dette tillegget og derved lønnsøkningen, får også øket sitt pensjonsgrunnlag. Virkningen av kr 3 000.- i lønnsøkning (for de som fikk det) er kr 1 980.- ekstra pr år – når man går av for aldersgrensen.

Til lokal lønn på Intops ble misjons-tillegget i intopsavtalen økt med hhv 390 Kr (høy sats) og 260kr (lav sats), per mnd.

Det lokale oppgjøret for alle har virkningsdato 1. Juli 2017. Utbetaling for de som har fått endret sin lønn vil tentativt komme på desember lønn.

SKOLETILLEGGET - STATUS

Saken om skole tillegget er fortsatt i prosess. FD har avvist BFOs påstand i søksmålsvarslet. BFO er nå i ferd med å ta endelig stilling til videre prosess.

SÆRAVTALE FOR INTERNASJONALE OPERASJONER

Reforhandlingen av intopsavtalen er i gang og forventes ferdigstilt før jul. BFO har levert mange og omfattende krav for en fortsatt utvikling og forbedring av vilkårene ved tjenestegjøring i en internasjonal operasjon (INTOPS).

ANDRE AVTALER

Reforhandlingen av NATO avtalen og Kompensasjonsavtalen forventes å ha oppstart rett over nyttår. Samtidig med dette vil det også bli en fortsettelse på drøftinger og forhandlinger på arbeidsgivers incentivprosjekt.

Vi ønsker alle kollegaer og medlemmer i inn og utland en riktig god jul og et fredelig nytt år.

**Hæren trenger oppbemanning
nye stridsvogner nytt artilleri og
helikoptre.**

**Kunnskap
er makt!**

WHATEVER THE TARGET

Situations change, but your ammunition shouldn't have to. Nammo is now adapting the APEX ammunition originally designed for the F-35 to support 27 mm guns used on several European fighter designs. Armor piercing and explosive in one – allowing you to counter a wide range of threats and ensuring you are ready for anything, whatever the target.

Nammo

The appearance of U.S. Department of Defense (DoD) visual information does not imply or constitute DoD endorsement. Image credit: Photo by Staff Sgt. Trevor McBride, identified by DVIDS.

SECURING THE FUTURE

Våre tre første F-35 møter to F-16 i norsk luftrom, på vei mot Ørland. Foto: Helge Hopen

ET VELLYKKET LEDERSKAPSSEMINAR PÅ LUFTKRIGSSKOLEN

Forhandlingsleder Tom R Skyrud, kompetanseutvikler Jon Vestli, HTV FOH Hans-Petter Myrseth og HTV BFO Oblt Lars Erik Jamtli deltok på et seminar på Luftkrigsskolen 31.okt til 2.nov hvor temaet var; Offiserens rolle i fremtidens Forsvar. Programmet var sammensatt og dekket tema som fremtidens offiser i forsvarsgrenene, hva med kompetanse og kunnskap, samspill OR/OF. I tillegg var siste dag avsatt til å se på utdanning, lederutvikling, ledelse og utdanning, rekruttering og seleksjon av fremtidens offiser, kort sagt et omfattende program.

Tilbakemeldingene fra våre er udelt positive. Hans-Petter sa til Offisersbladet at her har Luftkrigsskolen klart å sette sammen et seminar som fikk belyst OF rollen, og ikke minst de utfordringene som ligger i at OF personellet vil ha en liten militærfaglig bakgrunn, før de skal utøve sitt lederskap. De sitter igjen med en klar følelse av at OR personellet vil utgjøre en mye mer fremtredende grundig militær profesjon i fremtiden. OF personellet blir akademikere, med manglende erfaring fra de mer grunnleggende militære disiplinene. Et av foredragene illustrerte veldig godt hvordan en fersk OF, som leder, ville være avhengig av å bli lært opp av den erfarne OR. Dette ville også skje flere ganger, da OF personellet vil rotere mye hyppigere

Tematikken var i høyeste grad relevant, istemmer kompetanseutvikler Jon Vestli, BFOs personellmann Tom R Skyrud og Oblt Lars Erik Jamtli nikker samtykkende. Det var godt å se at refleksjonsnivået i Luft med hensyn til OR-OF er mye bedre nå enn for et år siden. Det har skjedd en svært god modning. Det er tydelig at behovene i Luft er veldig forskjellige; de ulike bransjenes fremleggelse av behov og tanker understrekte dette tydelig.

Det var en meget god historie om samarbeid og styrke i å ha et «Command Team» fortalt av Sjef 339 – Ob Helge Rasmussen. Her satt Stabssjefen i salen, mens Sjefssersjanten var og berget et helikopter. God arbeidsfordeling, diskusjoner om roller og ansvar samt utfordringene med å være «formell og tro» til stilling og funksjon ble belyst. Den enkle arbeidsfordelingen; «jeg tenker på hva som skal gjøres – og han får det til å skje» var beskrivende for forholdet Sjef – Sjefssersjant. I dette ligger det respekt, ulike kompetansebakgrunn, dyp erfaring på ulike nivåer mm.

To gode betraktninger om rolleforståelse fra oblt Harald Høiback – i et historisk perspektiv, samt fra KK Rino B. Johansen – med bakgrunn i ledelse og lederskap. Begge er sterkt bekymret for resultatet av utdanningsreformen.

Stappfull foredragssal med spente tilhørere.

Dag 2 var det duket for en paneldebatt. Klare meldinger og tydelige svar kan kanskje være oppsummeringen. Fra venstre brig Rolf Folland (sjef LOI), brig Ingrid Gjerde (Stsj i Hærstaben), Kjersti Klæboe (Ekspedisjonssjef i FD) og kommandør Jon Ivar Kjellin (Sjef Sjøkrigsskolen).

Det var mange gode innlegg – fra gammel og ung. Det er befriende å få ærlige fremstillinger av tro og tvil; både på egne vegne (vil jeg duge?) og fordi systemet endrer karakter.

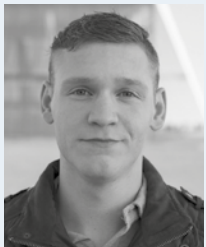
General Tonje Skinnarland (Sj Luftforsvaret), var godt fornøyd med foredragsholdere, engasjementet og utbytte av seminaret. Sjef Luftkrigsskolen Oberst Rune Gaustad var godt fornøyd da han takket av og ønsket deltagerne vel hjem.

BFO gir stor honnør til arrangøren om nok et vellykket seminar med høyaktuelle tema.

En stolt sjef Luftforsvaret var godt fornøyd da hun sa sine sluttord.

SPENNENDE ÅR I MØTE

Vi går enda et nytt spennende år i møte. Nytt utdanningssystem skal implementeres fra høsten 2018, men offiserens rolle er enda ikke definert, personellforvaltningen av de nye kadettene er ikke spikret og implementeringen av OMT er ikke fullstendig, med de problemer det kan føre med seg. Under årets høstkonferanse holdt Sersjantmajor Jørgen Bull foredrag om

OR/OF for deltakerne. Bull åpnet foredraget sitt med å spørre deltakerne hva «*to be commissioned*» og «*non-commissioned officer*» betyr. Disse betegnelse er beskrivelsen, men også forskjellen på OR/OF i det amerikanske og britiske militære systemet. Har vi disse i Norge? Finnes det en definisjon på OR og OF som tydeliggjør forskjellen mellom de to? Kommandomyndighet er i det store det som skiller *to be commissioned* og *non-commissioned*. En commissioned officer, eller OF som det blir i Norge, har fått offisiell kommandomyndighet fra statsoverhodet for å gjennomføre de plikter som følger med offisersprofesjonen, dette skjer ikke i Norge. Kommandomyndighet beskrives i Forsvarets Personellhåndbok og i Forsvarssjefens Grunnsyn på ledelse, men beskrivelsen er generell og sier ingenting om OR/OF.

I møte med statssekretær i Forsvarsdepartementet i mai ble tidligere leder KAFO, Anita Eide, fortalt at det er Forsvarssjefens oppgave å definere offiserens og spesialistenes rolle etter implementeringen av OMT. Et halvt år senere ser vi fortsatt ikke at dette er gjort, til tross for at implementeringen av OMT er kommet langt. Nå er også modell for nytt utdanningssystem vedtatt. KAFO mener det er problematisk at nytt utdanningssystem utvikles og innføres uten at FSJ definisjon av spesialist og offiser foreligger. Vi må tydeliggjøre kommandomyndighet, ansvar og oppgaver for å være sikre på at krigsskole- og befalsutdanningen tilfredsstiller de krav som settes til offiserene og spesialistene.

Dette var noen av sakene vi jobbet med på årets høstkonferanse, og som landsstyret skal ta med seg videre. Høstkonferansen er hvor medlemmene bestemmer hva KAFO skal jobbe med det neste året, og evaluere året som har gått. Vi hadde gruppearbeider og gode diskusjoner rundt flere saker som angår oss. I tillegg er dette en arena for å bli kjent på tvers av skoler og grener. Det nye styret er allerede i gang med sitt arbeid. Undertegnede er nyvalgt leder, og jeg vil benytte anledningen til å takke for tilliten jeg har fått. Med meg i det nye styret har jeg både erfarne og ferske tillitsvalgte. Jeg ser frem til et krevende, men spennende år.

Til slutt vil jeg ønske alle medkadetter lykke til med eksamensperioden, og håper alle får en riktig god juleferie!

Richard Brix Martinsen
Leder KAFO

NYVALGT LEDER!

Hei alle sammen - mitt navn er Amanda Terese Jørgensen og er valgt til leder for BESO det kommende året. Jeg har allerede sittet et år i styret som nestleder, og gleder meg stort til et nytt år med arbeid for befalevenes beste. Jeg var i min førstegangstjeneste vaktssoldat og avdelingstillitsvalgt for TVO på Kjevik, før jeg gikk Luftforsvarets befalsskole. Nå jobber jeg for Luftforsvarets befalsskole som instruktør for årets befalelever. Det at jeg selv har gått befalsskole, og nå er ansatt i Forsvaret, har gitt meg et større perspektiv på Forsvaret som organisasjon og ikke minst et større nettverk av befal og elever i alle Forsvarets grener. Jeg er også godt kjent med både Tillitsvalgtordningen og BFO/BESO gjennom mine tidligere verv, noe jeg ser på som en stor fordel å ta med meg inn i dette året som leder for BESO. Det er viktig for meg å skape tillit gjennom god kommunikasjon i organisasjonen vår og belyse at selve definisjonen på BESO er at vi er et talerør mellom befalevene, øvrig befal og offiserer. Vi er her for dere!

Med meg i det nye styret har jeg en supermotivert gjeng som representerer alle forsvarsgrenene på en god måte. De er veldig engasjerte og vi har etter en god overlapp med tidligere styre, allerede fått fordelt ut saker fra handlingsprogrammet og kommet i gang med arbeidet. Fokus i det nye styret er god kommunikasjon og å løse saker lokalt, så langt det lar seg gjøre. Det er viktig for BESO at de tillitsvalgte føler et eierskap til vervet sitt, og representerer oss på en god måte i sin avdeling. Så ta initiativ og bli kjent med de nye lokale tillitsvalgte, da de blir viktige støttespillere for dere. Så til dere som er medlem eller tillitsvalgte i BFO: Ta forbindelse med oss!

Den 1-3. desember har vi vårt første styremøte hvor vi får god oppfølging fra sekretariatet i BFO gjennom et oppstartseminar. På dette møtet skal vi kurses i hva som definerer en tillitsvalgt for BFO, hvordan vi jobber i organisasjonen og hva som ventes av oss som styremedlem i BESO. Her legges grunnmuren for det nye styret og vårt samarbeid det kommende året.

Jeg ønsker å takke det gamle styret for et godt samarbeid. Vi skal sørge for å ta med oss alle de gode tradisjonene, og følge deres gode eksempel i videre arbeid. Vil spesielt trekke frem den gode strukturen i saker og dokumenter, og det gode arbeidet dere har lagt ned i overtakelsen av nytt styre. Takk for nå, og masse lykke til videre fra alle oss i BESO!

Til slutt ønsker jeg å takke alle våre medlemmer for tilliten, og nok en gang oppfordre dere til å oppsøke oss gjennom våre tillitsvalgte lokalt, på facebook-siden vår (BESO- Befalevenes samarbeidsorgan), og på BFO.no.

Riktig God Jul!

Amanda Terese Jørgensen
Leder BESO

STATUS FRA SJEF LUFTFORSVARET I OSLO MILITÆRE SAMFUND

Tonje Skinnarland, sjef Luftforsvaret, er meget fornøyd med sitt personell, som til tross for mange utfordringer, leverer operativ evne hver eneste dag! Luftforsvarssjefen orienterte i hele spekteret rundt oppdrag, materiell, aktivitet, utfordringer og fremtidsvisjoner. Hun er tydelig stolt av sin forsvarsgren, som har mange roller i flere domener, og som nå materiellmessig er prioritert og privilegert. Skinnarland har tro på OR/OF-ordningen, og mener at Luftforsvaret, til tross for stramme rammer, skal kunne levere kompetent personell, fra kompetente utdannings-institusjoner.

Her er en forkortet oppsummering:

- Kommando/kontroll-systemet (inkl NAO) skal videreutvikles.
- Vår radarkjede/sensorer er utdaterte og skal fornyes.
- Krevende og kostbart vedlikehold på våre F-16.
- Perioden med overlapping F-35 og F-16 blir svært krevende.
- Personellmangel Andøya, og overvåkings-oppgaget som de aldrende P-3 Orion utfører.
- Krevende overlapping P-3 Orion og P-8 Poseidon.
- NH-90 er en hodepine! Forsinkelsen, tekniske problemer, og da mindre flytid! De leverer IKKE operativ evne.
- Våre C-130 transportfly leverer som aldri før. Nå blant annet i Mali.
- Våre Bell 412 står på bakken i påvente av undersøkelser rundt halerotor-hendelsen på en av maskinene.
- Alle Bell 412 til Rygge - klarer ikke å støtte både FSK og Hæren slik det er i dag.
- 330 skvadron gjør en glimrende jobb, med aldrende materiell, men nå kommer de nye AW-101. Det blir en krevende overlappingperiode også her!

Fra salen som denne gang var møblert om til kaffe avec etter kalkunmiddag i undertasjen.

- Styrkebeskyttelse på våre baser - OK.
- EK-tjenesten, her er det mye som er forsømt de siste årene.

Luftforsvarssjefen ga oss et glimt inn i en fremtid med F-35 på plass. Dette er en kraftig våpenplattform og en voldsom informasjons-innhenter og informasjons-fordeler. Den vil få en viktig og sentral rolle i vårt nettverksbaserte forsvar sa Skinnarland.

Hennes hovedbekymring er likevel personellmangelen og for lite øving/trening. Skinnarland avsluttet i OMS med å understreke at Luftforsvaret er på vei i riktig retning, og at vi kommer til å få ett av verdens mest moderne luftforsvar!

Einar Holst Clausen

SHETLANDSGJENGEN -HELTENE I NORDSJØEN

Vi har alle hørt om, lest om, og kanskje film om Shetlandsgjengen og den legendariske Shetlands-Larsen. Her kommer boken som over 458 sider, forteller hele historien fra A til Å om helt vanlige, men heltedige nordmenn, som satset livet for å skyss folk over Nordsjøen til trygghet på Shetland/Storbritannia under krigen. Her beskrives de farefulle turene, ofte i full storm og med tyske fly og fartøy som jaktet på dem. Her får du også historien om nedturene og tilbakeslagene, der mange mistet livet. Boka er ikke overøst med bilder, da fotografering naturlig nok ikke var et tema under disse aksjonene. Men til gjengjeld får

leseren et unikt og grundig blikk inn i denne farlige virksomheten under krigen. Det er historikeren Aasgeir Ueland som har skrevet boka, og som i 2013 også skrev boken om Tungtvannssaksjonen.

Shetlandsgjengen er utgitt på Kagge Forlag:

ISBN 978-82-489.2063-2

Einar Holst Clausen

LUFTFORSVARETS HISTORIE - SETT OVERFRA

Dette er en noe annerledes bok om Luftforsvarets historie, for her kommer historien sett fra tidligere generalinspektørers ståsted. Det hele starter med den første sjefen for Luftforsvaret, nemlig Hjalmar Riiser-Larsen, og stopper med GIL Finn Kristian Hannestad (GIL fra 2010-2014). Redaktørene Ole Jørgen Maaø og Steinar Sanderød (Luftkrigsskolen), har hatt med seg en rekke medskribenter, som har tatt for seg de enkelte

Luftforsvarssjefene opp gjennom tidene. I tillegg har de en lang rekke muntlige kilder. Ved at hver enkelt Luftforsvarssjef oppsummerer og kommer frem med sine tanker og vurderinger i sin tid som sjef, får vi på den måten et godt, men også annerledes innblikk i Luftforsvarets utvikling og indre liv. Boka er en innertier hva angår Luftkrigsskolens arbeid for å bevare og formidle Luftforsvarets kultur, tradisjon og historie.

Boka gis på Fagbokforlaget ISBN 978-82-450-2183-7

Einar Holst Clausen

VÅRE GAMLE UTFASEDE HERCULES C-130 H

Nå skal de kanskje selges, etter 9 år i ørkenen i Arizona. Der står de vakum-forseglet, sammen med 4-5.000 andre amerikanske fly, som enten er vraket, eller bare står på vent for å bli tatt i bruk igjen. Dette stedet er populært kalt «The Boneyard», offisielt 309th Aerospace Maintenance and Regeneration Group (AMARG), på flybasen Davis-Monthan i Tucson. FLO trodde de skulle få solgt de gamle Herculesene kjøpt for 9 år siden, men amerikansk byråkrati forhindret det. Nå skal det i følge Teknisk Ukeblad være forhandlinger på gang, med flere nasjoner, blant annet Nederland og Sør-Afrika. De norske utfasede Hercules-maskinene er svært godt vedlikeholdt, og har enda rundt 15.000 flytimer i seg.

Einar Holst Clausen

BOKA «CARL FREDRIKSENS TRANSPORT»

-DEN UKJENTE HISTORIEN OM KRIGENS STØRSTE HELTEDÅD

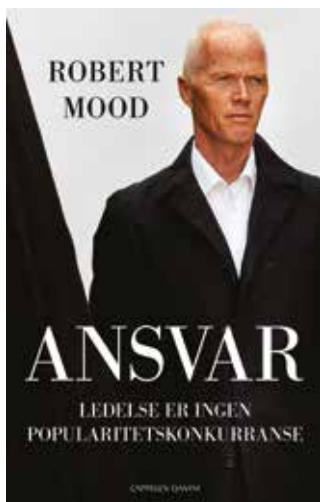
Dette er boken om gruppen som kalte seg «Carl Fredriksens Transport», og som transporterte tusenvis av mennesker over grensen til en sikrere hverdag i Sverige i perioden 1942-43. I etterkrigstiden fikk de ingen anerkjennelse for sin farefulle gjerning, som reddet så mange fra fangenskap og i verste fall døden. De ble tvert imot latterliggjort og mistenkeliggjort. Hilde

Vesaas har skrevet boken som får frem historien om ekteparet Gerd og Alf Pettersen, og andre i gruppen, som viste usedvanlig heltetmot for å redde medmennesker.

Boka gis ut på Kagge Forlag: ISBN 978-82-489-2064-9

Einar Holst Clausen

ANSVAR – LEDELSE ER INGEN POPULARITETSKONKURRANSE

Robert Mood har alltid vært frittalende offiser. Nå har han skrevet denne boken, som handler om ledelse og det å ta ansvar. Her gis også solide spark til våre politikere. *Våre politikere kjenner sine soldater, ders verdier og kultur for dårlig, de forstår ikke deres lojalitet». Jeg skriver om et forsvar som ikke først og fremst er fly, fartøy, kjøretøy og våpen, men som først og fremst er mennesker, deres kompetanse, verdier og lojalitet».*

Robert Mood tar oss gjennom sine første år etter BSIS på Heistadmoen 1977-78, tjenesten ved Bn 2/Brig N, med Sigurd Frisvold som kompanisjef. Læringskurven på godt militært lederskap. Ulykken i Vassdalen, og brigadesjef Arne Pran sitt lederskap og evne til å ta ansvar! Her gjenopplevde jeg tiden som kulling av Robert på BSIS, tjenesten i Bn 2, beredskap annenhver uke, og tiden min som troppsjef på Helligskogen, og senere tjenesten i NORBATT. Han følger på med å skrive; «Siden midten av 1990-tallet er de aller fleste avdelinger, staber og leire lagt ned, avskrekkingsfunksjonen er borte, mobiliseringshæren er avviklet og utrustningen er blitt langt mer kompetansekrevene».

Vi får innsikt i Mood's tid på Krigsskolen, senere tjenestegjøring med stadig mer ansvar, internasjonal tjenestegjøring og sjefsstillinger på stadig høyere nivå. Hele tiden med kloke, og tidvise kritiske betraktninger om Forsvarets utvikling, militært og politisk lederskap. Han skriver eksempelvis; «Rett som det er ser vi eksempler på at våre politiske ledere heller følger med på

tekstmeldinger, pokemonspilling og VM på ski på smarttelefoner, enn å være oppmerksomt til stede».

Også Forsvarsdepartementet får et spark på leggen, i det Mood skriver; «Det er sørgelig å registrere at økonomistyring og effektivisering forblir et mål i seg selv på bekostning av operativ evne».

Slik øser Robert Mood av sin brede nasjonale og internasjonale ledererfaring, og gir oss det ene tankekorset etter det andre i denne lettleste og lett forståelige boken om den militære profesjonen, militært og politisk lederskap, eller mangelen på sådan, samt det å ta ansvar. Jeg kunne fortsatt med en mengde treffende sitater, men foreslår heller at så mange som mulig kjøper denne boken og legger den under juletreet. Dette er boken som burde være pensum på befalsskoler, krigsskoler og på stabsskolen. Alle fra befalsskole-eleven til generalen/admiralen burde lese denne, og selvfølgelig alle på Stortinget og kanskje spesielt i Myntgata 1.

Einar Holst Clausen

«Train as you fight, fight as you train»

Pensjon

– din lønn i 20–30 år

I siste utgave tok vi for oss ektefellepensjon fra Statens pensjonskasse (SPK), herunder hvem som har rett på ytelsen, hvem som har rett på brutto- og hvem som har rett på nettoberegnet ektefellepensjon. Når kan pensjonen bli redusert. I denne utgaven skal vi ta for oss den gjenlevende pensjon som du kan ha rett på fra NAV. Tar du vare på forrige og denne utgaven av pensjonssidene, skal du ha rimelig god oversikt. Informasjonen er hentet fra lov om folketrygd kapittel 17, NAVs hjemmesider samt telefonsamtaler med SPK og NAV kontaktsenter.

AV FORHANDLINGSLEDERNE GRETHE BERGERSEN OG RAGNAR DAHL

Vi fikk mange henvendelser etter siste utgave av Offisersbladet, så det er tydelig at mange er opptatt av å ivareta ektefellen/samboer, dersom en selv skulle falle fra. I siste utgave skrev vi at for å få bruttoberegnet ektefellepensjon fra Statens Pensjonskasse (SPK), må du søke gjenlevendepensjon fra NAV, da denne skal samordnes med ytelser fra folketrygden. Noen ganger blir ektefellepensjon redusert ifh til egen inntekt/pensjon. For nettoberegnet ektefellepensjon fra SPK (9 % av pensjonsgrunnlaget til avdøde) er det ikke et krav om at du har søkt gjenlevendepensjon fra NAV, da denne ikke skal samordnes med folketrygden.

I denne utgaven tar vi for oss det man kan få fra NAV eller folketrygden om du vil. Gjenlevendepensjon er et omfattende tema og her vil det stort sett være overskrifter og en overordnet beskrivelse som blir gitt for når et reelt tilfelle skjer, vil ditt NAV-kontor hjelpe deg med nødvendige søknader, forklare regelverk mv. BFO holder infokurs om pensjon på forespørsel fra lokalforeninger eller tillitsvalgte. Vi skreddersyr kurs/info utfra en gitt målsetting fra den som anmoder om støtte.

MEDLEMSFORDEL

Dersom det oppstår en situasjon ifh til dine pensjonsforhold, hjelp og støtte ved uføretrygd, etterlattepensjon, gjenlevende pensjon, yrkesskade eller yrkessykdommer med mer, skal du vite at BFO gir deg både faglig, individuell og juridiske råd og bistand om situasjonen skulle tilsi det.

HVA GJØR JEG FOR Å FINNE FREM?

Pensjonslovgivningen er omfattende, innviklet og beskrevet på mange forskjellige steder. BFO anbefaler deg først å logge deg inn på nav.no - trykk Person, se på kolonnen familie, velg ytelser ved dødsfall. Her vil du få 4 valg: Ytelser til gjenlevende, Barnepensjon, Ytelser til tidligere familiepleiere og stønad ved gravferd og båretransport. Vi tar for oss ytelser til gjenlevende.

Du kan også gå inn på Google og søke Lov om folketrygd, velg kapittel 17 som omhandler ytelser til gjenlevende ektefelle. Når det gjelder pensjonsberegning og inntektsprøving må du inn i forskriftene til loven. Forskriftene finner du når du har valgt en lov så kan du trykke forskrifter oppe til høyre og finne aktuell forskrift. Da begynner det å bli innviklet og du bør ta kontakt med ditt NAV-kontor eller BFO som kan veilede deg.

YTELSER TIL GJENLEVENDE

Regelverket for stønader til gjenlevende ektefelle/partner som jobber, er reell arbeidssøker, går på skole eller studerer ble endret 1.januar 2016. Reglene omhandler når du mister retten til stønad. [Nav.no – person – familie – ytelser ved dødsfall – første avsnitt – trykk blå tekst.](#)

HVEM KAN FÅ GJENLEVENDEPENSJON?

Retten til gjenlevendepensjon er regulert gjennom varighet på ekteskapet/partnerskapet/registrert samboerskap og om det er barn involvert. Dersom ekteskapet har vart i mindre enn 5 år og det ikke er barn inne i bilde, kan du ha rett til overgangsstonad under gitte forutsetninger. Ved dødsfall som skyldes yrkesskade eller yrkessykdom kan det gis pensjon til gjenlevende etter egne regler. For å gjøre dette litt enkelt, i denne utgaven beskriver vi temaet som om du har rett til gjenlevendepensjon.

HVA KAN DU FÅ?

Gjenlevendepensjon består av grunnpensjon, tilleggspensjon og/eller særtillegg, tilsvarende for overgangsstonad.

Grunnpensjon

Full grunnpensjon for en enslig pensjonsmottaker tilsvarer vanligvis grunnbeløpet (G) i folketrygden (Pt. kr 93 634.-). For pensjonist som er gift eller har samboer utgjør grunnpensjonen 90 % av grunnbeløpet hvis ektefellen/samboeren også har pensjon fra folketrygden eller AFP, eller har inntekt som overstiger 2 x grunnbeløpet. Grunnpensjonen ytes uavhengig av tidligere inntekt. For å få full grunnpensjon er det imidlertid krav om 40 års trygdetid. Dvs. at man har vært medlem av folketrygden/bosatt i Norge i minst 40 år etter fylte 16 år. Grunnpensjonen reduseres dersom du får deg ny samboer.

Tilleggspensjon

Tilleggspensjon beregnes ut fra din avdøde ektefelles/samboers tidligere arbeidsinntekt og hvor mange år han/hun har hatt arbeidsinntekt. Tilleggspensjonen utgjør 55 prosent av den

tilleggs pensjonen avdøde ville fått hvis han/hun hadde hatt rett til uførepensjon eller alderspensjon på tidspunktet for dødsfallet.

Eksempel på utregning av tilleggspensjon

Tilleggspensjonen i folketrygden beregnes ifh til når du er født og hvor mange år du har hatt opptjening i folketrygden. La oss si at den avdøde var født i 1953 (for å unngå å beskrive overgangsregler ny og gammel folketrygd, det blir litt komplisert, er du født etter 1954 ta kontakt med BFO). Følgende forhold påvirker og inngår i tilleggspensjonen:

- 40 års opptjening - færre år gir mindre pensjon, flere år ingen innvirkning da 40 år er maks opptjening i Folketrygden
- Gjeldende grunnbeløp kr 93 634.-
- Ditt sluttpoeng, i eksemplet bruker vi 4.99 (snittet av de 20 beste pensjonspoengene)
- Hvor mange år du har hatt opptjening før og etter 1992. (Alle år opptjent til og med 1991 skal medregnes da disse gir mest i pensjon pga at man da gikk fra 45 % til 42 % opptjening i folketrygden - knekkpunkt). La oss si at vedkommende har 9 års opptjening før 1992 og 31 år fom 1992.

Utregningen blir da som følger: $Kr\ 93\ 634 \times 4.99 \times 45\ \% \times 9/40 = 47\ 307.-$ pluss $Kr\ 93\ 634 \times 4.99 \times 42\ \% \times 31/40 = 152\ 085.-$
Sum tilleggspensjon kr 199 392.-

Avdødes totale pensjon blir da kr 84 271.- pluss 199 392.- = 283 663.- fra folketrygden

Når man skal regne ut gjenlevendepensjon tar man 90 % av grunnbeløpet, som blir grunnpensjon, dvs kr 84 271.- pluss 55 % av tilleggspensjon dvs $199\ 392 \times 55\ \% = 109\ 666.-$ Gjenlevendepensjon blir da kr 190 936.- delt på 12 måneder = kr 15 911.-

Er din egen arbeidsinntekt høyere enn halvparten av grunnbeløpet i folketrygden (kr 93634.-), skal 40 prosent av det overskytende gå til fradrag i ytelsen. Hva du eventuelt vil få utbetalt, vil dermed avhenge av både din og avdødes inntekt.

EKSEMPEL 1 – GJENLEVENDE HAR MIDDELS INNTEKT

Din inntekt	500 000 kr
Minus et ½ grunnbeløp i folketrygden (kr 93 634.-)	- 46 817 kr
Sum inntekt fratrukket ½ grunnbeløp	453 183 kr
Av dette beløpet blir det trukket 40 %: $453\ 183\ kr \times 40\ \% = kr\ 181\ 273.-$ Din gjenlevendepensjon eller overgangsstønad blir redusert med 181 273 kr pr år, som tilsvarer 15 106 kr pr måned.	

Avdødes opptjening omregnet til månedlig pensjon fra NAV *	15 911 kr
Din månedlige inntekt som går til fradrag	- 15 106 kr
Din månedlige gjenlevendepensjon eller overgangsstønad blir	805 kr
Sum årlig inntekt før skatt blir kr 500 000.- + kr 805 x 12	509 660 kr

*Utgangspunktet er 90 % av G i grunnpensjon + 55 % av ektefellens tilleggspensjon

EKSEMPEL 2 – GJENLEVENDE HAR LAV INNTEKT

Din inntekt	350 000 kr
Minus et ½ grunnbeløp i folketrygden (kr 93 634.-)	- 46 817 kr
Sum inntekt fratrukket ½ grunnbeløp	303 183 kr
Av dette beløpet blir det trukket 40 %: $303\ 183\ kr \times 40\ \% = kr\ 121\ 273.-$ Din gjenlevendepensjon eller overgangsstønad blir redusert med 121 273 kr pr år, som tilsvarer 10 106 kr pr måned.	
Avdødes opptjening omregnet til månedlig pensjon fra NAV *	15 911 kr
Din månedlige inntekt som går til fradrag	- 10 106 kr
Din månedlige gjenlevendepensjon eller overgangsstønad blir	5 805 kr
Sum årlig inntekt før skatt blir kr 350 000.- + kr 5 805.- x 12	419 660 kr

*Utgangspunktet er 90 % av G i grunnpensjon + 55 % av ektefellens tilleggspensjon

Som hovedregel forventes det at du opprettholder tidligere inntektsnivå, og det er forventet at du tjener minimum 2 ganger grunnbeløpet i folketrygden.

Dersom avdøde har hatt opptjening i et land Norge har trygdeavtale med, kan gjenlevende har rett til pensjon fra også dette landet. Gjenlevendepensjon og overgangsstønad til gjenlevende blir redusert hvis du har, eller kan forventes å ha egen arbeidsinntekt.

Du kan få unntak fra kravet om arbeidsinntekt hvis du har vært uten arbeid i lengre tid før dødsfallet og du hadde fylt 55 år da dødsfallet skjedde. Hvis du bodde sammen med avdøde på tidspunktet for dødsfallet, blir det første året regnet som en

omstillingstid og det blir ikke stilt krav om at du har arbeidsinntekt.

NB! Gjenlevendepensjon bortfaller dersom du gifter deg igjen eller får barn med ny samboer. Gjenlevendepensjon kan ikke kombineres med avtalefestet pensjon (AFP) i offentlig sektor, men kan i visse tilfeller kombineres med AFP i privat sektor.

Gjenlevendepensjon bortfaller når du fyller 67 år eller hvis du tar ut alderspensjon før fylte 67 år. Som alderspensjonist kan du få medregnet en gjenlevendefordel.

BARNEPENSJON I FOLKETRYGDEN VED DØDSFALL

Barn kan ha rett til barnepensjon dersom barnet er under:

- 18 år og har mistet en eller begge foreldrene
- 20 år, foreldreløs og under utdanning
- 21 år, har mistet en eller begge foreldrene, er under utdanning og forsørgerens død skyldes yrkesskade

Den avdøde forelder må ha vært medlem i folketrygden i de siste tre årene fram til dødsfallet. Barnet må være medlem i folketrygden. Barnepensjon blir gitt uavhengig av om foreldrene var gift, skilt eller samboere.

Hva kan du få?

Når en av foreldrene er død: Det eldste barnet får 40 prosent av grunnbeløpet og de andre barna 25 prosent hver. Den samlede pensjonen deles likt mellom barna.

Når begge foreldrene er døde: Det eldste barnet får like stor pensjon som det den av foreldrene med størst gjenlevendepensjon ville fått. Det neste barnet får 40 prosent av grunnbeløpet og de andre barna 25 prosent hver. Den samlede pensjonen deles likt mellom barna.

Pensjonen blir redusert hvis avdødes trygdetid var kortere enn 40 år. Pensjonen utbetales til og med den måneden da barnet fyller 18, 20 år og 21 år dersom vilkårene for ytelsen er oppfylt.

Dersom den avdøde har opptjening i et land Norge har trygdeavtale med, kan barn ha rett til pensjon fra dette landet også.

Ved dødsfall som skyldes yrkesskade eller yrkessykdom kan det gis barnepensjon etter egne regler. (Vernepliktige, tjenestepiktige og frivillig tjenestegjørende etter vernepliktsloven, heimevernsloven og lov om sivilforsvaret, lov om fritaking for militærtjeneste av overbevisningsgrunner osv. reglene finnes i nav.no og gå inn på barnepensjon istedenfor ytelse til gjenlevende).

PENSJON FRA SPK OG SAMORDNING

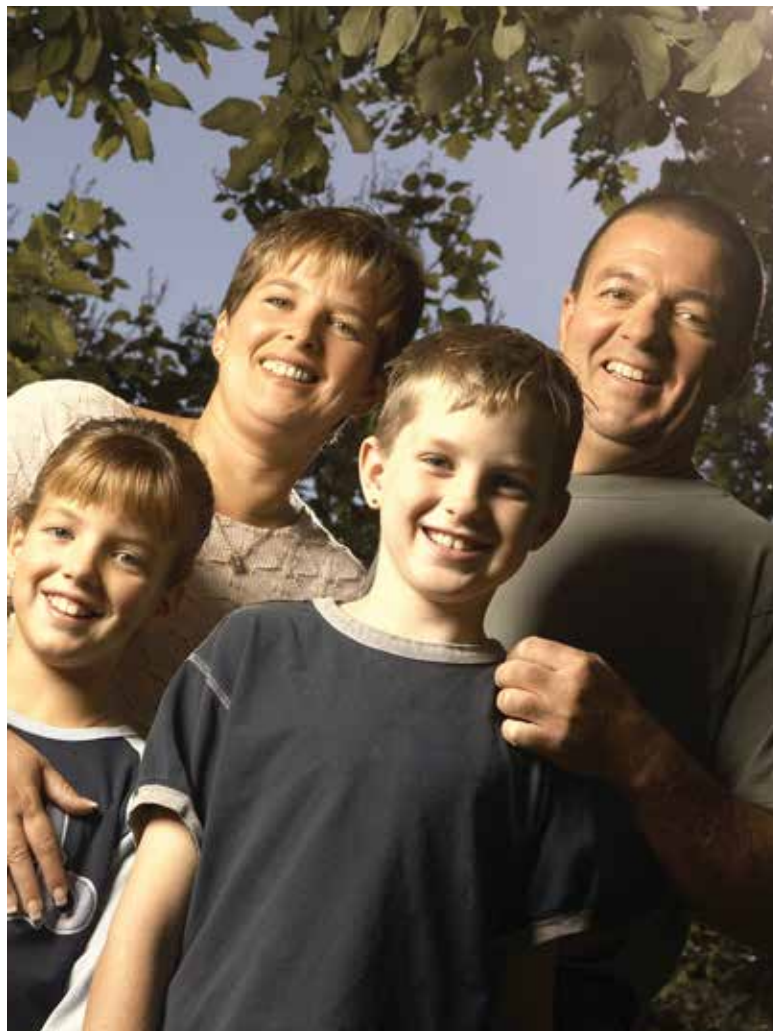
Husk vi beskrev ektefellepensjon fra SPK i utgave 5/2017, herunder: Den bruttoberegnete ektefellepensjonen (utgangspunkt alder og ekteskapsinngåelse - se tabell i forrige utgave) skal samordnes med gjenlevendepensjon fra NAV på mottakstidspunktet.

Netto ektefellepensjon (9 % av avdødes pensjonsgrunnlag) skal ikke samordnes med folketrygden og kommer følgelig i tillegg til ytelsen fra Folketrygden.

Når du selv fyller 67 år vil pensjon fra tjenstepensjonsordningen (SPK/KLP tilsvarende) og NAV samordnes og levealdersjusteres.

BFO-PAKKEN

Har du som medlem BFO-pakken, så husk at du da har 15 timers gratis advokathjelp pr år. Advokatforsikringen inkluderer råd og bistand for de aller fleste situasjoner, men ikke arbeidsretts-

lige forhold, det tar BFO seg av. Avtalen kan benyttes for å avklare de fleste forhold rundt f.eks arverett, testamente, familierett, samboerkontrakt mv.

Du som har BFO-pakken er også forsikret mht dødsfall, arbeidsuførhet, kritisk sykdom, ulykkesforsikring mht medisinsk invaliditet, ulykkesforsikring mht behandlingsutgifter, ulykke pluss – «break a leg» ID-tyver og denne advokatbistand på 15 timer pr kalenderår. Du kan utvide forsikringspakken til å omfatte ektefelle/samboer og barn mot en pris på mellom kr 136,- (Dødsfall) og kr 99,- (arbeidsuførhet) pr år. Det som er viktig er at du har informert ektefelle/samboer om at du har denne pakken.

Vi ønsker alle våre lesere en riktig god jul og et godt nytt år.

NESTE UTGAVE:

I neste utgave skal vi ta for oss pensjon fra INTOPS i perioden 2006-2012 og pensjon for de som er født etter 1963, herunder personell tilsatt på T-35 vilkår. Vi skal også gi en status på nye samordningsregler og ny offentlig tjenestepensjon. Send gjerne inn spørsmål og forslag til hva vi skal skrive om til ragnar.dahl@bfo.no

HØYTIDELIG MEDALJEPARADE FOR TEF NOR TU

Offisersbladet var tilstede når de 24 nylig hjemkomne soldatene fikk sine medaljer i Fanehallen på Akershus Festning fredag 6. oktober.

Theater Enabling Force Norwegian Task Unit (TEF NOR TU), har ved Al-Assad de tre siste månedene etablert/bygget ny base for det norske personellet som bidrar med trening og rådgivning av de irakiske sikkerhetsstyrkene, i kampen mot ISIL. Blant de 24 soldatene var det alt fra maskinførere, rørleggere, elektrikere, kommandoplass soldater, til veterinærer. Norge har hatt styrker i Erbil-provinsen/Irak siden 2015, men er nå ved Anbar.

Forsvarsminister Ine Eriksen Søreide holdt som vanlig en meget god takketale til personellet, men også til de respektive familier. Talen var også ispedd litt humor, da hun ramset opp alt det de har fått til på disse tre månedene. Hun nevnte at de har støpt over 700 tonn betong, lagt nesten to kilometer fiberkabel og nesten én kilometer med nettverkskabel. At de har satt opp blant annet garasje, verksted, kontorer, velferdsfasiliteter og generatorpark - til sammen over 1.500 kvadratmeter grunnflate. Alt dette med temperaturer på rundt 50 varmegrader. De fikk velfortjent ros av Forsvarsministeren.

Tekst & Foto: Einar Holst Clausen

Velfortjente medaljer tildeles av kontreadmiral Sverre Nordahl Engeness, sjef operasjonsstab FOH FMIN og sjef Hæren gratulerte dem alle.

Forsvarsminister Ine Eriksen Søreide takket for et meget vel utført oppdrag.

KONGSBERG HAR INNGÅTT KONTRAKT MED LITAUEN FOR NASAMS LUFTVERNSYSTEM

KONGSBERG har signert en kontrakt verdt 109 millioner Euro (ca 1.000 MNOK) med Litauens Forsvarsdepartement for levering av NASAMS luftvernsystem. Litauen annonserte 21. oktober 2016 en myndighetsavtale med Norge om anskaffelse av NASAMS komponenter; kontrakten inngått i dag med Litauens Forsvarsdepartement omfatter levering av ytterligere komponenter, trening og logistikk støtte, samt oppgradering og integrasjon av de norske myndighets leverte komponentene til et komplett NASAMS system.

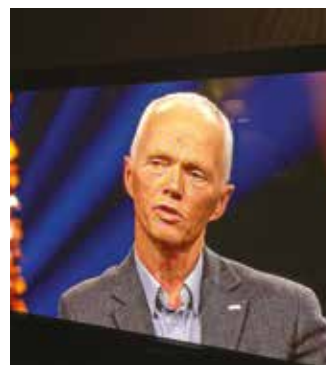
- Vi er meget fornøyd med at Litauen har valgt NASAMS. NASAMS produseres av KONGSBERG og Raytheon og er det mest solgte luftvernsystemet i NATO siste årene, og er ryggraden i mange nasjoners luftvern i årtier fremover, sier Eirik Lie, Administrerende Direktør i Kongsberg Defence & Aerospace AS.

(pressemelding)

MOOD PÅ LINDMO TALKSHOW

Robert Mood var en av gjestene på det populære talkshowet til Anne Lindmo på en lørdags kveld i oktober. Han ble presentert som en markant og frittalende general med lang internasjonal erfaring, blant annet som sjef UNTSO og spesialutsending til Syria for FN og Den arabiske liga, i forbindelse med konflikten der. Han ble selvfølgelig også spurt om nåværende jobb, nemlig president i Norges Røde Kors. Han gjorde et meget solid inntrykk, som vanlig.

Einar Holst Clausen

«KILLER TOMATO» ET UKJENT BEGREP FOR DE FLESTE

I Sjøforsvaret er det kallenavnet på et oppblåsbart sjømål som rett og slett brukes som blink. Her er noen bilder fra skarpskyting utenfor Gibraltar. Det er flaggskipet i NATO-Styrken SNMG1, KNM Otto Sverdrup og de andre skipene i styrken som benyttet det gode været til å trene skarpskyting. Det betyr at alle må skyte like ved målet (forlegge siktet) til siden av målet helt til øvelsen er over, og tomaten da kan få en direkte treff. Da får flest mulig artillerister og skip muligheten til god trening.

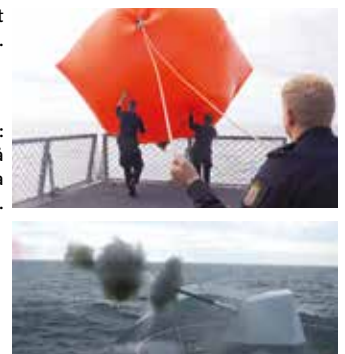
Rune Haarstad/PIO SNMG 1

Den såkalte Killer Tomat ferdig blåst opp og klar for å sjøsettes.

Her beskytes Killer Tomato på langt hold.

Nede høyre: Bra elevasjon på fregattens kanon pga avstanden til målet.

Bold Quest

– en arena for utvikling av totalforsvaret

”Dette må dere fortelle mer om til flere!” var Forsvarssjefens umiddelbare kommentar etter å ha besøkt det norske bidraget i forbindelse med årets gjennomføring av Bold Quest 17.2 ved Fort Stewart i Georgia, USA i oktober i år, og vi ønsker selvsagt å etterkomme Generalens oppfordring.

For de uinnvidde kan Bold Quest best beskrives som en øvingsarena der man kan teste ut eller verifisere teknologiske og operative løsninger basert på nye konsepter i realistiske scenarioer under kontrollerte forhold slik at man kan dokumentere om man har oppnådd ønsket effekt. Oblt Tommy Myrvoll ved Norwegian Battle Lab & Experimentation har siden 2009 vært prosjektleder for det norske bidraget under Bold Quest.

”Det hele startet med at NOBLE fikk en henvendelse fra Forsvarsstaben som ba oss om å delta på Bold Quest i den hensikt å vurdere om dette kunne være en arena som Norge kunne dra nytta av å delta på. Den gang startet vi med det grunnleggende som å dele våre egne posisjoner med andre nasjoner og jobbet så videre med å utvikle løsninger innen Joint Fires og JISR (Joint Intelligence Surveillance & Reconnaissance) frem til i dag der vi har mer fokus på Joint Targeting. I dag har vi full interoperabilitet med alle våre allierte systemer og plattformer. I år deltok

vi med ca 150 mann fra mange ulike avdelinger samt ulike sivile samarbeidspartnere. Spesialstyrkene hadde det største bidraget, og ellers var det med en stor delegasjon fra Forsvarets Materiell Avdeling (FMA), fra E-Bataljonen, flere avdelinger i Cyberforsvaret, FOH, NAOC, Sambandsbataljonen, Hærens Våpenskole, F-35 prosjektet, Forsvarets Forskningsinstitutt, Teleplan, Kongsberg Defence & Aerospace med flere”.

NOBLE – EN FASILITATOR FOR INTEROPERABILITET

Hvordan har det seg så at NOBLE, som er en liten avdeling på ni menn og kvinner, leder dette bidraget? Myrvoll forteller engasjert om hvordan den første rapporten fra Bold Quest avdekket store utfordringer vedrørende IKT løsningene i Forsvaret opp mot interoperabilitet mot allierte. ”Siden disse utfordringene var relatert til IKT så tok daværende sjef INI tak i dette, og NOBLE fikk da oppdraget om å planlegge og gjennomføre Bold Quest med fokus på å utvikle IKT løsninger som var interoperable med våre allierte. På Bold Quest får vi tilgang til andre nasjoners systemer og plattformer slik at vi kan systematisk opprettholde interoperabilitet til dem og få dette verifisert i en operativ setting”.

SPECIALSTYRKENES ERFARINGER

Øvingsleder for Spesialstyrkene sitt bidrag under årets Bold Quest setter dette i en sammenheng: ”For FS har Bold Quest 17.2 vært en unik arena for å teste prosesser, beslutningssløyer og teknologi. Sammensetning av ulike personellkategorier kombinert med å være på ett isolert sted, på én kommunikasjonsplattform i én komprimert operasjon – gjør at vi som deltakere får diskutert, endret og justert prosesser for å få løst oppdrag mellom forsvarsgrenene og mellom taktisk og operasjonelt nivå. FS har fokus på å knytte de militære kapasitetene og ressursene – sensor, effektor og beslutning, støttet av rapportering og analyse – sammen i fleksible nettverk for å skape og utnytte informasjonsoverlegenheten. NOBLE gjør dette mulig gjennom sin unike kompetanse innen nettverk, Joint Fires og JISR – en kompetanse og drivkraft som bør ivaretas for å sikre at FS og Forsvaret for øvrig er kapable til å utnytte våre egne og andres sensorer og effektorer”.

Myrvoll forteller hvordan de ulike avdelingene bidrar i den store sammenhengen: ”FS og FOH gjennomførte den operative delen av aktiviteten. En rekke avdelinger bidrar med tekniske løsninger eller utviklingsarbeid. NOBLE er den avdelingen som planlegger og gjennomfører oppdrag-

Endelig hjemme!

Fredag den 10. november, på Luftforsvarets bursdag, og med store deler av det offisielle Norge på plass, ble mottaket av våre tre første F-35 kampfly behørig markert på Ørland Hovedflystasjon.

Av EINAR HOLST CLAUSEN

ANKOM EN UKE FØR DEN OFFISIELLE SEREMONIEN

De tre første F-35 flyene ankom Ørland allerede fredag den 3. november, etter en drøye 9 timers tur med 6-7 luft-tankinger underveis. Grunnen til tidligere ankomst, var for å ha en buffer for alle tenkelige eventualiteter, for garantert å være på plass til seremoni, og for at alt skulle være klargjort og godkjent av norske myndigheter i god tid før den 10. november. Nå hadde nok hele det norske miljøet på Luke Air Force Base ønsket at norske piloter i utgangspunktet burde ha fløyet de fra Arizona til Norge, men uenighet mellom Forsvarsmateriell og Luftforsvaret, førte til at Lockheed Martin selv fløy de over.

KREVENDE LOGISTIKK OG SIKKERHETSTJENESTE

Når over 500 inviterte gjester og et stort pressekorps skal inn på Norges mest sikkerhets-belagte og bevoktede base, kreves meget gode forberedelser, et solid vakt- og sikringsopplegg, samt en god transportplan for å få alle inn på basen, og på plass i seremoniområdet til rett tid. Pressekorpsset ble flere timer før seremonien, grundig briefet om fotorestriksjoner og dagens program. Vel på plass inne i den enorme og festpyntede hangaren, ble det ventetjeneste, og god anledning til samtaler med kjente og ukjente.

Alle kan ikke nevnes, men her var Forsvarsministeren, Næringsministeren, Forsvarssjefen, stabssjefen, sjef FOH, sjef Hæren, sjef Sjøforsvaret, sjef Luftforsvaret, sjef Ørland Hovedflystasjon, tjenestegjørende personell på Ørland, tidligere skvadronssjefer, nåværende skvadronssjefer, tidligere flygere på 338 skvadron, forsvarsleverandører, ordføreren på Brekstad selvfølgelig, og mange, mange flere. Alle godt traktert av servitører som fristet med fingermat, «bobler» og kaffe.

ØRLAND BØD PÅ REGN OG 20 KNOPS VIND

Etter at de sist ankomne VIP-gjester, som Statsminister Erna Solberg, Forsvarsminister Frank Bakke-Jensen, Forsvarssjef Haakon Bruun-Hanssen, og Generalsekretær i NATO Jens Stoltenberg var ankommet, og behørig intervjuet, måtte alle ut for å være klar til å ønske Hans Majestet Kong Harald velkommen. Det ble en iskald halvtime med vind og regn, før Kong Harald nærmet seg Ørland i VIP-flyet Jet Falcon DA-20, eskortert av to F-35, med pilotene Thomas «Timber» Harlem (sjef T3 skvadron - taktikk, trening og testing), og Ståle «Steel» Nymoen (sjef 332 skvadron), bak spakene.

EN MEGET FORNØYD KONG HARALD

Etter landing, ble en blid og opplagt Kong Harald, for anledningen kledd i Luftforsvarets generaluniform, tatt imot ved flytrappen av Statsministeren, Forsvarsministeren, Næringsministeren, sjef Luftforsvaret og

Hans Majestet Kong Harald og sjef Luftforsvaret Tonje Skinnarland, tar imot flygerne Thomas «Timber» Harlem og Ståle «Steel» Nymoen.

Martin «Tintin» Tesli benytter anledningen og tar en selfie sammen med Ine Eriksen Søreide.

Tribunen var full av VIP-gjester og spesielt inviterte.

Stoltenberg hilser på pilotene.

Martin Tesli i samtale med Forsvarssjefen.

Stoltenberg intervjues av NRK.

Ordføreren. Overraskende spratt også tidligere Forsvarsminister, nå Utenriksminister Ine Eriksen Søreide ut av DA-20 flyet en stund etter Kong Harald. Sikkert den beste og hyggeligste «fly-haik» turen man kan få.

Etter litt mer venting, fikk alle våte og blåfrosne dresskledde sikkerhetsvakter og øvrige, se en flott formasjonsoppvisning og lave overflygninger med to av våre F-35. Kong Harald hilste på pilotene «Timber» og «Steel» etter flyoppvisningen, gratulerte de, og visst nok ga uttrykk for at han var meget fornøyd med oppvisningen. Piloten Thomas «Timber» Harlem, med et smil fra øre til øre, uttalte til pressen:

“Jeg tror man har en håndfull dager i livet som man husker spesielt godt, dette er en slik dag

FLOTT SHOW

Vel inne i den festpyntede hangaren, var det tid for offisiell overtagelse og avdukning av F-35. Med alle gjester på plass på tribunen, og etter fanfare og Kong Haralds ankomst, sto Luftforsvarets Musikkorps for musikalsk åpning, der også Ole Edvard Antonsen spilte «Vidda», samtidig som storskjermen viste video med F-16 flyging.

I mellom alle de offisielle talene, der

Norges både politiske og militære ledelse ga uttrykk for glede over at de første F-35 er på plass, falt teppet til musikk og kaskader av lys, og Norges tredje F-35 sto der i all sin prakt. Alle talerne presiserte at våre nye kampfly vil øke vår forsvarsevne betydelig.

BETYDELIGE BYGGARBEIDER PÅ ØRLAND HOVEDFLYSTASJON

De siste årene har Forsvarsbygg m/underleverandører gjort et betydelig arbeid med bygging av flere titalls tusen kvadratmeter med EBA, en voldsom utbygging av Ørland Hovedflystasjon, for å være klar som enebase for våre F-35 kampfly i fremtiden. Nye hangarfasiliteter, kontorbygg, skvadrons-

Selve avdukingen av vår nye F-35

bygg, og simulatorbygg av svært høy kvalitet, for å nevne noe. Nå gjenstår blant annet bygging sikre sheltere til våre F-35. Det har vært rettet sterk kritikk for at dette ikke var med i planene helt fra starten.

SPENNENDE, MEN OGSÅ UTFORDRENDE TIDER

Mye av pilotenes fly-trening og øving på taktikk og operasjoner, vil foregå i simulatoranlegget på basen. Foreløpig er fire av totalt åtte avanserte simulatorer mottatt. Sjef Luftforsvaret generalmajor Tonje Skinnarland uttrykker stor glede over mottaket av de første F-35 flyene, men også at det er nå arbeidet starter med å gjøre flyene og flygerne operative.

Alt dette samtidig med at våre F-16 skal opereres frem til F-35 har tatt over langt ut på 2020-tallet. Norge vil nå motta seks nye F-35 hvert år, til alle 52 er levert. F-35 flyene vil fra 2019 gradvis overta for F-16. Offisersbladet er av den oppfatning at det kan bli utfordrende for Luftforsvaret i perioden vi går inn i, å betjene disse to systemene samtidig, spesielt med tanke på mangelen på teknikere. Tilsvarende utfordringer ser man også når både SeaKing og nytt redningshelikopter AW-101 skal «overlappe», P-8 Poseidon innføres og katastrofen NH-90 skal takles. Skinnarland går en spennende og utfordrende tid i møte.

STRENGT SIKKERHETS-REGIME

Sikkerhetsopplegget rundt utbyggingen, og tilgang for presse, også fagmilitær presse, har vært nærmest umulig i hele utbyggingsperioden, men også i dag. Kanskje forståelig, men likevel noe i overkant, for avanserte satellitter fra vår nabo i Øst, har vel sikkert fotografert hver millimeter av Ørland Hovedflystasjon under hele byggeprosessen, og har nok ønske om å fortsette med i årene som kommer.

Nasjonal veterankonferanse i Sandefjord i år

Da var det Sandefjord kommunes tur til å arrangere den femte veterankonferansen på rad.

BFOs Viggo Holm i samtale med medlem på stand i foajeen.

Statssekretær Øistein Bø og debattanter på storscenen.

Stabsmusikken og operatrio under konserten før festmiddagen.

TEKST & FOTO EINAR HOLST CLAUSEN

Valget falt i år på Scandic Park Hotell med tilstøtende kultur-sal, som har plass til 700 mennesker, og det var romslig for de omtrent 350 deltagerne. Også her var Siri Lill Mannes moderator og konferansier.

Statssekretær Øystein Bø sto for den offisielle åpningen av konferansen. Han er selv veteran fra tjeneste på Balkan for utenriktjenesten. Han snakket om belastningen i det å gjøre tjeneste i internasjonale operasjoner, og for noen, utfordringene med å komme hjem til hverdagslivet, «å lande» ordentlig. Han innrømmet at de tidligere har vært manglende oppfølging

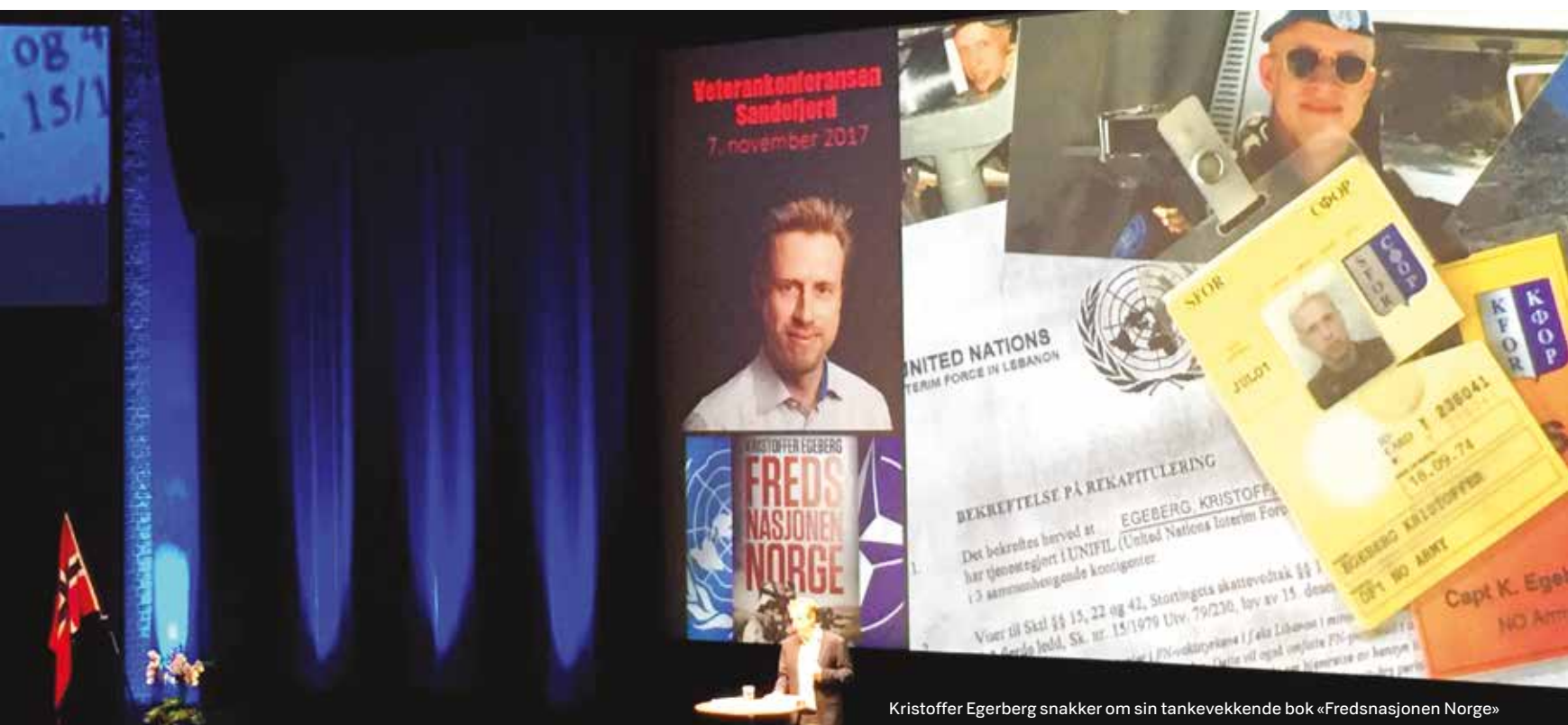
av veteranene, men også at det de 10 siste år har blitt betydelig bedre ivaretagelse og oppfølging. Men, som Bø sa, vi kan ikke stoppe med det. Det er fortsatt en vei å gå. Vi må følge opp at alle involverte departementer følger handlingsplanene, for veteraner er en stor og viktig ressurs, sa en engasjert statssekretær. Han takket veteranene og alle organisasjoner og frivillige som ivaretar veteraner.

Forsvarssjef admiral Haakon Bruun-Hanssen roset våre soldater og veteraner for den solide innsats de gjør, samt for deres faglige dyktighet. Vi kommer til å produsere veteraner i mange år fremover, så veteranarbeid må vi prioritere ytterligere i fremtiden. Han orienterte kunne for-

telle at det nå er finansiert en Afghanistan-undersøkelse som kommer i 2018. Han takket også organisasjonene som ivaretar veteranene.

En stolt ordfører i Sandefjord kommune, Bjørn Ole Gleditsch ønsket veterankonferansen velkommen til byen og benyttet selvfølgelig anledningen til å vise en «reklame-film» om Sandefjord, og fortalte om byens og kommunens fortreffelighet. Han lovet også at en plan for veteranivaretagelse straks skal komme på plass.

Kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner snakket om kommunenes ansvar for å ivareta sine veteraner. Mange kommuner er flinke i sitt veteranarbeid, og her kom han med flere gode

Kristoffer Egerberg snakker om sin tankevekkende bok «Fredsnaasjonen Norge»

Stabsmusikken underholdt med stil og meget høy kvalitet.

eksempler. De kommuner som enda ikke har alt på plass, har sikkert ønske om dette, sa han. Ministeren oppfordret til interkommunalt samarbeid, der kompetanse og erfaringer kan deles. Sanner presiserte hvilken stor ressurs veteranene er på en rekke områder.

Veteran med lang erfaring fra Kystjegerkommandoen og flere turer til Balkan og Afghanistan, Christian Ytterbøl, nå bataljons-sersjant (OR 9) på befalskolen på Rena, holdt foredraget om «Å bygge resiliens». Resiliens er evnen til å håndtere stress og katastrofer og motstandsdyktighet overfor psykiske problemer. Kort fortalt er stikkordet eksponering. Man må være godt nok trent/øvd

(eksponering), kjenne sine begrensninger (eksponering), godt mentalt forberedt (eksponering), ha godt samhold og god ivaretagelse av hverandre, samt «Ha fokus på det kan gjøre noe med».

Imellom alle foredrag, ble det avspilt små videoklipp med personlig vitnesbyrd og fortellinger fra veteraner, om tjenesten i forskjellige internasjonale operasjoner.

Av andre talere den første dagen, var Justis- og beredskapsminister Per Willy Amundsen. Han snakket blant annet om beredskaps-samarbeidet mellom Forsvaret og Politiet, også i enkelte fredsbevarende internasjonale operasjoner/oppdrag (1.300 polititjenestemenn/kvinner). Politiet har oftest oppdrag med utdanning av

politistyrkene i det aktuelle landet. Det etterfølgende foredraget var med politiveteranen Ingrid Dagestad (avd leder KRIPOS), som har svært bred internasjonal tjenesteerfaring. Mye etterretning, kontraterror- og analysearbeid. Dagestad skrøt av samarbeidet med militært personell på bakken i operasjonsområdene. I hele den første perioden, hadde hun «base» i PST. I alt arbeid handler det om å være involvert, være «på», og utgjøre en forskjell, mente politiveteranen.

Journalist og forfatter Kristoffer Egerberg sto for et meget interessant foredrag, der han snakket mye om innholdet i sin grensesprengende og dyptpløyende bok «Fredsnaasjonen Norge – om vi som

sendte og oss som dro». Ikke alt vi har gjort, slik som politikken bak, og operasjoner vi har deltatt i, samt klargjøringen til krigsoppdrag, bør vi være stolte av. Egeberg setter et kritisk søkelys på enkelte aspekter av vår deltagelse i fredsbevarende misjoner og/eller deltagelse i krig i Afghanistan og Irak. Et tankevekkende og meget godt foredrag, som førte til stor applaus i salen. Hans bok kan anbefales.

Statssekretær i Helse- og omsorgsdepartementet Maria Jahrmann Bjerke, avsluttet foredragsrekken, der hun oppsummerte noe av det interdepartementale samarbeidet, og helseoppfølgingen og kursingen som hennes departement står for. Paneldebatten med noen av foredragsholderne, satte punktum for den første konferansedagen.

KNUT ØSTBØLL BLE TILDELT ÅRETS VETERANPRIS!

Østbøll meldte seg inn i FN-veteranenes landsforbund i 1996 etter FN-tjeneste, og der startet hans engasjement. Han startet raskt en egen lokalforening i Kongsvinger. Et sted å møtes. En plass for å videreføre fellesskapet og kameratskapet fra tjenesten ute. I 2002 pensjonerte han seg Forsvaret og begynte med veteranarbeid på heltid. Bæreia ble hjertebarnet til Østbøll, og jobben med å etablere dette som et rekreasjonssted også for nye generasjoner veteraner. Da Bæreia ble solgt, ble Østbøll ansvarlig for kameratstøtten i FN-veteranenes landsforbund. Han kjempet fortsatt for Bæreia, og i 2003 etablerte han sammen med Erling Hoem foreningen Bæreias venner. Målet var å gjøre Bæreia til et sted for alle veteraner fra internasjonale operasjoner.

Foreningen samler den dag i dag inn penger gjennom private donasjoner og bruker pengene på velferdstiltak som kommer gjestene på senteret til gode. Fortsatt sitter han som styreleder for foreningen, noe han også tenker å fortsette med selv om pensjonsalderen nærmer seg. Etter flere runder med utredninger og vurderinger kunne kampen krones med seier når forsvarsminister Strøm-Erichsen 14. januar 2008 offentliggjorde at senteret skulle kjøpes tilbake og bli et sted for alle veteraner.

Østbøll har flere ganger vært nominert for sitt mangeårige engasjement for veteraner. Det er lagt vekt på at han alltid stiller opp for dem med behov for støtte og gir det beste av seg selv i troen på at det er mulig å hjelpe alle veteraner som trenger det. Veteranene som trenger hjelp eller støtte, vet at Knut Østbøll er en de kan stole på, som har hjulpet mange og som gjør så godt han kan for å gi gode råd og løsninger på problemene.

Befalets Fellesorganisasjon og Offisersbladet gratulerer Knut Østbøll med årets Veteranpris!

Debatt og personlige samtaler og vitnesbyrd fra scenen er virkningsfullt.

Konferansens andre dag

Spesialstyrkenes veteranforeninger (VFMJK og VFFSK) delte erfaringer fra under og etter skarpe oppdrag, eksempelvis i Afghanistan. Det ble vitnesbyrd fra to offiserer i henholdsvis Marinejegerkommandoen og FSK, om kameratstøtte/kollegastøtte. Alle fasetter i det å være spesialsoldat, ute på oppdrag, men også det å kunne takle hjemme-tilværelsen igjen enten man er ektefelle, far, sønn eller bror.

Senere fikk vi også møte en helt vanlig forsvarsfamilie - hvordan de har levd sammen, med mannens forsvarskarriere og utlandsoppdrag, kombinert med hennes utdanning og yrkesvalg, utallige flyttinger, pendling, huskjøp, samtidig som barn 1 og 2 kom. Tøffe perioder, etter-reaksjoner etter Kosovotjeneste, og hvordan det slet på forholdet deres. Alle utfordringene på godt og vondt, blandet med litt humor. Et godt innslag, et godt innblikk i en helt vanlig forsvarsfamilie. Det virket som om mange i salen kjente seg igjen.

Knut Olav Wågsås fortalte om sitt PTS etter tjeneste i Libanon. Problemer for kone og barn, manglende oppfølging og hjelp, som til slutt førte til innleggelse. Så i senere tid, da han fikk hjelp fra SIOPS, og et opphold på Bæreia. «Der møtte jeg «familien», jeg ble møtt med tillit, respekt og anerkjennelse». Dette var et sterkt vitnesbyrd, etterfulgt av en panel-samtale med soldaten og NAV-ansatte og psykolog som til daglig jobber med/hjelper veteraner som sliter.

Av de siste foredragsholderne på slutten av Veterankonferansen, var det nok historien til Frode Ursin, fra tjenesten som transportoffiser i Bosnia under «borgerkrigen» der nede. Jobben med å få frem forsyninger i hele operasjonsområdet under konstant direkte beskytning, og passering gjennom utallige mer eller mindre fiendtlige sjekkposter, var nesten uutholdelig. I tillegg så de død og kvestelse blant sivilbefolkningen etter bombingene og rene likvidasjoner av sivile fra enkelte etniske grupper. Flere av de som tjenestegjorde som sjåfører og kolonneansvarlige, fikk senskader etter denne tjenesten. En sterk fortelling av en solid tidligere offiser, som nå jobber i Statens Vegvesen/Biltilsynet, men som den dag i dag har problemer med å gjenoppleve tiden i Bosnia, når han forteller sin historie.

Årets Veterankonferanse var profesjonelt avviklet på alle måter, og således meget vellykket. Veteranarbeidet har kommet flere steg videre, men det er fortsatt mye som gjenstår. Det oppleves som positivt at involverte departement tar veteranivaretagelse på alvor, og at stadig flere kommuner lager planer for slik ivaretagelse.

Vi kaller dette en spade

Du mottar mange hundre budskap hver dag. Det er viktigere enn noen gang å kunne stole på at det du leser og ser i mediene er faktabasert og pålitelig. Redaktørens rolle er å være uavhengig, og å sikre en balansert dekning av ditt fagfelt. Den jobben gjør vi på vegne av deg.

Leser du et av Fagpressens blader eller nettsteder – slik du gjør akkurat nå – kan du være trygg på at innholdet som er viktig for deg er vurdert og ivaretatt av en grundig redaksjon.

Betenkt - skal jeg fortsette i Forsvaret?

Jeg er en mann på 31 år som har jobbet på Ørland i 11 år. Det har vært et godt miljø hvor jeg har trivdes med medarbeidere og oppgaver. Lønnen er ikke all verden, men inntekten min er ok. Hvis du ikke kan forskjellen, så kan jeg fortelle at lønn er betalingen for 37,5 timers arbeidsuke, og inntekt er lønnen pluss pengene jeg får for at Forsvaret bruker fritiden min (her har Forsvaret en egen særavtale, med dårligere rettigheter, vern og kompensasjon enn andre yrkesgrupper). Jeg og samboeren kjøpte oss hus sammen for snart 2 år siden, og snakker seriøst om å få barn - men jeg er betenkt.

I 2005 innførte Forsvaret Avdelingsbefalsordningen. Hensikten var å øke stå-tiden til utøvende ledd for å klare å ivareta økende krav og kompleksitet i tjenesten. Avdelingsbefalsordningen innebar en arbeidskontrakt med Forsvaret til fylte 35 år, underleggelse av samme regel- og avtaleverk som offiserer med krigsskole, og en bonusordning. Hensikten med Avdelingsbefalsordningen var god, men den fungerte ikke. Derfor ble det sommeren 2015 vedtatt en ny Ordning for Militært Tilsette (OMT). Igjen for å øke personellens stå-tid. OMT har for alle praktiske formål videreført Avdelingsbefalsordningen, under et nytt navn: T-35. Betingelsene er nesten de samme, målgruppen litt større, og det reklameres med at det er mulig å bli vurdert for T-60, tilsetning i Forsvaret til man går av med pensjon, noe som også var mulig med Avdelingsbefalsordningen. Men OMT inneholder også et beordringssystem. Dette betyr i praksis at ansatte under grad OF-3 (Major), OR-7 (Stabs-sersjant) og yngre enn 38 år blir forvaltet etter Forsvarets behov innenfor fag, avdeling og tjenesteområde.

At Forsvaret får myndighet til å forvalte personellet sitt etter eget behov i større grad enn tidligere er i seg selv ikke et problem. Men i den økonomiske situasjonen Forsvaret er i, må Forsvarssjefen se på muligheter for innsparinger. Dette har medført at incentiv og kompensasjonsordningene til militært ansatte har blitt sett på med lys og lupe det siste året. Det har blant annet medført at låneordningen for

militært personell er avviklet. Militære boliger er besluttet avhendet, samt at leieprisen for de gjenværende er foreslått økt til markedsnivå. Og flere kutt i velferdsordningene vil komme.

For ett år siden var «HR-transformasjon» fullført, et prosjekt som omhandlet å frigjøre stillinger fra forvaltning til operativ evne. Det jeg ser i praksis er at det profesjonelle leddet er fjernet, og at troppsjefer som egentlig skal skape operativ evne sitter med reiseregninger og godkjenning av arbeidstid. Siden dette er en form for venstre-håndsarbeid, så brukes det lengre tid, og det gjøres feil.

Mens jeg skriver dette er utredning om ny utdanningsreform i ferd med å bli ferdigstilt. Vi vet ikke alt, men vi vet noe. Eksempelvis så endres hovedmålgruppen for rekruttering til krigsskolene. Det skal nå hovedsakelig være personell rett fra videregående eller førstegangs-tjeneste som skal bli kadetter og offiserer, og i mindre grad personell med tidligere erfaring.

I mindre grad personell som har tatt et reflektert og gjennomtenkt valg å bli offiser, med bakgrunn i erfaring og for-ståelse for hva rollen innebærer.

Alt dette er en del av en større plan: å øke operativ evne.

«**Alt henger alt sammen med alt**» sa Gro Harlem Brundtland, og la meg utdype dette for Forsvarets situasjon i dag; Innføring av OMT som inneholder samme rettigheter og flere plikter, et beordringssystem innføres, kompensasjon for ulempene profesjonen medfører reduseres eller fjernes, en HR-transformasjon som har medført at et økt antall administrative oppgaver tilfaller personell «på gulvet», og hovedmålgruppen for våre kommende offiserer som skal utøve disse administrative oppgavene er personell uten tidligere erfaring fra Forsvaret.

Jeg har 3 påstander;

- Helheten i det som ligger på bordet nå vil ikke øke stå-tid eller operativ evne

Forsvarspolitikken på rett spor

Budsjettnivået for 2018 og prioriteringene viser realisme, men budsjettokumentet krever analyse for riktig forståelse.

HOVEDTREKK

På det overordnede plan er det all grunn til å gi regjeringen anerkjennelse for å ha innfridd sine løfter om styrkelse av forsvarsbudsjettet og tiltak ifølge Langtidsplanen for å styrke Forsvarets kampkraft. Den reelle budsjettøkningen er 2,2 mrd. kr., hvilket er høyere enn gjennomsnittlig årlig vekst etter Langtidsplanen, og nær gjennomsnittlig årlig vekst for å nå målet om 2 % av BNP i 2024. Nærmere om dette nedenfor. Det er spesielt oppmuntrende at regjeringen på en tydelig måte understreker sin tilslutning til målsetningen om 2 % som også er nedfelt i de fleste partienes valgprogrammer.

Budsjettforslaget uttrykker nøktern realisme når det gjelder svakhetene i Forsvarets kapasitet for førstelinjeforsvar mot trusler og anslag. Det understrekes at hovedsatsingen i 2018 fortsatt vil være å ta igjen etterslep i vedlikehold og lagerbeholdninger, slik at vesentlig øking av aktiviteten først kan ventes i 2019 og 2020. Det siste er naturligvis beklagelig, men prioriteringen er sannsynligvis riktig.

Det hefter usikkerhet om flere forhold i budsjettet, men usikkerhetene er ikke lenger ensidig risikoforsterkende. Eksempelvis er det på den ene siden uklart hvor langt målene for ulike former for rasjonalisering kan realiseres, på den andre siden er det lagt inn budsjettposter for teknologisk fordyrelse som vil styrke budsjettgjennomføringen.

Den største risikoen videre knytter seg til balansen mellom store anskaffelsesprogrammer og økning av driftsbudsjettene for forsvarsgrenene. Det må sørges for at anskaffelsene ikke vedvarende fortrenger driften slik at vi i realiteten forlenger utviklingen med ubalanser som resulterer i redusert kampkraft i forhold til pengeinnsatsen. Virkelig

prekært vil dette bli dersom vi etter å ha iverksatt store anskaffelser avviker vesentlig fra 2 %-banen for budsjettene. Gitt usikkerhetene i den økonomiske utviklingen i de kommende årene vil det være nødvendig å ta slik risiko i betraktning ved den videre iverksetting av Langtidsplanen.

Budsjettforslaget er forbedret i formen ved tydeligere sammenheng mellom forslagets forsvarspolitiske mål og de konkrete tiltakene. Men det er stadig rom for forbedringer som kan gjøre tekst og tabeller lettere tilgjengelig som grunnlag for politisk behandling. Med den sterkt økede interessen for forsvarsspørsmål og de store økonomiske implikasjonene er det betimelig med en grundig gjennomgang av den redaksjonelle siden. (Jeg kan gi en mer detaljert ønskeliste, men ikke i denne sammenheng.) I det følgende noen momenter til forståelsen av budsjettallene, helst for de spesielt interesserte:

BUDSJETT OG BEVILGNING

I Forsvarsdepartementets pressemeldinger brukes begrepene budsjett og bevilgning om hverandre, men de har ulik betydning. Bevilgningen – som jo er det som teller – er utgiftsbudsjettet fratrasket inntektsbudsjettet. I forslaget er utgiftsbudsjettet 55 mrd. kr. og inntektsbudsjettet er på 5,6 mrd. Inntekten inkluderer 3,7 mrd. som er Forsvarets utgifter til Forsvarsbygg for leie av fast eiendom, og igjen som utgifter for Forsvarsbygg. (Forsvarsbyggs inntekt på 0,5 mrd. for salg av eiendom er reell.) Videre utgjør 0,8 mrd. inntekt for drift av Redningshelikoptertjenesten, som ligger utenfor Forsvarets primæroppgaver. De øvrige inntektspostene som til sammen utgjør ca. 0,6 mrd. kan vanske-

- For å øke stå-tid og operativ evne må politikerne investere i personellet.
- Å investere penger i personell nå, vil på lang sikt spare penger.

PERSONELLET ER DEN VIKTIGSTE RESSURSEN FORSVARET HAR

Det er ikke jagerfly, fregatt eller stridsvogn som skaper kampkraft. Det er personellet som opererer det. Da er det et faresignal at jeg, en mann på 31 år som har fast jobb på Ørland - en base som gir stor sikkerhet, er betenkt om å få barn. Jeg er betenkt fordi jeg er usikker på hva fremtiden i Forsvaret bringer for meg, og om jeg ønsker å være med på retningen de folkevalgte har pekt ut.

Forsvaret har vært i konstant omstilling siden før jeg startet. Jeg har opplevd flere omstillinger på kroppen. Vi har omstilt og omstilt og omstilt. Og vi omstiller sikkert igjen før gevinstene er mulig å realisere. Og for hver omstilling opplever jeg at personell forsvinner, og oppgaver blir. Personellet som jobber i Forsvaret har i mange år ropt «ulv!» om situasjonen, men bitt tennene sammen. Og siden vi er selektert på grunnlag av at vi klarer å presse oss, evner å gå litt lenger, evner å gjøre det en gang til, evner å ignorere at kroppen skriker «stopp», så klarer vi å få det til å gå rundt. På tross av at vi mangler både personell og økonomi, så klarer vi å få det til, fordi hver enkelt gjør ting langt utover hva som kan forventes. Jeg gjør et siste forsøk; «ULV!» Vi orker ikke mer!

For å beholde personellet – kampkraften – i Forsvaret, må våre folkevalgte starte å behandle oss som noe mer enn økonomiske utgifter. Det er personellet som muliggjør hevdelsen av norsk suverenitet i Norge. Vis respekt for at vi tar det samfunnsansvaret som dere pålegger oss, og motet det krever å gjøre det. Overbevis meg om at Forsvaret fortsatt er det riktige for meg, gjør meg trygg på at dere ønsker å ta vare på personellet deres. Husk at dere sover godt om natta fordi vi er beredt til å utøve vold for å holde dere trygge.

Jan Tore Garseg

BFO Ørland

lig vurderes men vi antar her at de er reelle. I sum vil utgiftsbudsjettet korrigert for dobbeltføring av Forsvarsbygg og for redningshelikoptrene utgjøre en bevilgning for 2018 på 50,6 mrd. kr.

Bevilgningsvekst. Med tilsvarende korreksjoner for saldert budsjett for 2017 vil bevilgningen for 2017 utgjøre 47,1 mrd. 2017-kroner, hvilket tilsvarer 48,4 mrd. 2018-kroner. (Den alminnelige prisveksten opplyses i tabell 1.2, note 2, å være 2,7 % for budsjettformål.) Dette gir en budsjettvekst på 3,5 mrd. kr. nominelt, og 2,2 mrd. kr. reell økning. Det er i overkant av gjennomsnittlig budsjettøkning for perioden 2016-2020 etter Langtidsplanen (LTP), og i underkant av 2,5 mrd. (2018-kroner) årlig vekst som vil kreves for å nå 2 % av BNP i 2024.

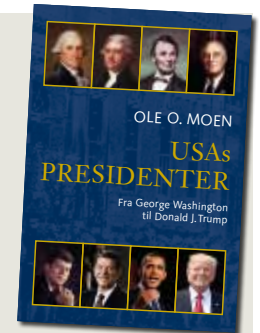
Prioriteringer. Budsjettet følger opp LTPs målsetning om først å styrke den eksisterende forsvarsstrukturen ved å «tette hullene» i personelloppsetninger, vedlikehold av materiell, og i beholdninger av reservedeler og ammunisjon. Dette har vært prioritert i 2017, og opplyses å ville kreve det meste av budsjettøkningen i 2018. Imidlertid skal også den operative evnen og utholdenheten styrkes. – Det er ikke lett å se av budsjettoppstillingen hvilke beløp som faktisk disponeres for «tettingen av hullene». Noe ligger kanskje i sekkeposten «1720 Felleskapasiteter i Forsvaret» på 9,7 mrd. kr., eller i «1760 Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold» -? I alle fall er det ikke mulig å vurdere dette konkret.

Når det derimot gjelder økningen i operativ kapasitet er det grunn til å tro at det neppe blir særlig fart i sakene før i 2019 - tidligst. Et blikk på driftsbudsjettene for forsvarsgrenene viser at alle unntatt Luftforsvaret får negativ budsjettutvikling fra 2017 til 2018. Dette skyldes imidlertid en budsjetteknisk endring ved at kostnadene for undervisning er tatt fra forsvarsgrenene og samlet under Forsvarets høgskole. Men selv med korreksjon for dette er budsjettutviklingen fortsatt svakt negativ om man også korrigerer for 2,7 % kjøpekrafttap. Uten styrking av driftsbudsjettene er det vanskelig å se hvordan en aktivitetsøkning og styrket kampkraft skal realiseres.

Nils Holme

Tidligere sjef FFI

SPENNENDE JULEGAVER

Ole O. Moen
USAs PRESIDENTER
Fra George Washington
til Donald Trump

Morten Malmø
DE SOM IKKE SVIKTET
Nordmenn som gjorde
en spesiell innsats under
andre verdenskrig

Knut Flovik Thoresen
NORDMENN I FREMMEDLEGIENEN
En ukjent, spennende
del av den norske
militærhistorien

Og så en bok til henne!

Catherine Wiborg
MIN FARS FRANSKE KJØKKEN
101 franske fristelser

Bestill fra
haugenbok.no eller **norli.no**

HISTORIE
& KULTUR

JUL I STALINGRAD

Behovet for å feire jul tvinger seg fram under de utroligste omstendigheter. Historien om julevåpenhvilen på vestfronten i 1914 er vel kjent. Omringet og uten realistiske håp om å bli reddet, fikk tyskerne i Stalingrad ingen våpenhvile på samme måten. Men jul ble det likevel, selv om det for mange av dem ble den siste.

Av TROND SÆTRE

I november 1942 var 300 000 av aksemakt-enes soldater – tyskere, inkludert den 6. armé, rumenere og noen russiske frivillige – omringet i og rundt Stalingrad. Denne lommen var kjent som «Der Kessel» (gryta). Som en respons til dette utnevnte Hitler feltmarskalk Erich von Manstein til kommandør for den nyopprettede armégruppe Don (oppkalt etter elva Don, som rant gjennom stridsområdet). Hitler trengte oljereservene i Kaukasus til den tyske krigsmaskinen, og insisterte derfor på å beholde tyskernes «hjørnesteinsposisjon» ved Volga. Øverstkommanderende i Stalingrad, general Paulus, fikk ordre om ikke å prøve seg på en utbryting. I stedet skulle armégruppe Don bryte gjennom fra den andre siden og etablere en korridor for å forsyne og forsterke troppene i Stalingrad. Troppene skulle få luftbårne forsyninger, men alt på dette punktet var planen i ferd med å svikte. Man hadde ikke nok flygedyktige transportmidler i det beinharde, russiske vinterværet. Tidlig i desember ble flere tyske fly ødelagt i ulykker enn av sovjetisk antiluftskyts. Forsyningene fra luftbroen kunne bare dekke 20 % av den 6. armés behov.

Den røde armé var i en beleilig posisjon, men å beleire Kessel krevde rundt halvparten av mannskapet de hadde i området. Derfor begynte den sovjetiske kommandoen å planlegge offensiver for å redusere aksemakt-enes styrkeforhold. Operasjon Uranus, som hadde lyktes med å omringe Stalingrad, ble fulgt opp av Operasjon Saturn, som skulle bryte gjennom den italienske 8. armé, og deretter rykke sørover for å avskjære armégruppe Don og sperre tyskernes 1. panserarmé og 17. armé inne i Kaukasus.

På tysk side ble Operasjon Wintergewitter (Vinterstorm) igangsatt i et forsøk på å komme Kessel til unnsetning. 12. desember avanserte generaloberst Hermann Hoths panserstyrker nordøst mot Stalingrad etter et kort artilleribombardement. Hoth lyktes med å overraske fienden, og den første dagen gjorde tyskerne stor framgang. Offensiven var så rask at 6. panserdivisjon greide å tilegne seg intakt, sovjetisk artilleri. Neste dag konfronterte 6. panserdivisjon den sovjetiske 5. panservognarmé, da tyskerne krysset Aksaj-elva og det brøt ut kamper ved landsbyen Verkhne-Kumskij. Kampene fortsatte i tre dager. Imens igangsatte den røde armé Operasjon Lille Saturn den 16. desember, en modifikasjon av Operasjon Saturn. Planen var nå å slå seg gjennom Italias 8. armé og rykke

fram mot de bakre linjene til armégruppe Don. 18. desember greide den røde armé å delvis forsere italienerne, og var blitt en stor nok trussel for armégruppe Dons venstre flanke til at Manstein måtte vurdere om han kunne fortsette offensiven.

En annen viktig årsak til at Operasjon Wintergewitter til slutt måtte avblåses, var angrepet på Luftwaffes viktige flyplass ved Tatsinskaja. Ordren fra overkommandoen var at flyene ikke skulle forlate flyplassen før den kom under artilleriild. Det som i stedet skjedde, den 23. desember, var at russernes 24. tankkorps under ledelse av generalmajor Vassilij Badanov sendte en panserkolonne til utkanten av flyplassen, og deretter begynte å gi ild. Tatsinskaja hadde ikke bakkestyrker, og måtte omdirigere sju luftvernkanoner for å dekke veien mens de prøvde å få flyene i sikkerhet, tross i forvirring og tett tåke. Sovjetisk propaganda overdrev kraftig hvor mange tyske fly som Badanovs panservogner greide å ødelegge, men tapet var betydelig: 72 fly, eller 10 % av transportkapasiteten. På julaften ble Tatsinskaja erobret av russerne, som påførte flyplassen store ødeleggelser og holdt den i fire dager.

For de beleirede tyskerne ble det på dette tidspunktet en æressak å få til en julefeiring, all elendigheten til tross. Behovet for et eller annet slags håp og holdepunkt var viktig. Tidlig i desember hadde mennene lagt til side mat til en julefest, en hest var blitt slaktet for å ha pølse til jul, og julepynt ble laget i tre eller steppegress, hva de enn kunne finne. En feltprest bemerket at soldatene hadde begynt å pynte bunkerne sine allerede den andre uka i desember. "Hver eneste mann prøvde å gi hverandre litt glede. Det var virkelig oppløftende å oppleve dette sanne kameratskapet

ved fronten", skrev general Edler von Daniels i et julebrev til kona. Generalen hadde selv et juletre i bunkeren sin.

Julefeiringen hadde både et åndelig og et ideologisk aspekt for tyskerne i Stalingrad denne høytiden, ved at det kristelige Tyskland ble satt opp mot det ateistiske Sovjet. Det historisk mest kjente utslaget av denne åndeligheten sto feltlegen og teologen Kurt Reuber for. Han hadde tegnet et bilde av en Madonna med barnet på baksiden av et russisk kart, og på dette hadde han skrevet noen ord fra Johannesevangeliet: «Licht, Leben, Liebe» (lys, liv, kjærlighet). Synet rørte de beleirede til tårer. Tegningen ble bevart, og er i dag på utstilling i Keiser Wilhelms minnekirke i Berlin.

Ikke alle avdelingene fikk julefred – Bunkeren til Reubers 16. panserdivisjon ble f.eks. utsatt for bombeangrep denne kvelden, og var involvert i fullt angrep tidlig juledags morgen. Sammen med 60. motoriserte infanteridivisjon greide de å holde angriperne på avstand og ødelegge rundt 70 sovjetiske tanks i kamper på første dag jul. De som ikke ble forstyrret, samlet seg for å høre på radio julaften. Grossdeutsche Radiofunk presenterte en framføring av «Stille Nacht» fra Berlin, men påsto at den kom fra fronten utenfor Stalingrad; en velmenende løgn for å sette mot i de beleirede.

Historikerne har diskutert om Paulus, under Hoths avansementer, kunne brutt ut av Stalingrad og reddet troppene sine om han bare var villig til å trosse Hitlers ordre. Da Manstein og Hoth måtte avblåse Operasjon Vinterstorm den 23. desember, var det i alle fall ikke lenger noe håp. 6. armé og deres allierte var overlatt til sin skjebne.

ER DU SOLDAT ELLER BEFAL I HVs INNSATSSTYRKER?

Velkommen som medlem i BFO!

Dette får du hos oss:

Tilgang til alle våre tilitsvalgte

Hvis du har spørsmål eller utfordringer knyttet til tjenesten i Forsvaret. Med **26 erfarene ansatte** har vi alltid noen som kan hjelpe deg.

Tilgang til alle våre forsikringer

Inkludert markedets råeste personforsikringer. Gjelder i **krig og fred**. Ikke bare blir du eksepsjonelt godt forsikret. Du sparer mye penger på å flytte dine private forsikringer over på våre kollektive og spesialtilpassede ordninger.

Tilgang til alle våre medlemsfordeler

Gode og tilpassede avtaler for militært personell.

**Se bfo.no for mer informasjon
og meld deg inn idag.**

Pris for medlemskap:
Kr 900 pr år.

Pris forsikringer:
Som for alle andre
tjenestegjørende medlemmer.

Det viktigste er forsvarsviljen

Eirik Kristoffersen har et nærere forhold til Heimevernet enn det mange tror. Han mener HV har et stort potensiale og nå gleder han seg til å bli bedre kjent med HV-Norge som ny sjef.

Tidligere i høst møtte Kristoffersen soldater på øvelse i HV-17

TEKST: STEIN CATO NYBAKKEN

FOTO: MIKKEL STRØM

Han har store sko å fylle og generalmajor Eirik J. Kristoffersen er klar over det. Tor Rune Raabye har vært en avholdt sjef og satt et solid avtrykk etter å ha ledet Norges største landsdekkende militær beredskapsorganisasjon gjennom fire år. Da han tiltrådte i 2013 prioriterte Raabye å øve soldatene mer samt å få avdelingene beredskapsklare. Nå blir det Kristoffersens oppgave å lede Heimevernet igjennom neste fase - å tilpasse organisasjonen til Langtidsplanen og Landmaktproposisjonen. Oppgavene står i kø, men først vil han møte folkene som utgjør Heimevernet.

HØYT DEKORERT

Akershus festning 8. mai 2011: Eirik Johan Kristoffersen og kollega Jørg Lian fra Hærens jegerkommando mottar Norges høyeste militære utmerkelse, Krigskorset med sverd, for innsatsen i krevende operasjoner i Afghanistan. I brevet fra Forsvarsdepartementet står det: «*Kristoffersens personlige mot og inngående kjennskap til egen avdelings potensial, samt hans innsikt og evne til å utnytte andre tilgjengelige støtteressurser, var helt avgjørende for at operasjonen kunne gjennomføres.*»

Brevet sikter blant annet til en hendelse der Kristoffersen fikk mye av æren for at et terroranslag ble avverget. Medaljen var også en anerkjennelse for andre operasjoner og utallige deployeringer som spesialsoldat til det krigsherjede landet.

Etter forsvarsstudier i USA ble Kristoffersen sjef for Forsvarets spesialkommando og senere nestkommanderende i forsvarsets spesialstyrker. Han ble utnevnt til brigader i 2015.

Utnevnelsen av Eirik Kristoffersen til ny HV-sjef i høst kom tilsynelatende overraskende på mange utenfor Forsvaret - pressen inkludert. Mange hadde nok trodd jobben ville gå til en eldre hæroffiser som har klatret en seig og lang karrierestige i Forsvaret gjennom mange år. Kristoffersen innrømmer at han også slo fra seg det hele da han ikke ble innkalt til intervju i første runde.

- Jeg søkte, men ble ikke kalt inn til samtale i første omgang. Da tenkte jeg ja, ja. Jeg hadde en svært interessant stilling i Forsvarets operative hovedkvarter (FOH) og hadde sett for meg flere år i Bodø, sier han.

Valget falt til slutt på 48-åringen fra Bjerkvik. Med det kan man si at ringen på mange måter er sluttet. Både spesialstyrkene og Heimevernet har sin opprinnelse i motstandsgruppene under 2. verdenskrig.

PENDLER

Men spørsmålet må selvfølgelig stilles - hva vil en høyt dekorert offiser fra spesialstyrkene vektlegge i jobben som ny sjef for Heimevernet?

- Ja, takk! Som offiserer flest sier Kristoffersen sjelden nei til en kopp kaffe. Når HV-bladet møter han på Terningmoen er det fremdeles noen uker igjen til sjefskiftet. Inntil videre pleier han pendlertilværelsen mellom Elverum, Oslo og jobben som sjef for plan- og øvingsseksjonen ved Forsvarets operative hovedkvarter i Bodø.

- Jeg liker Heimevernets slagord. Både det gamle «Over alt, alltid» og «verner, vokter, virker». Vi må ta med oss begge disse på vegen videre. De utfyller hverandre slik sikkerhetssituasjonen er i dag. Kanskje vi må ta med oss det gamle også, sier han.

Kristoffersen er et paradoks, hans bakgrunn tatt i betraktning. Det er ingenting brautende og høymælt over han. Snarere en stillferdighet som kjennetegner soldater som for lengst har bevist hva de kan.

LANDMAKTUTREDNINGEN

- Jeg har et nærere forhold til HV enn mange tror, sier han. Kristoffersen sier han og broren ofte var i kontakt med soldater i HV under oppveksten i Bjerkvik.

Heimevernets nye sjef, Eirik J. Kristoffersen, mener soldatene må bruke treningstiden effektivt. Nå gleder han seg til å møte HV-Norge.

- Det jeg ser mest frem til akkurat nå er å møte alle soldatene, befal og sjefene. Jeg gleder meg til å følge øvelsene og se hvordan avdelingene settes opp. Jeg vet at det jobbes veldig godt ute i distriktene og jeg kommer for å lære og lytte. Det er ute man finner hvor skoen trykker og så skal vi bestemme hva vi må vektlegge fremover, sier han.

I oktober ble landmaktproposisjonen lagt frem. Kristoffersen sier han er fornøyd med forslaget om at Heimevernet fremdeles skal være landsdekkende med 11 distrikter.

- I tillegg tenker jeg at det er riktig å holde Hæren og Heimevernet som to komplementære organisasjoner med hver sin sjef, sier han. Derimot legger langtidsplanen opp til kutt i antall soldater og at Sjøheimevernet (SHV) forsvinner. I skrivende stund diskuteres HVs størrelse på Stortinget, men SHV er i praksis allerede lagt ned.

- Hvilke konsekvenser vil det få at SHV er vedtatt nedlagt? Det er noe vi må jobbe med fremover. Vi må være tydelige på hva vi kan og ikke kan gjøre, sier han.

FORSKJELLER OG LIKHETER

Det er åpenbare forskjeller mellom en spesialsoldat og en soldat i HV, men

Kristoffersen sier det også finnes likheter, noe han selv har erfart ute i operasjoner. Soldatene deler det som, etter hans mening, er noe av det viktigste – forsvarsvilje.

- I Afghanistan var vi teknologisk overlegne i møte med fienden, men jeg tror noe av årsaken til at vi ikke lyktes helt, var den innbitte forsvarsviljen til de vi kjempet imot. Til slutt blir viljen til ikke å gi seg avgjørende og jeg tror bestemt at forsvarsviljen er like stor i HV som i FSK. Du skal aldri undervurdere en HV-soldat som forsvaret hjembygda si, sier han. Et annet av HV-soldatens fortrinn er lokal-kunnskapen. Kristoffersen har også erfart hvor viktig den er.

- Det var flere operasjoner i Afghanistan som ikke hadde vært mulig å gjennomføre om vi ikke hadde hatt med oss folk som var kjent i området, sier han. Etter den tragiske flyulykken i Kebnekaise i 2012 der fem besetningsmedlemmer mistet livet, ble spesialsoldater satt inn i søket.

- Været var forferdelig dårlig og tidvis var det null sikt. Men spesialjegerne i FSK fikk med seg en kjentmann som kunne ta dem inn i området – om enn ikke helt til fjelltoppen, sier Kristoffersen.

PRIORITERINGER

Kristoffersen sier han må ha litt tid til å

bli kjent med organisasjonen før han kan være tydelig på hva han vil prioritere fremover, men noen tanker har han allerede gjort seg.

- Soldaten i HV er inne noen få dager i året. Da handler det om å utnytte tiden til fulle. Vi må trene effektivt. Etter noen dager med trening skal de være slitne og fornøyde, ikke lei, sier han. Kristoffersen ønsker også å se på om det går an å få ned HVs klartid enda mer enn i dag.

- Fra personellet blir innkalt til de er klare for strid må tiden være kortest mulig.

- I tillegg blir både ekstern og intern informasjon viktig for meg. Vi skal ha en god informasjonsflyt innad og utad og vi skal vise frem HV slik det er, sier han.

- Tor Rune Raabye brukte Facebook aktivt for å dele sine erfaringer. Er det noe du kommer til å videreføre?

- Vi skal ha en grundig gjennomgang om hvordan og hvor vi skal vise frem HV fremover. Tor Rune Raabye har gjort en meget god jobb med å dele sine erfaringer på sosiale medier, men jeg tror ikke jeg kommer til å gjøre det. Det er en personlig stil som tilhører Raabye, sier Kristoffersen.

Last ned Offisersbladet-appen

– få en annerledes leseopplevelse!

Den nye App'en heter **Offisersbladet+**, og skal fungere på iPad, Androide lesebrett og alle typer mobiltelefoner

Last ned utgavene
og du har ditt eget
Offisersbladet-bibliotek.

Fremragende bildekvalitet
på lesebrett-utgaven, og
tekstspalter du selv drar
opp med fingeren.

Offisersbladets app!

ARCTERYX LEAF ASSAULT PACK 30L

Dette er en hel-polstret lett og slitesterk sekk med U-formet glidelås for fullstendig åpning av lasterommet. Den har innvendige velcro-paneler og fester for montering av lommer og materiell slik at dette holdes på plass. Det er lomme i toppblokk og på siden med plass til vannbeholdere samt kanaler for drikkeslange. Sekken tillater en rekke modulære løsninger slik at den enkelt kan tilpasses ulike operatører og oppdrag. Sekkens bærereimer er konstruert slik at sekken holder lasten tett inntil kroppen. Dette gjør at du unngår at vekten flytter på seg og du vil derfor spare energi og det vil være lettere å bære

Arcteryx Leaf
Assault Pack 30L
koster 3879,- og
kan kjøpes på
bfo.milrab.no

SALOMON URBAN JUNGLE ULTRA

Urban Jungle Ultra er designet for profesjonelt bruk i yrker som for eksempel politi (SWAT) og forsvaret. Perfekt i alle situasjoner der du er avhengig av å ha utstyr som er robust og funksjonelt. Salomons non-marking Contagrip-såler har et omvendt chevronmønster med godt grep på våte, løse, harde eller tørre underlag. Advanced Chassis gir god støtte til foten selv i tøft terreng og reduserer tretthet for komfort hele dagen.

Salomon skoene koster 1899,- og kan bestilles på
bfo.milrab.no

SUUNTO SPARTAN SPORT WRIST HR BARO

Suunto Spartan Sport Wrist HR Baro klokken er bygget for hånd i Finland og er laget for å tåle alle forhold. For å gi maksimal frihet leveres klokken med Suunto Smart Sensor teknologi for pulsmåling på håndleddet, slik at du kan følge med på pulsen uten bruk av pulsbelte. Med den integrerte Smart Sensoren på håndleddet, har du til enhver tid, kontroll på treningsintensiteten. Klokken er vanntett ned til 100 meter og er utstyrt med en svært robust farge touch skjerm med stort display og god synlighet selv under lyse solforhold. Klokken er utstyrt med barometrisk høydemåling, og FusedAlti™.

Suunto Baro koster 4896,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

UNDER ARMOUR TACTICAL COMBAT SHIRT 2.0

Denne Combat Sherten fra Under Armour er laget av et meget lett og robust materiale som er designet for bruk under kroppsbeskyttelse. Trøyen er vannavstøtende slik at du holder deg tørr selv i dårlig vær, samt et fukt-transporterende system gjør at plagget vil holde seg tørt selv om du svetter. Den har i tillegg flere glidelåslommer og borrelåsfeste til feste av patch.

Under Armour Tactical Combat Shirt koster 999,- og kan kjøpes på
bfo.milrab.no

NASAMS SELGER GODT!

Foruten Litauen (nevnt i annen sak), har nå Kongsberggruppen også solgt NASAMS til Indonesia for en samlet sum av 608 millioner kroner. Leveransen omfatter komplett NASAMS m/kommandoplasser, radarer, systemintegrasjon, radioer, i tillegg til støtte innen logistikk- og øving. AIM-120 AMRAAM missilene leveres av USA (Raytheon). Det er nå 14 nasjoner som har NASAMS-systemet. Kongsberg Defence & Aerospace har også fått ansvaret for produksjon og leveransen av kampluftvernet til Forsvaret, som ihht Landmaktspør'en skal komme i 2018-2021. Det blir spennende å se hvilken radarprodusent som blir valgt. Saab radar har lvert høykvalitetsradarer til Norge lenge på artillerisiden, og med sine høymobile nye radarsystemer, bør de være meget aktuelle.

Einar Holst Clausen

NESTENULYKKE PÅ BARDUFOS MED VÅR BELL 412

Forsvarets Forum (F) meldte på sin nettside om en nestenulykke på Bardufoss (339 skvadron), der akslingen til halerotoren knakk mens Bell-helikopteret sto på bakken med motoren i gang. Dette førte til at alle tilsvarende Bell-typer inntil videre ble satt på bakken. Det var etter en tradisjonell treningstur den 9. oktober at dette skjedde, og heldigvis når helikoptret hadde landet på landingstralla, fortsatt med motoren i gang. Pilot og maskinist hørte etter sigende et kraftig smell, med påfølgende instrumentbekreftelse på at noe var galt, og motoren ble umiddelbart «shuttet» ned. Det viste seg at akslingen i girboksen (som driver halerotoren) var knekt tvers av. Hadde dette skjedd under flygning, ville helikoptret uten halerotor, fått en kraftig rotasjon, og kommet ut av kontroll. Skvadronssjef 339 skvadron Eirik Stueland har uttalt til F at det er særdeles sjelden at slikt skjer. Tilsvarende Bell helikoptre i hele verden, har fløyet 19 millioner timer uten brudd på denne akslingen. Det er vel å merke seg at flere av våre Bell helikoptre er rundt 30 år gamle, og høyst modne for utskifting, selv om våre dyktige teknikere/mekanikere sørger for meget godt vedlikehold.

Einar Holst Clausen Foto FMS

Bell 412 på landingstralle Dette bildet er imidlertid tatt på 720 skvadron Rygge.

Fra salen VIP.

KONGSBERG GRUPPEN OG THYSSENKRUPP ETABLERER «JOINT VENTURE» SELSKAP

Officersbladet var til stede i Kongsberg Industripark (Kongsberggruppen/KOG) under den offentlige bekjentgjøringen av et nytt industrieventyr for Kongsberggruppen. For sammen med Thyssenkrupp og dets datterselskap Atlas Elektronik etablerer Kongsberg Gruppen et selskap som skal utvikle, produsere og vedlikeholde kampsystemer som eneleverandør for fremtidige Thyssenkrupp Marine Systems-produserte ubåter. Selskapet, med navn «kta Naval Systems», lokaliseres med hovedkontor på Kongsberg, og avdelingskontor i Bremen/Tyskland. Store deler av ledelsen i KOG, Thüßenkrupp og Bertel & Steen (agent i Norge for Thüßenkrupp) var til stede i luftvernshallen, der Statssekretær Øystein Bø var en av hovedtalerne.

Selskapet kta Naval Systems blir deleid med 50/50 mellom Kongsberg Gruppen og Thyssenkrupp med deres datterselskap Atlas Elektronik, og skal levere kampsystemene under et felles innkjøpsprogram for det tyske og det norske Sjøforsvaret, både for den nye 212 «Common Design»-klassen og for kommende Thyssenkrupp Marine Systems-ubåter.

- Joint venture-foretaket er et viktig steg for oss og den norske forsvarsindustrien. Vi har samarbeidet med Thyssenkrupp over flere tiår og er svært fornøyde med at partnerskapet vårt nå tar enda et viktig steg. Vi vil sammen utvikle en ny generasjon med kampsystemer og sette smartforsvar i Europa ut i felten, sier Eirik Lie, administrerende direktør i Kongsberg Defence & Aerospace.

- Dette er begynnelsen på et bredere samarbeid mellom europeiske nasjoner for innkjøp av ubåter. Med det nye joint venture-foretaket og etter oppkjøpet vårt av Atlas Elektronik er vi nå i den unike situasjonen at vi kan tilby et fullt spekter av tjenester for konvensjonelle ubåter, inkludert design, utvikling, produksjon og nå også hoveddelen; kampsystemene, sa Dr. Rolf Wirtz, konsernsjef i Thyssenkrupp Marine Systems.

Einar Holst Clausen

Fra pressekonferansen med pressesjef Johannes Namstad Dobson som moderator.

De tre sjefene fra venstre Bodo Koch Atlas Elektronik Rolf Wirtz TKMS og Eirik Lie KDA.

Statssekretær Øystein Bø i samtale med Norbert Pestka adm dir i Norsk Tysk Handelskammer Oslo.

Det kan fort være risikosport å bake 7 slag til jul

Plutselig skjer det. Du går på kvist.

BFO-Pakken, en av markedets råeste personforsikring!

Risikosport er selvfølgelig dekket,
så lenge aktiviteten er lovlig i Norge.
Forsikringen gjelder i hele verden, hele døgnet.

BFO gir deg personlig trygghet mot urettmessig
behandling og plutselig oppstående forhold -
gjennom hele karrieren.

Les mer på bfo.no/forsikring

**BEFALETS
FELLESGORGANISASJON**

MEGAN LEAVEY

AM. DRAMA/KRIGSFILM

REGI: GABRIELA COWPERTHWAIT

MANUS: PAMELA GRAY, ANNIE MUMULO, TIM LOVESTVEDT

MED: KATE MARA, TOM FELTON, RAMON RODRIGUEZ, WILL PATTON, SAM KEELEY

1 TIME 56 MIN.

Av Nils Vermund Gjerstad

EN HYLLEST TIL KRIGENS HUNDER

Megan Leavey er noe så sjelden som en film om hundenes innsats med å oppspore IED og landminer i Irak-krigen. Filmen er både vellaget og har spenning og driv, med godt skuespill.

Hunder som lukter etter miner og IED (Improvised Explosive Devices) har vært aktive i både Irak og Afghanistan. Megan Leavey er en krigsfilm som handler om hundenes tjeneste i krig. Filmen er basert på en sann historie om den kvinnelige US Marines korporalen Megan Leavey (født i 1983). I dag er hun en helt og har bl.a. mottatt Purple Heart-medaljen så vel som Navy and Marine Corps Achievement Medal for heroisk innsats i strid. Faktisk har Megan Leavey selv en liten rolle som instruktør på rekruttskolen.

Tittelkarakteren blir overbevisende spilt av Kate Mara. Hennes unike disiplin og bånd med sin militære kamphund reddet mange liv i Irak. Første delen av filmen tar for seg Leavey opptak og tjeneste på rekruttskolen. Etter at hun

blir gitt i oppdrag å rengjøre i hundeevdelingen. Først er hun redd den aggressive schäferhunden Rex, som biter og skader sin første hundefører.

Megan Leavey får prøve seg som hundefører og lykkes i knytte bånd med den vanskelige Rex. Sammen med sin tropp blir hund og korporal Leavey sendt på oppdrag i Irak. De to deltar i en rekke nervepirrende oppdrag i Iraks bygater, så vel som ute på landeveien, på jakt etter miner og IED. De er med under kamphandlingene i Fallujah i 2005 og Ramadi i 2006, hvor de også havner i en meget dramatisk skuddveksling. Hunden blir hardt såret og de blir fraktet ut i helikopter.

Kate Mara er både tøff og sensitiv i rollen som Megan Lavey og overbeviser, uten å overdrive følelser. Dette er ikke en krigsfilm av det støyende slaget, men relativt nedtonet og fri for klisjeer. Som publikum føler man at man er vitne til slik det virkelig var å være soldat i i Irak-krigen. Selv om filmen har et patosfylt cover hvor det amerikanske flagget opptar meste-

parten av illustrasjonen, er filmen relativt fri for sentimentalitet og klisjeen. Megan Leavey kan trygt anbefales alle som vil vite mer om hunders tjeneste i Irak-krigen.

Nyhet!
**MAKS 10 %
BONUSTAP**

NÅ REPARERER VI BILFORSIKRING

Vi har en veldig god nyhet til deg! Nå får du maks ti prosent nedrykk i bonus hvis du får en skade på bilen. Har du hatt en skade i et annet selskap i 2017? Bytt til oss og få bonusen oppjustert!

Vil du vite mer om den nye bonusordningen og fordeler som medlem av BFO?

GÅ INN PÅ IENO ELLER RING OSS PÅ 21 49 24 00

I samarbeid med:

Rolig, vi hjelper deg.

Sjøkrigsskolens 200-års markering i Bergen

Sjøforsvaret med kontreadmiral Nils Andreas Stensønes i spissen, inviterte til seminar i Grieghallen den 20. oktober, under temaet «Med Sjøforsvaret mot 2040».

Sjef Sjøforsvaret åpnet seminaret.

Sjefene på første rekke.

Sjøforsvars-garderobe!

Hans Wilhelm Steinfeld.

Bergen=skillingsboller!

Godt tilrettelagt seminar i Bergens storstue - Grieghallen.

Marinemusikken satte tonen for seminaret i åpningsnummeret «Tordenskiold udi action».

Kadettene benyttet anledningen til foto sammen med Statsminister og Forsvarssjef.

Leder av VGs kommentaravdeling, Frithjof Jacobsen viste en imponerende innsikt med sitt gode, men også humoristiske innlegg «Sjø og land – mann mot mann. Kampen om pengene».

TEKST & FOTO EINAR HOLST CLAUSEN

Sjøkrigsskolens stolte 200-årige historie ble markert med et heldags seminar i Bergens storstue Grieghallen, med Bergens store sønn Hans Wilhelm Steinfeld som konferansier. En jobb han for øvrig utførte på en utmerket og samtidig humoristisk måte. Stensønes åpnet seminaret i en nesten fullsatt sal, med forsvarssjef Bruun-Hanssen på plass. Han oppsummerte kort dagens situasjon for Sjøforsvaret, med nye fartøy, økt operativ aktivitet nasjonalt, og nåværende bidrag i internasjonale operasjoner og bidrag i NATOs stående maritime styrker. Nyutnevnt Forsvarsminister Frank Bakke-Jensen rakk ikke å komme, med sitt foredrag, da han var opptatt med å bytte kontornøkler med Søreide.

I løpet av dagen fikk vi oppleve en rekke gode foredrag om Sjøforsvarets utvikling og fremtid, men også aktuelle temaer rundt blant annet digitalisering og teknisk modernisering av militærmakten, geopolitisk skifte, og undervannsakustikk.

Elling Tveit avdelingssjef Maritime systemer FFI, debatterte spørsmålet om ubemannede fartøy og avansert robotteknologi vil erstatte dagens fartøy etter 2040. Et spennende foredrag og et innblikk i fremtidens sjøforsvar. Professor Rolf B. Pedersen ved Universitetet i Bergen var også innom tilsvarende tema, men da rundt utforskning og monitorering av dyphavene med maritime roboter. Dette er et aktuelt område også for Forsvaret, for eks.vis overvåking/avlytting av ubåttrafikk.

Sjef Cyberforsvaret brigader Inge Kampenes holdt et meget godt foredrag om det positive med dagens og fremtidens digitale og teknologiske utvikling, men også med de utfordringer dette medfører rundt sårbarhet for egne systemer «hacking», cyberangrep og desinformasjon. Flere av foredragsholderne var inne på den rivende teknologiske utviklingen som også Sjøforsvaret nyter godt av. Det var også meget interessant og forfriskende å høre på høgskolelektor på Sjøkrigsskolen Ståle Henriksens ærlige og opplysende tanker rundt «Norge og det store geopolitiske skiftet». Han er god på å «kalle en spade for en spade», og minnet alle på hvilken NATO-avhengig liten nasjon vi er, men med en ressurs- og geografisk viktig plassering på verdenskartet.

Statsminister Erna Solberg ankom Grieghallen på slutten av dagen, og holdt da også et foredrag der hun snakket om Sjøforsvarets – og Sjøkrigsskolens stolte tradisjoner, men selvfølgelig også litt om Bergen, og om Regjeringens økning av forsvarsbudsjettet og materiellfornyelsene nå og i fremtiden.

Kontreadmiral Stensønes avsluttet seminaret ved firetiden, noe tidligere enn beregnet, da forsvarsministerens tale til seminar deltagerne naturligvis måtte utgå. Avslutningsvis tør jeg nevne at Sjøforsvaret bør ha råd til ikke å ta inngangspenger på et slikt seminar, i alle fall ikke av kadetter på Sjøkrigsskolen.

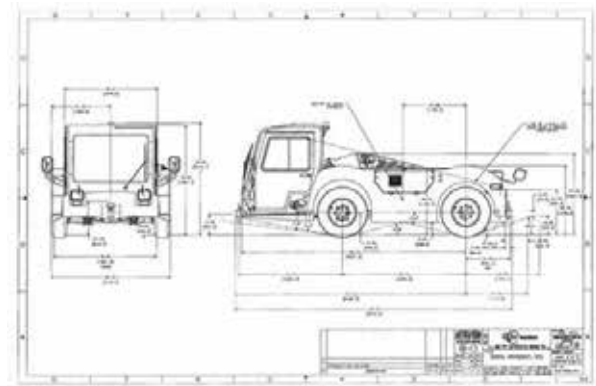
Offisersbladet gratulerer med et meget vel gjennomført heldagsseminar. Festaftenen på lørdag fikk jeg dessverre ikke vært med på, men ryktene går om en strålende og elevert aften i Grieghallen.

LUFTFORSVARETS SLEPETRAKTORER – DEL 2

I min redaktørspalte omtalte jeg kjøpet av slepetraktorer til sleping av våre F-35 og nye redningshelikoptre, og det som er omtalt som feilkjøp og Forsvarets brudd på anbudsreglene. Hesselberg Maskin fikk leveransen. Taperen, den amerikanske produsenten Blue Aerospace krevde 26 millioner i erstatning fra Forsvaret, fordi de tapte anbudskonkurransen. De tapte saken i Oslo tingrett, fikk 350.000 i erstatning, men måtte samtidig dekke statens saksomkostninger. De anket dommen. Det hele handler om noen cm på lengden på slepetraktoren. Forsvaret har senere innrømmet at både Hesselbergs og Blue Aerospace skulle vært avvist fra anbudskonkurransen, fordi anbudskonkurransen ble gjennomført ulovlig.

Det er i en rapport stilt spørsmål om den nye slepetraktoren er i stand til å slepe F-35 på glatt føre. Forsvaret har også litt dårlig erfaringer fra et bomkjøp av slepetraktorer tilbake til 2008. Forsvarsmateriell har reagert på det jeg skrev i spalten min, og jeg velger derfor å trykke informasjonen de har sendt meg:

Einar Holst Clausen

FORSVARET KJØPTE INN TAUETRAKTORER SOM VAR UBRUKELIGE TIL FORMÅLET,

-Forsvarsmateriell Landkapasiteter har inngått rammeavtale om kjøp av nye flytauemaskiner til Luftforsvaret for tauing av både AW-101 redningshelikopter og F-35 kampfly. Disse maskinene tilfredsstiller, teknisk, de krav som bruker har satt. Noen tekniske løsninger er forbedret i prosessen etter operativ test og evaluering av maskinene. Alle maskiner blir levert iht kontrakten og vil ha lik konfigurasjon ved levering.

BRØT STATLIGE ANBUDSREGLER,

-En av tilbyderne gikk til sak mot Staten v/Forsvarsdepartementet da de mente at statlige anbudsregler var brutt. Den 2. oktober 2017 falt dom i saken i Oslo Tingrett, der Staten v/Forsvarsdepartementet v/Forsvarsmateriell vant frem med sine påstander. Leverandøren fikk ikke medhold i sitt krav på erstatning for positiv kontraktsinteresse og ble i tillegg dømt til å betale Statens saksomkostninger. Staten ble på den annen side dømt til å betale erstatning for negativ kontraktsinteresse (dvs leverandør fikk dekket sine utgifter for utarbeidelse av anbudet). FMA Landkapasiteter er fornøyd med resultatet av dommen da dette var godt i overensstemmelse med våre påstander.

UTLØSTE EN KJØPS-OPSJON,

-Luftforsvaret har sendt bestilling på ytterligere 12 flystauemaskiner som skal dekke behovet til nye F-35 kampfly. Avrop har pr. dd ikke funnet sted. Imidlertid gjøres det forberedelser for å utløse denne opsjonen i nærmeste fremtid.

BARE TRIST!

En knapp uke etter at vårt første nye redningshelikopter av typen AW-101, endelig ankom 330 skvadron på Sola, skjedde det utenkelige. Under testkjøring på bakken utenfor hangaren, bikket plutselig helikoptret over på siden, og rotorene slo ned i asfalten. Heldigvis ble ikke mannskapet om bord, eller personell ute på plassen skadet. Men de materielle skadene er store. Rotorblader/fester er selvfølgelig ødelagt, og hva med gearboks, stag, overføringer, motor og ikke minst skader på skroget? I verste fall kan dette redningshelikoptret bli kondemnert før det er tatt i bruk. La oss håpe at dette ikke er tilfelle! Tusen takk til fotograf Jarle Aasland i Stavanger Aftenblad, som lot Offisersbladet låne bildet han tok på Sola. Jarle Aasland er for øvrig forsvars-veteran.

Einar Holst Clausen

Foto: Jarle Aasland, Stavanger Aftenblad

Flere
forsikringer
FLERE FORDELER

Få opptil
30% RABATT
PÅ FORSIKRINGENE DINE

Medlemskap i FP gir deg 15 % rabatt på alle de vanligste forsikringene dine. I tillegg kan du få opptil 15 % ekstra i rabatt gjennom If fordelsprogram, med blant annet egenandelsfordel.

Ta kontakt med forsikringsspesialistene i FP på telefon 21075710 eller if@fp.no hvis du vil vite mer.

I samarbeid med:

Rolig, vi hjelper deg.

Av John Berg
Forsvarsanalytiker

MARINEKORPS DRONER

Utviklingen av taktiske droner går raskt videre så godt som alle steder unntatt i Norge, og USAs Marinekorps forserer nå innføringen av Insitu RQ-21A Blackjack, som erstatning for hovedsakelig RQ-7B Shadow. Tidlig høst 2017 var to av fire skvadroner i virksomhet og overgangen til Blackjack vil være fullført i 2018.

Marinekorpsset opererer Blackjack på MEU (Marine Expeditionary Unit) nivå, med andre ord på laveste operative nivå, og på MARSOC (Marine Special Operations Command) nivå, både fra land og fra fartøy. Foreløpig har korpset finansiert 21 av 32 planlagte systemer, hvert system består av fem droner, to bakkestasjoner, en pressluft launcher og en Skyhook «landingsmast». Blackjack har en max payload på 177 kg og kan fly i 16 timer i opptil 6100 m høyde. Korpset har operert taktiske droner siden 2004, den gang i Irak. Blackjack'er har nå operert i Irak, trolig i

RQ 21A Blackjack.

Libya og muligens i Syria. Canada vil også anskaffe Blackjack, mens Nederland vil innføre forgjengeren Integrator. Marinekorpsset har ingen planer om å bevæpne Blackjack, noe denne dronen heller ikke egner seg for. (Huw Williams, Jane's International Defence Review nov 2017)

US SJØMÅLS MISSIL

AGM 154 JASSM ER.

US Air Force i samarbeid med US Navy gjennomførte 17. august den første test med en produksjon-standard LRASM (Long Range Anti-Ship Missile), som blir USAs nye standard flybårne sjømålsmissil. Missilet, Lockheed Martin AGM-158C, er en videreutvikling fra AGM-154 JASSM-ER (Joint Air-to-Surface Stand-off Missile - Extended Range). Det ble sluppet fra et USAF B-1B Lancer langtreckende bombefly, fløy deretter gjennom alle forhåndsplanlagte way-points og gikk derfra over til mid-course guidance og fløy videre mot målet ved hjelp av styring fra egne sensorer. Det gikk deretter ned i lav høyde og inn i terminalfasen er det identifiserte målet, et fartøy i bevegelse, og traff dette.

LRASM har kapasitet til å identifisere utvalgt mål blant flere fartøyer. Lockheed Martin vant i sin tid LRASM kontrakten med AGM-158C i konkurranse med Raytheon med en versjon av Tomahawk og Kongsberg med JSM (Joint Strike Missile). LRASM vil nå IOC (Initial Operative Capability) på US Air Force B-1B bombefly i 2018. Deretter vil følge IOC på US Navy F/A-18E/F Super Hornet hangarskipfly i 2019. (Combat Aircraft nov 2017)

BREXIT SVEKKER ETTERRETNING?

Vil britenes Brexit svekke samarbeidet med EU om etterretning, kontraterror og kamp mot internasjonal organisert kriminalitet? Debatten går i Storbritannia, men de aller fleste med kompetanse på feltene peker på at britene er en meget stor netto bidragsyter som EU ikke vil ha råd til å

bryte samarbeidet med. Sjef EUROPOL er i dag en brite, Rob Wainwright. Han vil måtte gå ved Brexit, men han advarer i dag sterkt mot å svekke samarbeidet.

Det er i dag alminnelig antatt at verdens tettteste, generelle og flernasjonale etterretnings- og sikkerhetssamarbeid er det såkalte Five Eye, av og til kalt Five Star, samarbeidet mellom USA, Storbritannia, Canada, Australia og New Zealand. Stort mer vet vi ikke om det, men det har vært alminnelig antatt at britene, i tillegg til sitt eget nasjonale bidrag, er en kanal til EU og kanskje andre for essensiell Five Eye informasjon. Bildet kan muligens være noe mer komplisert når det gjelder eksempelvis industrispionasje. Forskjeller i nasjonal lovgivning vil også kunne gripe inn når britene står utenfor. Britene har forøvrig nylig satt i virksomhet sin nye IPCO (Investigatory Powers Commission), en 70 personell, uavhengig og jurist-tung vaktbikkje som skal sørge for at alle med former for innsyns-, avlyttings- og kontrollmyndighet, ikke bare de elektroniske, holder seg innenfor reglens ramme. Dette gjelder ikke bare etater med politi- og e-roller men også skatte- og tollmyndigheter, og eksempelvis spillkontroll, brannvesen og mattilsyn.

Innenfor Five Eye samarbeidet, den mer åpne delen av det, utviser Australia for tiden adskillig bekymring vedrørende kinesiske ZTE Corporation og Huawei Technologies. I Australia får nemlig parlamentarikere kjøpt ZTEs Telstra Tough T55 mobiler etc. gjennom en intern tjeneste, og USAs Kongress har nå latt australierne forstå at man i USA er bekymret for ZTEs kontakter med kinesisk militær etterretning. Samtidig har Huawei fått kontrakt med Solomon-øyene om utbygging av høyhastighets internett. Australia og Solomon-øyene deler internett tjenester og i Storbritannia og USA har man siden 2011 advart mot Huaweis kontakter, angivelig formelle og uformelle, med kinesiske Folkets frigjøringshær og Ministeriet for statlig sikkerhet. Man frykter nå at utbygging på Solomon-øyene, som er en selvstendig stat som gjør hva den vil, kan gi kineserne mulighet til å «plugge inn» i australske telekommunikasjonstjenester. Meningsutvekslinger pågår, og Solomon-øyenes statsminister Manasseh Sogavare hevder at man tar sikte på å løse sikkerhetsproblemene. (Eye Spy 111/2017)

FORSVARET PRESENTERER:

- ET SPEKTAKULÆRT SHOW
FOR HELE FAMILIEN!

Norsk Militær Tattoo 2018

Oslo Spektrum 20. - 22. april

ÅRETS
JULEGAVE!

Over 850 deltagere fra hele verden!

Et show fylt av musikk, militær presisjon og drill

Forestillinger i Oslo Spektrum:

Fredag 20. april kl. 20:00

Lørdag 21. april kl. 13:00 & kl. 18:00

Søndag 22. april kl. 13:00

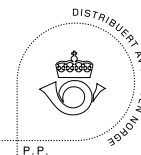
www.normiltattoo.no

Forsvarsrabatt!

Gjelder forsvarsansatte
veteraner og vernepliktige
med familie/nære.

Bestill på ticketmaster.no
velg kategori "forsvarsansatt"
Oppgi koden: **valdresmarsj**

B-Economique
NORGE

Avsender: Offisersbladet, Postboks 501 Sentrum, NO-0105 Oslo

GIRAFFE 1X

FLEXIBLE PROTECTION FOR MOBILE FORCES

SAAB TECHNOLOGIES NORWAY AS
WWW.SAAB.NO

SAAB